

Magnum Bullarium Romanum, Seu Ejusdem Continuatio

Quæ Supplementi loco sit, tum huicce, tum aliis quæ præcesserunt
Editionibus, Romanæ, & Lugdunensi ...

Complectens Constitutiones Benedicti XIV. ab initio Pontificatus usque ad
Annum 1746

Luxemburgi, 1752

Pontif. Anno VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74696](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74696)

Class. de
perpetua Li-
terarum fir-
mitate.

illos ex Collegis suis cogentur amittere, ex quorum permanentia majorem utilitatem atque splendorem consecutus erat ipsorum Ordo, a quo fides multos annos hanc in spem educati & aliti fuerant, ac religiosis virtutibus, optimisque disciplinis imbuti.

§. 30. Quocirca easdem presentes Literas, & in eis contenta quaecumque, etiam ex eo, quod Canonici Regulares praedicti, aut quilibet alii etiam speciali nota & expressione digni, in praemissis interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes, illis non consenserint, aut ad ea vocati & auditi non fuerint, aut ex alia quacumque causa, colore, praetextu, & capite, etiam in corpore Juris clauso, nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae, aut alio quolibet defectu notari, impugnari, in jus vel controversiam revocari, ad terminos juris reduci, aut adversus illas aperiitionis oris, aut quodcumque aliud juris, facti, vel gratiae remedium impetrari posse; sed easdem presentes semper firmas, validas, & efficaces esse & fore, ac ab omnibus & singulis, ad quos spectat, & pro tempore quomodocumque spectabit, inviolabiliter observari; Sicque & non aliter in praemissis per quoscumque Judices ordinarios & delegatos, etiam Caesarum Palatii Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, dictaque Sedis Nuncios, & alios quoslibet quavis auctoritate & potestate fungentes, & quomodocumque funguros, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari, & definiti debere, & si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

§. 31. Non obstantibus, quatenus opus sit, Innocentii III. Praedecessoris praedicti dispositione in praedicto Capitulo, quod Dei timorem, necnon, de jure quae sit non tollendo, aliisque nostris, & Cancellariae Apostolicae Regulis, ac quibusvis Apostolicis, etiam in Universalibus, Provincialibusque Conciliis editis generalibus vel specialibus Constitutionibus, Ordinis quoque Canonico Regularium, & utriusque eorum Congregationis praedictae, etiam Jurejuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus etiam immemorabilibus, Ordinationibus Capitularibus, usibus, sicut etiam quantumvis inveteratis, & quacumque ultimi status existentia, aliisque in contrariam praemissorum quomodolibet facientibus vel extantibus, privilegiis quoque, indultis, & licentis Apostolicis utriusque vel alterutri Congregationum praedictarum, earumque Monasteriis, Superioribus, & personis in genere, vel in specie quomodolibet forsan concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium & singulorum tenores, formas, Causas, & occasiones praesentibus pro plene & sufficienter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, ad praemissorum effectum, specialiter, expresse, ac plenissime & amplissime motu pari derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 32. Ceterum quia difficile foret, ipsas praesentes Nostras Literas ad singula loca, ubi opus esset, deferri; volumus, ut earum transumptis, sive exemplis; etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, & sigillo alicujus personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem

ubique fides habeatur, tam in iudicio, quam extra, quae eisdem praesentibus haberetur, si forent exhibitae, vel ostensa.

§. 33. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc Nostrae Constitutionis, definitionis, declarationis, statutorum, decretorum, atque Ordinationum infringere, vel eidem ausu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLV. septimo Idus Julii, Pontificatus Nostri Anno Quinto.

D. Card. Passioneus.
F. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

L. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 23. ejusdem Mensis, & Anni.

Confecratio Joannis Van-Stiphout in Pseudo-Episcopum Harlemensem damnatur; ac suspensionis & excommunicationis sententia in ipsum edicatur.

Dilectis Filiis Universis Catholicis in Foderato Belgio commorantibus.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Delecti Filii, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

TAM praeclearam quidem de egregia virtute & constantia vestra rebus ipsis semper probata & Apostolicis etiam laudibus commendata, gerimus opinionem, ut plane persuasum habeamus, Vos nullis ad procul amandandam omnem execrandi schismatis suam, & ad Catholicam Fidem Orthodoxamque Religionem palam ubique proficendam tuendamque, Apostolicae nostrae caritatis, sollicitudinis, exhortationisque novis stimulis indigere. Verum pro demandata infirmitati nostrae a Supremo Pastorum Principe aeternoque Animarum nostrarum Iudice Jesu Christo universalis Ecclesiae suae procuracione obstricti, facere non possumus, quin Vos saepe de sacrilega perditorum hominum temeritate & audacia edoceamus, atque infimal admoneamus, ut quancumque tenuissimam suspensionem per insidias veteratorum Schismatis patronorum cuipiam vestrum de eorum reconciliata Nobiscum gratia & communione forsitan injiciendam ab animis vestris penitus removeatis.

§. 1. Postquam enim per alias nostras in simili forma Brevis Literas die 26. Mensis Junii proxime elapsi currentis anni MDCCXLV. ad Vos datas, typis etiam impressas, & publici juris factas, Electionem Joannis Van-Stiphout Amstelodami Pseudo-Pastoris in Harlemensem, Hieronymo de Boch e vivis sublato, Pseudo-Episcopum, a Petro Joanne Meyndarts Pseudo-Archiepiscopo Ultrajectensi, & ab ejus fictis Canonicis factam, assertique Episcopatus Harlemensis erectionem nullam, inane, nefariam, illegitimam ac sacrilegam declaravimus, rescidimus, delevimus & abrogavimus; nec ad ipsius Petri Joannis de sua detestabili Pseudo-Episcopi Harlemensis designatione, petitaque a Nobis patrati criminis confirmatione, scriptam Epistolam respondimus; binas nuper Nobis inscriptas & clanculum redditas accepimus Epistolas; alteram quidem ipsius Petri Joannis Meyndarts die 30. Mensis Julii, alteram vero ejusdem Joannis Van-Stiphout die 29. dicti Mensis Julii proxime praeteriti hujus anni datas. Hic autem de sua inani designatione & sacrilega Consecratione praescribit; ille vero de nulla a Nobis data responsione primum conqueritur, deinde de eadem abs se facta Consecratione significat, tum causam obtendit, qua adductus, ad tantum scelus paulo citius, demto ternario Episcoporum numero;

Sanctio po-
nalis.

Dat. die 9.
Julii 1745.

CXXXVI.

Sollicitudo
Pontificis ne
Catholici
contagione
Schismatis
attingantur.

Electio Pse-
do-Episcopi
nulla.

Ejusdem Co-
secratio, &
subdola
Schismatico-
rum artes.

Derogatio-
nes opportu-
nae.

De exem-
plorum au-
thoritate.

perfi-

perficiendum devenit, diuturnum scilicet morbum, in quem inciderat; ex quo liberatus, instantissimis plurimorum suorum Symmystrarum querimoniis satisfacere coactus fuit, ne Episcopalis successione ordo istuc jamdudum interruptus, & ab Apostolica hac Sancta Sede nunquam post primam interruptionem agnitus, imo semper explosus, in presentia morte sua abrumperetur. Quamplurimis demum fucatisque verbis uterque suam erga Apostolicam hanc Sanctam Sedem Nosque ipsos observantiam obedientiamque protestantes, incautis illudere videntur.

Pontifex iterum rejicit electionem, Consecrationem damnat, Cōsecratum suspendit.

§. 2. Nos itaque Literas hujusmodi, quæ callida arte conscriptæ, præclaram quidem obsequii reverentiæque speciem præferunt, re ipsa vero latentes suffusi veneni dolos continent, posthabentes ac penitus rejicientes, pro debito nostræ servitutis supremæque potestatis officio, primum designationem electionemque ipsius Joannis Van-Stiphout in Pseudo-Episcopum Harlemensem, cum extincti Episcopatus erectione, iterum inanem ac nullam fuisse, esse, ac fore, tenore presentium Literarum nostrarum, Apostolica auctoritate decernimus & declaramus: quemadmodum, tenore & auctoritate paribus, Consecrationem dicti Joannis Van-Stiphout, minime assistentibus ex præscripto Sacrorum Canonum duobus aliis Episcopis, nullaque Apostolica dispensatione obtenta, a memorato Pseudo-Archiepiscopo Ultrajectino toties omnium Ecclesiasticarum censurarum fulminibus percusso, & ab omni exercitio Episcopalis Jurisdictionis & Ordinis suspenso, contra suprema Apostolica hujus Sanctæ Sedis mandata, factam fuisse, esse, ac fore illicitam, nefariam, sacrilegam, & execrandam, itidem decernimus & declaramus; ac proinde ipsum temere nulloque jure Electum Joannem Van-Stiphout omni Ecclesiastica & spirituali jurisdictione pro animarum regimine carere; atque illicite consecratum, ab omni exercitio Episcopalis Ordinis esse suspensum.

Tam ab exercitio jurisdictionis, quam Ordinis.

§. 3. Mandamus propterea districteque interdiximus memorato Joanni Van-Stiphout, sub pena Excommunicationis ipso facto sine alia declaratione incurrendæ, ne audeat Pastores, Missionarios, Ministros, aut alios, quocumque nomine nuncupentur, ad Animarum curam & Sacramentorum administrationem quovis etiam necessitatis prætextu, constituere ac deputare. Simul etiam palam edicimus & declaramus, omnes & singulas prædictorum Officiorum deputaciones pro Animarum regimine quocumque nomine factas, aut fortasse faciendas, cum omnibus inde secutis, prorsus irritas esse, ac nullius roboris & momenti. Rursus eidem Joanni Van-Stiphout præcipimus & inhibemus, ne, sub simili Excommunicationis pena, audeat illicite Sacramentum Confirmationis, aut Ordines conferre, aut quoquo pacto Ordinem Episcopalem, a quo suspensus est, exercere.

Ejus communionem vitandam denunciatur.

§. 4. Vobis autem, Dilecti Filii, graviter injungimus ac vetamus, ne antedictum Joannem Van-Stiphout pro vero Episcopo Harlemensi habeatis & agnoscatis, neve cum eodem ullo pacto, præsertim in Divinis, communicetis; aut ab ipso, vel ab aliis per ipsum perperam & inaniter deputatis, Sacramenta aut Ordines accipiatis. Noverit enim, qui Ordinibus initiatus ab ipsis fuerit, suspensionis se vinculo constructum, atque irregularitati præterea obnoxium, si susceptos Ordines exercuerit.

Ordinationes illegitimas fore declarat.

Adhortatio.

§. 5. Reliquum est, ut paternis curis nostris filialis obedientiæ fideique vestræ officia respondeant. Nullum enim jucundius dolori nostro solatium afferri potest, quam ut intelligamus, Vos caute ambulantes, non vocem alienorum audire, sed Pastorem sequi, & domum ædificare supra firmam petram. Ac Vobis, Dilecti Filii, Apostolicam Benedictionem, quam cœlestis præ-

sidi pignus, atque adversus potestates tenebrarum arma & scutum esse optamus, peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majori sub Annulo Piscatoris die 28. Augusti MDCCXLV. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

Cajetanus Amaus.

Publicat. eodem die, mense, & Anno.

Decreta quædam à Cardinali Patriarcha Lisbonensi edita collaudantur & confirmantur.

Dat. die 28. Aug. 1745.

CXXXVII.

Dilecto Filio Nostro Thomæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbytero Cardinali de Almeyda nuncupato.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noster, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

SINGULAREM voluptatem sensimus, ea perlegentes, quæ graviter, ac sapienter a Te constituta sunt ac die 12. Martii Anno MDCCXLIII, evulgata, ut omnibus innotescerent: Cognovimus pariter ardentissimum studium, quo tum Regulares, tum Sæculares alioque tuæ Pastoralis Curæ commendatos vehementer excitas, ut iisdem mandatis diligenter obtemperent.

Collaudantur Cardin. Patriar. Decreta.

§. 1. Primo loco præcipis, ut Vespertina Officia, quæ feriâ V. Majoris Hebdomadæ fieri consueverunt in Ecclesiis Sæcularium, ac Regularium, ad certam horam solum protrahantur; & ipsarum Fores ad mediam horam post Occasum Solis ocludantur; nec manè ante pateant, quàm solis Ortus illucescat: Siquidem cognitum, perspectumque habebas ad honestos mores labefactandos causam præberi, cum magna frequentia Virorum, ac Mulierum nocturno tempore in ea templa conveniret; quam sanè veterem consuetudinem ideo Prædecessores tui nunquam improbarunt, quod ii nocturni Fidelium conventus tunc temporis pietatem, ac Religionem solum præferebant.

Officia Hebdom. Maj. de die celebrari.

§. 2. Secundo loco, ne spatio illius noctis Divina Eucharistia Cultu debito careret, sapienter indixisti Viris Ecclesiasticis, eorum Ministris, & Fratribus Sodalitatum, quæ a Venerabili Eucharistia Sacramento nuncupantur, ut oclusis Templi foribus, alternatim Christo Domino piè religiosèque obsequantur, qui sub panis specie continetur.

Adorationem SS. Sacramenti de nocte continuari per certas personas.

§. 3. Tertio loco, cum Passio Salvatoris nostri inremptivis horis a Concionatoribus celebrari solet, ideo pro tua singulari prudentia decernis, ut mane Feriæ VI. Majoris Hebdomadæ hi sermones habeantur, statim ac Evangelium, quod eo die canitur in solemnibus Officiis, absolutum fuerit; ubi verò consuetudo obtinuit, ut nocte ejusdem Feriæ VI. verba faciant Concionatores, alia hora post meridiem ejus diei feligatur, ita tamen, ut Fores Ecclesiæ designato antea tempore obserari queant.

Conciones item horis diurnis haberi.

§. 4. Quarto loco, cum illi, qui Ecclesiis adibant Feriæ V. Majoris Hebdomadæ (quæ Sancta vulgò appellatur) peculiare quosdam cibos secum deferrent, quibus deinde etiam in ipsis Ecclesiis uterentur, ita ut cultum Dei Templo consentaneum, & legem jejunii impudenter violarent; cum, inquam, hanc corruptelam sine magno animi tui mœrore pati ac dissimulare minimè posses, opportuna remedia attulisti, gravissimis sententiis, ac pœnis in eos promulgatis, qui cibos ejusmodi per illos dies venderent, vel ipsos manducare etiam in sacris Ædibus non dubitarent.

Comestiones ab Ecclesiis eliminari.

1745.

Quæ subji-
ciuntur judi-
cio Summi
Pontificis.

§. 5. Hæc potissimum ex Decretis tuis de-
libata ob eam causam commemoravimus, ut
ipsa diligenter a Nobis perfecta dignosceres;
neque prætermisimus cætera, quæ in iisdem De-
cretis habentur, nempe vehementem cohorta-
tionem, ut Ecclesiis cultus exhibeatur, ne Deus
hæc gravissimam quidem injuriâ atque impudentiâ
laccessitus, ad iracundiam concitetur: Postremo
cum Decreta hujusmodi probari a Nobis ma-
gnopere deprecas, ut nostrâ auctoritate cor-
roborata perpetuo firmentur, & homines facilius
ad illa observanda inducantur, hoc Tibi respon-
sum faciendum existimavimus.

Vetus Offi-
cium nocturnorum
consuetudo.

§. 6. In primis consentaneum quidem anti-
quis Ecclesiæ Institutis fatemur, ut noctis tem-
pore Divina Officia celebrarentur: Imperitus
enim disciplina Ecclesiastica prorsus videretur,
qui ignoraret, Majoribus nostris per multa sæ-
cula positum in more fuisse, ut nocturnis Vigi-
liis solemnia Festa, ac Mystra prævenirent, &
canendis Divinis laudibus, sanctisque precibus
occupati, noctes integras simul in Templis tra-
ducerent. At vero diturnitate temporis adeo
labefactari cœpit hæc pia consuetudo, ut tribus
Majoris Hebdomadæ diebus Vigiliæ solum sta-
tuerentur; & ob eam causam Officia illorum die-
rum (eo quod nocte fieri solerent,) *Matutini*
Tenebrarum adhuc nominantur: Vigiliæ quoque
permixta fuerunt ante diem Natalem, & Epiphani-
am Domini; Diceceses autem, quæ disciplinæ
laude commendantur, *Matutinos Tenebrarum* à
nocturnis horis ad postmeridianas traxerunt;
Vigiliis etiam consuetis ante Festum Epiphaniæ,
matutinas horas usque ad meridiem subroga-
runt; Cum tamen pristinum Ecclesiæ Institutum
retinere vellent in Pervigilio Natalis Domini,
nempe post mediam noctem rem Divinam con-
ficere, & populum in certas Ecclesias consuen-
tem admittere, cautum diligentissimè fuit, ut
corruptelis omnis aditus intercluderetur; & cum
difficile id visum fuisset, virtute præstantes Epi-
scopi decreverunt, ut nocte quidem in Ecclesia,
sed clausis illarum Foribus, hæc sacra Officia
peragerentur.

Sacræ prio-
rum sæculo-
rum Agapæ.

§. 7. Agnosceamus pariter animi tui consilium
ab Ecclesiæ moribus minime alienum, eoquod
coercendum putaveris illorum intemperantiam,
qui sanctissimis Majoris Hebdomadæ diebus in
Templa se conferunt, ibique certis quibusdam
cibus indulgent. Equidem magnis laudibus præ-
dicantur a Sacris Scriptoribus *Agapæ*, sive ho-
nestissima convivia, quæ fideles post acceptam
Divinam Eucharistiam pluribus Sæculis inibant,
ut mutua inter Christianos benevolentia publi-
cum testimonium ostenderetur, & certis die-
bus egentibus ac miseris liberali divitum opulen-
tia sustentarentur. Itaque, si ejusmodi convi-
via plena honestatis, quæque ad charitatem
exercendam inducta primò fuerunt, & magnâ
cum innocentia per longum temporis spatium
conservata, penitus abrogare oportuit, ob gra-
ves offensiones, & scandala, quæ diminare ex
illis cœperunt, ita ut nemo sit, qui non probe-
t Ecclesiæ Decreta, quibus ea convivia de medio
auferuntur; nemo sane prudentiam tuam, &
consilium non commendabit, qui pravam eden-
di licentiam ab Ecclesiâ remove ac penitus
eliminare voluisti, cum præsertim eâ nefariâ in-
temperantiâ jejunii Leges, sanctissimis etiam die-
bus frangerentur, quas Majores nostri tantâ
severitate, ac religione coluerunt, ut nihil
omniò degustarent, & cyathum quoque frigida
recusarent.

Plura de his
perenda ex
Libris SSimi
Dni Nostr.

§. 8. Supervacaneum ducimus ad hæc pro-
banda proferre in medium sacræ antiquitatis
documenta; cum satis eruditorum hominum tes-
timoniis confirmetur. Accedit, quod ipsa
luce clarius innotescunt ex iis, quæ Nos ipsi
concessimus in quatuor Libros a Nobis magno

labore conscriptos *De Canonizatione Sanctorum*,
& in *Ecclesiasticas Institutiones*, quas Bononiæ
consecimus, cum in illam Sedem (quam nunc
etiam retinemus) translari fuimus; Alia pari-
ter argumenta desumi possunt ex aliis nostris
Commentariis in Sacra Jesu Christi, Matrisque ejus
Festa, ac Missæ Sacrificium, quibus plurima sane
addidimus, dum in Summo Pontificatu versa-
mur, & quæ vernaculâ linguâ primum a Nobis
exarata, nuper jussu nostro in Latinam conversa
fuerunt.

§. 9. Omittimus verba facere de hora, quam
pro habenda concione Dominica Passionis sta-
tuiti: Idem planè mos ac disciplina jampri-
dem invaluit in præclaris Italia Dicecesibus, &
in ipsa Vaticana Basilica, ubi Nos in Minoribus
positi Theologalem Præbendam obtinimus:
Siquidem Feriâ VI. Majoris Hebdomadæ, post
recitatum in Choro Domini Passionem, Con-
cio de ipsa statim instituitur: Idem fieri con-
suevit in Pontificio Sacello coram Nobis ipsis,
Cardinalium Collegio, & reliquis Ordinibus,
quibus facultas est in eum Locum conveniendi.

§. 10. Cum igitur tua Decreta præsentibus
Ecclesiæ moribus & Institutis consentanea planè
videantur, ea libentissimè adprobamus, & Apo-
stolica auctoritatis pondus adjungentes, præci-
pimus observari penitus, sublata quacunque con-
trariâ consuetudine, quamvis ad honestum finem
inducta fuerit, & longo spatio temporis inver-
teraverit; Etenim pravum hominum ingenium,
& morum corruptela id necessariò requirit, ut
de medio tollantur ea, quæ licet initio virtu-
tem præferrent, labente cursu temporis virtu-
tem ipsam corrumpunt ac labefactant.

§. 11. Interea, Dilecte Fili Noster, tuis, ac
tuorum precibus Nos vehementer commenda-
mus; & quoniam Vineam Domini Tibi credi-
tam tam feliciter colere suscepisti, ne prætermi-
tas operam ac laborem impendere, ut fructus
in diem magis excresecat; ne te deterreat ullæ
difficultates, quæ tuis præclaris conatibus ob-
ficiantur; Nos profectò semper ad tutandam
Religionem, & morum integritatem paratos in-
venies: Postremò Tibi Benedictionem Aposto-
licam, tuoque populo peramanter impertimur.

Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Majo-
rem die xxxi. Augusti MDCCLV. Pontificatus
Nostrî Anno Sexto.

Dierum Festorum de Præcepto, æstivis mensi-
bus occurrentium, reductio, pro nonnullis
Locis Regni Poloniæ.

Venerabili Fratri Episcopo Poshnien.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, salutem, & Apostolicam
Benedictionem.

NUPERA pro parte tua Nobis expositum fuit,
quod dilecti Filii Universitates, & homi-
nes, necnon Incolæ agrorum præsertim cultu-
ræ addicti, istius tuæ Dicecesis Poshnien., pro-
pter Cæli rigorem in istis partibus gravissi-
mum, in mensibus potissimum Julio, Augusto,
& Septembri ad faciendas messes alioque Terra
fructus colligendos, & agros in spem futuræ
messis præparandos aptioribus, Festos dies de
Ecclesiæ præcepto, quamvis inviti, servare mi-
nime valeant, ac propterea operum hujusmodi
causa, non sine conscientie angoribus, debi-
tum Deo in iis diebus cultum negligere coacti,
ad Fraternalitatem tuam sepissime confugiunt ut
licentiam ipsis impertiaris, qua sibi liceat per
eosdem Festos dies, exceptis Dominicis, agros

In Sacellis
Pontificis,
& in Basilic.
Vaticana sit
concio post
Evangelium.

Præmissa
Decreta ap-
probantur,
& confir-
mantur.

Adhortatio.

Dat. die 31.
Aug. 1745.

CXXXVIII.

Agrorum
cultura Men-
sibus æstivis
assiduam
operam exi-
git.

Dispensatio
ab observa-
tia dierum
Fest. petitur
ab Ordina-
rio.

Qui ad S. Sedem recurrunt.

colere, & servilibus mechanicisque laboribus impune vacare, ne ipsis eapropter non leve damnum, quemadmodum accidit, proveniat; Fraternalitas vero tua, ut incommodis huiusmodi tibi bene cognitis aliquo pacto consulatur, Nobis humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere, & ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 1. Nos igitur, qui divinum cultum quantum cum Domino possumus promovere, & adaugere debemus, considerantes præmissa omnia, & opportunum, quoad Nobis integrum est, ac salutare remedium hac in parte adhibere cupientes, dictosque Incolas, homines, aliosque culturæ addictos, specialibus favoribus & gratiis prosequi volentes, & eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodata existunt, ad effectum præsentium tantum consequen. harum serie absolventes, & absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, Fraternalitati Tuæ per præsentem committimus & mandamus, ut veris existentibus narratis, si contingat aliquod Festum de præcepto Ecclesiæ, seu per Synodales ejusdem Diocesis Constitutiones, per hebdomadas prædictorum Julii, Augusti, & Septembris Mensium extra Dominicas occurrere, eo casu festum huiusmodi, præterquam illud Assumptionis B. M. Virginis Immaculatæ, quod in suo proprio, quo occurrit die solemnè cultu celebrari volumus & mandamus, in Dominicam immediate sequentem, seu aliam a Te præscribendam auctoritate nostra Apostolica transferas, illudque in eadem Dominica celebrari facias & cures; præscriptis tamen iis cautelis, quas juxta datam Tibi a Domino prudentiam duxeris esse præscribendas, tam quoad onus audiendi Sacrosanctum Missæ Sacrificium, quam quoad cætera opera servilia exercenda.

Conceditur, Festivitates infra Hebdomadas eorum Mensium occurrentes, ad diem Dominicum transferri.
Excepto Festo Assumptionis B. M. V.

Derogationes.

§. 2. Non obstantibus Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibusque & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus & Ordinationibus, necnon dictæ Diocesis, Locorum, Terrarum, Oppidorumque, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; privilegiis quoque, indulgentiis, & Literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis; Quibus omnibus & singulis, illorum tenores præsentibus pro plene & sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliis in suo robore permanentibus, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

In Choro, & in Officio nihil innovetur.

Dat. die 1. Sept. 1745.

§. 3. Cæterum per translationem Festorum huiusmodi non intendimus aliquid innovari tam quoad servitium Chori, quam quoad celebrationem Divinorum Officiorum.

Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die Prima Septembris MDCCLV. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

D. Cardinalis Passionens.

Simile Indultum jampridem concessum fuerat pro Diocesi Vilen., tali forma conceptum.

UT per tres antedictos menses liceat ipsis ad sua exercenda rusticana opera incumbere, translato in primam Julii Dominicam Festo Venerationis Sanctissimæ Dei Genitricis, & in secundam ejusdem Mensis Dominicam Festo Sanctæ Mariæ Magdalene, in tertiam Festo Sancti Jacobi, in quartam Festo Sanctæ Annæ; In Augusto, & Septembri, quæ occurrunt Sanctorum

Festivitates, una quælibet in proxima sibi Dominica celebretur; unâ excepta Deiparæ in Coelum Assumptæ, quæ in suo proprio recurrente die solemnè cultu agi debeat. Volumus autem ut in Choro, Divinisque Officiis, nihil innovetur, nec a pristino ritu discedatur, sed ea peragantur in assignatis jampridem diebus. Ii vero, quibus hoc paternæ facilitatis nostræ beneficio utendum est, studeant interno ardentiori animorum obsequio compensare, quidquid externæ celebritatis ipsis imminuere necesse fuit. Quod Fraternalitatem tuam strenuè curaturam confidimus &c. Dat. &c. die xvii. Maji 1743. Pont. A. III.

D. Card. Passionens.

Fructus Censuum, Cambiorum &c. a Communitatibus Ditionis Ecclesiasticæ contractorum ad æquitatis rationem reducuntur.

CXXXIX.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio &c.

CI è stato riferito da Persone degne di tutta fede, che alcuni de' nostri Sudditi nelle gravi angustie, in cui si sono trovate le Comunità del nostro Stato Ecclesiastico per l'ultimo passaggio ed accantonamento delle Truppe straniere, che incominciò l'anno 1742.; scordati affatto dell'obbligo, che a ciascuno impone la natura medesima, in vece di sollevare e soccorrere a tutto lor potere la Patria ed il Principato, strati e trasportati dall'ingordigia di vil guadagno, non hanno avuto rossore di opprimere ed aggravare maggiormente le Comunità di esso nostro Stato con usure esorbitanti di cinque, sei, sette, e ancora otto, e nove per cento, abusando dell'estremo bisogno, in cui quelle erano di trovar danaro; Anzi taluno di essi nostri Sudditi rivolgendolo la commune e pubblica calamità in privato e vergognoso Mercimonio, aver preso da altri danaro a minore interesse, per poi darlo alle sudette Comunità a più gravi, e maggiori usure.

Excessus fructuum contractorum.

§. 1. Quindi è, che volendo Noi da un canto comprimere la soverchia avidità di costoro, e dall'altro iggravare per quanto ci è possibile le sudette Comunità del riferito ingiusto peso; Seguendo l'esempio di parecchi altri Principi, e specialmente di Clemente VIII., e del Ven. Servo di Dio Innocenzo XI. nostri gloriosi Predecessori, i quali per via di legge generale ridussero i frutti de' Censi imposti similmente dalle Comunità, e rispettivamente delle Doti, e Compagnie d'Uffizio a quella moderata ragione, che correva comunemente ne' tempi loro: Col parere, e consiglio d'una Congregazione particolare di quattro Cardinali, e sei Prelati, tenuta di nostr'ordine il 30. dello scaduto Agosto sopra il riparto delle spese fatte, e debiti contratti per causa di detto Passaggio ed accantonamento, dalle predette Comunità: Di nostro Moto proprio, certa scienza, e pienezza nella nostra Sovrana Potestà, ordiniamo e commandiamo, che tutti e singoli Censi creati, ed imposti, oppur anche Cambj, ed altri debiti fruttiferi passivamente contratti dal giorno, e tempo, ch'entrarono le Truppe Estere dentro i confini del nostro Stato Ecclesiastico, da qualunque Comunità, e Università di esso Stato, compresi anche le quattro Legazioni di Bologna, Ferrara, Romagna, ed Urbino, come pure tutti i Luoghi Baronali, (eccettuando solamente la Legazione d'Avignone, e il Ducato di Benevento) oppure da Persone private, ad intuito però e contemplazione, e con promessa di releazione di esse Comunità, sopra qualunque sorte di Beni, tanto Urbani, che Rustici in qualsiasi Provincia, Città, Terra, Castello, Territorio, e Luogo del medesimo Stato, di qualunque prezzo, valore, qualità, quantità, e denominazione, con qualsivoglia obbligo, esandio giurato, di Guaren-

Reduuntur ad 4. pro 100.

tigia,

tigia, o Camerale, in favore di Persone del medesimo nostro Stato, e soggette al nostro temporal Dominio, siano, e s'intendano dal giorno d'oggi in poi creati, imposti, e contratti alla sola ragione di scudi quattro per cento, e non più, come Noi in virtù della presente Cedola di nostro Moto proprio da ora in poi li riduciamo, e moderiamo: Salva però sempre alle medesime Comunità la facoltà di ricomprare li medesimi Censi, come anche con espresa dichiarazione, che rispetto a gli altri Censi, e Cambj, che sono stati imposti, o contratti a meno del quattro per cento, non s'intenda per questo fatta alcuna mutazione, o innovazione.

§. 2. In sequela di che vogliamo, e dichiariamo, che le Comunità, e Università suddette Debitrici di dette Persone soggette al nostro temporal Dominio per Causa di detti Censi, o Cambj, o altri Debiti fruttiferi da esse Comunità, o da altri per loro eziandio obbligati come principali, principalmente, e in solido, o in altro qualunque modo eziandio in forma della nostra Camera Apostolica, per qualunque Scrittura pubblica, o privata, e con qualsivoglia licenza, e facoltà contratti, non siano tenuti ed obbligati, nè possano essere forzati, e costretti per i frutti da decorrere da oggi in avvenire, che alla sola ragione di scudi quattro per ogni centinajo, ed anno, ancorche li Creditori siano Persone costituite in qualunque dignità Ecclesiastica, o Secolare, Privilegiate, e Privilegiatissime, cosicchè per la loro Dignità, o altro qualunque titolo, fosse bisogno per comprenderle di speciale e individua menzione; E molto più se fossero (lo che Noi però non vogliamo credere) Chiese, Monasterj, e Luoghi Pii, Cavalieri di qualunque Ordine Militare, anche Gerusalemmitani, Compagnia di Gesù, o Monaci delle Undici Congregazioni, o altri Regolari; rispetto a quali li suddetti Contratti farebbero anche più ingiusti, e vergognosi: Che perciò vogliamo e ordiniamo, che niuno affatto di tali Creditori, che abbia dato, come sopra, danaro ad alcuna di dette Comunità del Nostro Stato, e direttamente, o indirettamente sotto il proprio, o anche sotto nome altrui, a maggior interesse del quattro per cento, resti escluso, ed esente da questa nostra riduzione, e moderazione, per essere così mente, e precisa volontà Nostra.

§. 3. E che così da qualunque Giudice Ordinario, o Delegato, eziandio Uditor Generale dalla nostra Camera, Uditori di Rota, Chierici di Camera, e Cardinali eziandio Legati a Latere, debba giudicarsi, definirsi, tolta ad essi, e a ciascuno di loro facoltà, ed autorità di giudicare, e decretare altrimenti; dichiarando Noi per nullo, irritato, e di niun valore tutto ciò, che da qualsivoglia con qualunque autorità, scientemente, o ignorantemente sarà giudicato, fatto, o attentato contro questa nostra volontà, e disposizione.

§. 4. Non ostante qualsivoglia Costituzione, ed Ordinazione Apostolica, Statuto, Consuetudine, Legge, e Natura di qualunque Provincia, Città, Terra, Castello, e Luogo, ancorchè muniti con giuramento, o confermati dalla Santa Sede, Legati de Latere, e Governatori, Obligationi fatte in qualsivoglia forma eziandio della Camera Apostolica, Sigurtà, Rinunzie, e Giuramenti, Privilegj, e Indulti, e particolarmente quelli di non essere compresi sotto qualunque Legge, e Costituzione, se non essendo specialmente nominati, Regola de Jure quæsto non tollendo, o altra qualunque Regola della nostra Cancelleria, ed altre quali si vogliano, Lettere Apostoliche sì Nostre, che de' Nostri Predecessori sotto qualsivoglia tenore, e forma, e con qualsivoglia clausole derogatorie di derogatorie, e Decreti irritanti concesse, e pubblicate, anche per via di Legge universale, e anche più volte confermate, ed innovate, in favore di qualunque Chiesa, Collegio, Ordine, Ospedale, Luogo Pio, Congregazione, Università, Città, e Luogo, e Persone di qualunque Preminenza, e

Dignità: Alli quali tutti, e singoli, avendone quò il loro tenore per espresso, e di parola in parola registrato e inserito, per quantò siano direttamente o indirettamente contrari a questa Nostra riduzione, e all'esecuzione di questa Nostra determinata volontà, e non altrimenti &c. in amplissima forma deroghiamo.

Dato dal Nostro Palazzo Apostolico di Monte Cavallo questo dì 7. Settembre 1745.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Sacras Missiones in Diocesisbus Regni Neapolitani frequenter haberi suadetur. Earum directio demandatur Cardinali Spinellio Archiepisc. Neapolitano, cum facultatibus &c.

Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, Episcopis, & Ordinariis Regni Neapolitani.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

GRAVISSIMUM Supremi Apostolatus Ministerium, quod Nobis immerentibus delatum fuit, duo potissimum requirit: primum nempe ad Sanctam Religionem amplectendam eos Populos adducere, qui illam vel nunquam susceperunt, vel susceptam infortunio misero, funestoque deseruerunt; alterum verò, Religionem ipsam saram testam diligenter in iis locis tueri, in quibus integra Divino beneficio conservatur. Porro nomine Religionis non intelligimus ea solum, quæ ad salutem obtinendam necessariò fide tenenda sunt; sed etiam, quæ præstari debent operibus, ut vitam moreque Christianæ disciplinæ consentaneos ostendamus, ac beatissimam in Cælis felicitatem post hujus vitæ curriculum assequamur.

§. 1. Equidem Romani Pontifices Prædecessores Nostri, ut huic muneri satisfacerent, omni tempore Viros pietate ac doctrinâ præstantes elegerunt, qui Fidem Catholicam in omnes terras partes disseminarent; quorum exemplis inherentes, pro tenuitate virium nostrarum, ac temporum difficultatibus, Nos pariter idem Institutum retinimus. Secundo loco Romani Pontifices omnem curam semper impenderunt, ut morum disciplinam, & sanctitatem labefactam, ac jacentem in illis Diocesisbus excitarent, ubi solius Episcopi studium, & opera pro re gerenda satis esse non putabantur: Nam vel Apostolicos Visitatores in eas Dioceses miserunt, vel aliis remediis usi sunt, quæ magis idonea viderentur. Idem consilium Nos quoque secuti sumus, quoties Fidelium corruptelæ ad aures nostras pervenerunt, ut negligentiam notas, cum ante Supremum Judicem steterimus, quo possumus, studio declinemus. Etenim Vicarios Apostolica auctoritate præditos non semel designavimus, qui Dioceses, ubi opus esset, ad pristinam disciplinam restituerent: Multas Epistolas dedimus peculiaribus Episcopis, vel pluribus simul, vel etiam universis, ad ipsorum sollicitudinem exstimulandam; alia quoque consilia, ac rationes inivimus, quas hic recensere supervacaneum est.

§. 2. Post hæc dissimulare minimè possumus, exploratum Nobis esse, vestris in Civitatibus probos quidem homines versari, sed longè plures inveniri perditas, qui præsertim in montanis locis, & a vestris Sedibus valde sejunctis, vitam ab omni virtute alienam traducunt; qui si a Fide non aberrant, uti confidimus, corruptis tamen moribus, ac flagitiis, in se concitant Divinam iracundiam, & properant ad sepulchrum, quin antea dignos Pœnitentiæ fructus ostendant.

Dat. die 7.
Sept. 1745.

CXL.

Pontificis munus duplex, propagandæ, & conservandæ Religionis.

Utrumque opus ab Apostolica Sede jugiter urgetur.

Populorum indigentis.

Idque respectu subditorum, cuiuscumque ordinis &c.

Decretum irritans, sublatum &c.

Derogationes.

1745.
Quibus re-
media com-
parantur.

Missionum
utilitas experi-
mento probata.

Ex in Episco-
porum adju-
mentum in-
stituta.

Et a Sanctis-
simis Viris
promota.

§. 3. Equidem vestram Nostramque diligentiam id magnopere postulat; ne in tam gravi negotio desides, atque socordes non sine crimine videamur. Quapropter de opportunis remediis diu cogitavimus, ac primum ad Deum Patrem luminis confugimus; preces quoque nostras ad Beatam Virginem convertimus, cujus Natalitio die has literas scribimus; Deinde vos hortandos censuimus, ut ea, quæ subjecimus, pro bono vestrarum Diocesium, executioni strenuè demandetis.

§. 4. Quo tempore Nos ipsi in minoribus constituti munus Promotoris Fidei per plures annos exercuimus, cujus est, accurato semper examine virtutes ac merita illorum perpendere, qui inter Sanctos referendi sunt; quo etiam tempore per plures annos fuimus a Secretis Sacre Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, qui pro ratione sui muneris summpere contendunt de medio auferre corruptelas, quæ Dioceses labefactant; insuper cum plures Episcopos doctrinæ laude, ac pietatis studio præclaros eo temporis spatio familiari consuetudine cognoverimus; ac postremo cum Sedem Anconitanam antè Pontificatum tenuerimus, ac deinde in Bononiensem translati (cujus administrationem cum Summo Pontificatu conjunctam gerimus) in illâ supra decennium morati sumus, diuturnâ experientia edocti perspeximus, ad improbos mores corrigendos, qui vel serpere incipiunt, vel nimis jam invalescunt, vel tandem diuturnitate confirmati Dioceses latius occuparunt, nihil magis conferre, quàm alienam opem ac vires implorare, videlicet Sacras Missiones ubique indicere, præsertim in iis locis, quæ magis a Civitatibus sejunguntur.

§. 5. Et profectò Viri Missionarii meritò comparantur Joanni Apostolo, ejusque Sociis, qui acciti fuerunt ex aliâ Navi, ut operam suam præberent Petro atque Andree in Mari laborantibus, itaut non possent ob copiam incredibilem piscium retia deducere, uti constat ex Evangelio Sancti Lucæ cap. 5., quod Maldonatus his verbis interpretatur; *Debent Ecclesia Pastores, cum ipsi per se aut imposito, aut suscepto oneri non sufficiunt, alios, a quibus juvare possint, advocare.* Idem prorsus, ante Maldonatum, Janfenius advertebat in *Concordiâ Evangelicâ* c. 25.

§. 6. Cùm Fidei Promotorem egimus, virtutes examinavimus, & res præclare gestas a Dei Famulis Juvenali Ancina Salutiarum Episcopo, Cardinali Roberto Bellarmino Archiepiscopo Capuano, Alexandro Sauli primùm Aleria, ac deinde Papiæ Episcopo, quem Nos ritu solemnî inter Beatos recensuimus; ac postremo a Sanctis Vincentio de Paulis, & Joanne Francisco Regis, quos Pontifices Deceffores Noltrî ritè in Album Sanctorum retulerunt. Itaque, cùm egregia facinora horum præstantium Viro- rum expenderemus, apertissimè cognovimus, incredibilem gloriam tribus primis evenisse in cura animarum administrandâ, ob eam causam potissimum, quod omne studium posuerint, ut Sacre Missiones in suis Diocesium assidue peragerentur. Duos autem, quos postremo loco nominavimus, charitate erga Deum, & Proximum maximè præditos, ornatosque deprehendimus; ac potissimum Sanctus Vincentius de Paulis eam certissimè probavit, eo quod Missionarium Congregationem instituerit, & ipsemet (donec incolumitas corporis permisit) Missiones eadem exercuerit. Joannes quoque Regis sancto charitatis igne conflagrasse palam ostendit, ob singularem alacritatem, quâ difficiles & asperros montes adire non dubitavit, ut ignaros Populos Christianâ doctrinâ ac moribus imbueret, & ad bonam frugem traduceret, quoties ab ipso Episcopi, aut ejus Præpositi id postulerent.

§. 7. Illud etiam non ignoratis, in more positum esse Episcopis, ut statim temporibus ad Sacre Congregationem Concilii Tridentini Interpretem de suis Ecclesiis referant, earumque statum planè exhibeant. Itaque cum Nos ipsi Secretarii munere fungeremur, quoties in aliqua Diocesi Missiones indicatas fuisse relatum fuit, toties jussu Congregationis ejusdem, vel Summiorum Pontificum, hoc consilium magnopere commendavimus in responsis, quæ ad Episcopos fieri consueverunt, eosque incendere non prætermisimus, ut laudabiliter inceptum profecerentur. Non semel etiam Episcopos redarguere jussi fuimus, qui pios Missionarios non accirent, ut languentem, sicut ipsi asserbant, in Populo pietatem, & in Viris Ecclesiasticis disciplinam excitarent, & in utriusque peccandi licentiam cum scandalo junctam coercerent.

§. 8. Typis impressa est historia rerum gestarum a Benedicto XIII. de Nobis optimè merito, Nationis vestræ ornamento, & Beneventanæ Ecclesiæ per plures annos Archiepiscopo. In lucem pariter edita fuit vita Cardinalis Innici Caraccioli, qui Sedem Aversæ magna virtutis commendatione tenuit, & Episcopi de Cavalieriis, qui Trojæ Ecclesiam summa pietate, ac studio religionis administravit. Si vobis antè oculos unquam proposuistis, vel in posterum eos libros proponetis, intelligetis profectò, maximos sibi, Populisque sibi traditis fructus evenisse ex Sacris Missionibus, quas suis Diocesium comparantur. Nos quidem has historias accuratè legimus, & magnâ cum voluptate typis evulgata vidimus ea omnia, quæ Viri illi præclarissimi sæpius Nobis explicaverant, cùm adhuc in terris versarentur. Etenim Benedictus XIII. operâ nostrâ, dum Pontificatum gereret, semper usus est; Alios autem, quos nuncupavimus, non semel alloqui Nobis opus fuit, eisque literas dare, quibus eorum negotia expedirentur.

§. 9. Tandem Sacrarum Missionum utilitatem ac necessitatem Nos ipsi compertam habuimus, quoties illas accivimus in Diocesium Anconitanam, quo tempore Nobis commendata fuit; & quandiu Bononiensem Ecclesiam Nosmet præfentes administravimus; Et nunc etiam curamus diligenter, ut eadem Missiones quandoque indicantur ab eo, qui juxta normam, & consilia a Nobis perscripta, vices Nostras obtinuit. Tum planè agnovimus veritati consentaneum esse, quod Paulus Segneri Societatis Jesu, Concionatoris, Scriptoris, ac Missionarii laude clarissimus, scriptum reliquit, nempe: *Missionum tempore tot Concionatores meritò nuncupari posse, quot percussi piis exercitationibus ad Penitentiam inflammantur, suoque exemplo alios pertrahunt ad eandem virtutem exereendam; Ex illis autem Missionibus magis copiosum fructum dimanare; quibus majori frequentia populus interfit, eâ prorsus ratione, quâ ignis magis augetur, si plures in unum locum carbones congerantur.*

§. 10. Quocirca neque novum, neque incertum, neque a Nobis excogitatum dici potest hoc remedium, quod Populi corruptelis corrigendis proponitur. Antiquum illud est, malis curandis aptissimum, & fortasse unicum, quod tot Episcopi pietatis gloriâ insignes magna cum utilitate suis in Diocesium adhibuerunt, quod Nos ipsi toties experti sumus, & Vos etiam, qui procul dubio Populum vobis commissum Sacris Missionibus aliquando recreastis.

§. 11. Sed, ne virtute sua careat ejusmodi remedium, preces ad Deum effundendæ sunt; quippe: *Neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat Deus.* Deinde seligendi sunt Missionarii doctrinæ laude præstantes, quive Populum diligenter instituunt. Nam meritò suspicamur, idque non sine lacrymis ac mœrore scribimus, suspicamur, inquam,

plures

Item a
Congr. Con-
cilii sæpe
commenda-
ta.

Et ab Epi-
scopis Regni
Neap. fre-
quentate.

Peculiaris
experientia
SS.D. Noltri.

Divina gra-
tia implo-
randa.

Instructio
Fidelium po-
tissimus Mis-
sionis scopus.

plures animas ex illis, quæ Nobis, ac Vobis traditæ fuerunt, ad interitum ruere, eò quod res necessariae necessitate mediæ, ut ajunt Theologi, penitus ignoraverint. Illi potissimum Missionarii vocari debent, qui postquam labe & scandala populi certo deprehenderint; ipsorum gravitatem ac turpitudinem suis Concionibus ostendant, & vehementer arguere possint. Id constat testimonio Sancti Marci cap. 3, ubi Christus eligit Apostolos, ut mitteret eos prædicare; Idem etiam desumitur ab Actis Apostolorum cap. 6., ubi ipsi prædicationem verbi, tanquam peculiare munus sibi demandatum, testantur: *Non est æquum, nos derelinquere verbum Dei, & ministrare mensis.* Idem S. Paulus docuit 1. ad Corinth. : *Non enim misit me Christus baptizare, sed evangelizare:* & Epist. 2. ad Timoth. : *Testificor coram Deo & Jesu Christo, qui judicaturus est vivos & mortuos, per adventum ipsius, & regnum ejus, prædica verbum, in ista opportune, importune.*

§. 12. At verò Missionarii suæ vitæ ratione, atque exemplis, Populum ad virtutem incendere debent. *In omnibus te ipsum præbe exemplum bonorum operum,* inquit idem Apostolus ad Titum: Sanctus Lucas in *Actis Apost.* testatur reliquit, quod Salvator Dominus : *Cæpit facere & docere.* Postremò Missionarios Deo se penitus devovere fas est, nec ullam admiscere cupiditatem inanis gloriæ, vel spem emolumentum, licet exigui, dum Populis erudiendis incumbunt. Equidem magno fructu cumulatas fuisse accepimus Missiones, quæ peractæ sunt, cum Sanctus Carolus Borromæus Mediolanæ Sedem teneret; Idem nunc etiam contingit operâ ac virtute Oblatorum, quos ille instituit, quique a Sancto Ambrosio nuncupantur: Nam præ cæteris illud perscriptum habent, ne ulli incommodum afferant, & ne ulla causâ vel ratione unquam moveantur, ut aliquid dono accipiant, quemadmodum ab Actis Ecclesiæ Mediolanensis, quæ anno 1599. Typis edita fuerunt par. 5. pag. 841. clarè deprehenditur. Ad S. Joannem Chrysostrum mentem convertite, qui in *Homiliâ 46. super Mattheum* fatetur, universum terrarum Orbem ab Apostolis traditum fuisse ab errore ad veritatem, a veteri superstitione ad Christianam disciplinam amplectendam, non quod mortuos ad novam vitam revocaverint, sed quia solutum avaritiâ & omni cupiditate animum penitus habuerint: *Quid est enim, quod eos magno ostendit? pecuniarum contemptus, gloria despectus, ab omnibus vitæ negotiis ereptio; quæ si non habuissent, etsi mortuos suscitassent, non solum nullos juvissent, sed etiam Seductores estimati essent.*

§. 13. Civitas Neapolis affluit magnâ copiâ Ecclesiasticorum, qui pietate, doctrinâ, & præ agendis Missionibus experienciâ valde commendantur. Plenæ sunt etiam Virorum hujusmodi, Congregationes Sedis Archiepiscopalis, Patris Pavonis, & Sacerdotum, qui a Sancto Gregorio nomen accipiunt, qui Pii Operarii vocantur, ac tandem non desunt Domicilia Sacerdotum, qui Sancti Vincentii de Paulis institutum dato nomine sequuntur. Messis quidem multa est, sed Operarii sufficient, si ita distribuantur, ut Populorum utilitas atque necessitas postulabit.

§. 14. Adhibitis Dilectum Filium Nostrum Cardinalem Spinellium Neapolis Archiepiscopum, cujus consilio res tota gerenda erit: ob hanc causam literas ad ipsum damus, ab eoque petimus, ut hanc provinciam suscipiat; facultatem quoque tribuimus, ut alios sibi Adjutores in tam gravi negotio assumat, vel illos etiam in suum locum sufficiat; cum Nos minime lateat, quàm variis curis distineatur, & quot labores subierit, ac in præsentia subeat, ut Vineæ Domini diligenter excolatur. Si quis

Vestrum Missiones expetit, ad ipsum Cardinalem Archiepiscopum confugiat, qui Ministros idoneos designabit, ut necessitas requiret: ipsorum numerum constituet, & rationem quoque temporis habebit, quo Sacræ Missiones absolvantur; nam ipse pro suâ sapientiâ satis intelliget, nequaquam uno tempore omnia simul perfici posse.

§. 15. Indigent Missionarii facultatibus extraordinariis, quas Nos libenter illis ex thesauro Ecclesiæ conferemus, ut præclarissimum opus ipsi feliciter proficiant. Eas facultates indicabimus Cardinali Spinellio, ut Missionarii ad illum accedentes, sive ad alium ipsius loco successum, facile obtineant, quæ magis conferre ad Dei Gloriam, & animarum salutem judicaverint.

§. 16. At vero perspicimus difficultates, quæ facile retardabunt Missionarios, ne ad Samnites, & Calabros iter suscipiant. Attamen, cum versentur in illis Locis Patres Dominicani, & Societatis Jesu, ipsorum Præpositi Generales jussu nostro Provinciales adducant, ut ex suis Religiosis Viris aliquos eligant, qui Missiones illic exercent; neque emolumentum percipiant a Clero, sive a Magistratibus Locorum, ubi Missionibus operam præbeant. Ipsorum nomina ad Cardinalem Spinellium descripta mittentur, ad quem Samnitum, & Calabriae Episcopi confugient, ut in eorum Diocesis rectè Missiones ordinentur, quemadmodum futurum procul dubio confidimus in aliis Diocesis, quæ ab Urbe Neapoli non adeò remotæ sunt.

§. 17. Sed notam velut inurere videremur eximie pietati, & religioni Charissimi in Christo Filii Nostri Caroli Utriusque Siciliae Regis Illustris, nisi Vos moneremus exposcere ab ipso Rege, ut suam auctoritatem & gratiam, si pro Missionibus rectè gerendis opus fuerit, liberaliter interponat. Etenim Nobis perspectum est experienciâ, nec Vos certè latere debet, nihil antiquius ipsi propositum esse in Regno administrando, quam Dei Gloriæ maxime inservire.

§. 18. Finem his Literis, ne longiusculæ videantur, imponimus, exemplum Sancti Regis Josaphat vestris oculis subjicientes. Sacerdotes, veluti quidam Administri, ipsi Regi victori præbant, qui: *docebant populum in Juda, habentes librum Legis Domini, & circuibant easque Urbes Juda, atque erudiebant populum: cap. 17. lib. 2. Paralipom.* Nec Regi satis fuit uti Sacerdotum opera, sed ipsemet ad Populum Bersabeæ se contulit, & usque ad Montem Efraim; & revocavit eos ad Dominum Deum patrum suorum: uti cap. 19. describitur. Idem Vobis imitandum constituite: nec solum per Dioceses Sacerdotes mittite, sed illas Vos ipsi perustrate, quoties graviora negotia Vobis id permittent: Etenim Populus vestrâ præsentia, ac virtute permotus, ad viam Domini capessendam magis incendetur. Si aliquid incommodum ferendum est, Deum facilius hoc pacto commovebitis, ne pœnas exposcat a Vobis, ob negligentiam, quâ Diocesim aliquandò invisere, & in vestris Sedibus commorari, uti oportebat, omisit, quod Nonnullis ex Vobis contigisse certò scimus. Verum huic etiam malo in diem gliscenti non deerunt Apostolicae providentiæ partes. Interim Vestrum memoriam, Vestrique Gregis, animo nunquam deponemus, quoties ad Altare Rem Divinam operabimur. Vobis etiam, & Vestræ curæ commendatis Populis, Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Majori die 8. Septembris 1745. Pont. Nostri Anno Sexto.

Cui facultates necessariae conceduntur.

Quid pro Provinciis Samnit. & Calabriae.

Fiducia de pietate Regis utr. Siciliae.

Episc. prætere debent exemplo.

Dioceses visitare, & in iis residere.

Dat. die 8. Sept. 1745.

Missionario-
rum agendi
ratio.

Operarii è
Civit. Nea-
politana
suppedit.

Dirigente
Opus Card.
Spinellio
Archiepisc.

CXLI.

De Cautelis præstandis in conficiendis Processibus super fama sanctitatis Servorum Dei. De prohibendis Imaginibus SPIRITUS SANCTI sub humana specie depicti. De aliis superstitionibus non tolerandis.

Venerabili Fratri Joseph Episcopo Augustano.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Inquisitiones peractæ super vita & moribus Sororis Crescentiæ.

SOLLICITUDINI nostræ dudum relatum fuerat, in Civitate Imperiali Kauffbura, quam incolunt simul Orthodoxi, ac Lutheranz professionis sectatores, vitam degere sanctimoniam quamdam, Crescentiam nomine, ad eam sanctitatis opinione celebratam, ut aliudius ad eam concursus fieret hominum etiam virtute & genere illustrium. Quapropter, multiplici experimento edocti, inanes aliquando affectatæ sanctitatis larvas obtendi, atque etiam ab animarum Directoribus, ob suos peculiare fines, eosque interdum minus rectos, deprædicari & divulgari; datis ad Fraternitatem tuam Litteris die 17. Maji superioris Anni 1744, Discretioni tuæ commisimus, ut in prædictæ Sororis Crescentiæ vitam & mores inquireret, deque illius agendi rationibus, sive bonis, sive malis, certiores Nos redderes.

§. 1. Quamvis autem ante Litterarum nostrarum adventum, eadem Soror Crescentia extremum diem obiisset; ideoque expirasse dici posset nostra Tibi directæ commissio; attamen Fraternitas tua Pastoralis vigilantia partes esse judicavit, graves quosdam atque prudentes Viros ad hoc subdelegare, ut in ejusdem Defunctæ mores eam inquisitionem expleret, quam, ipsâ vivente, fieri cupiebamus.

§. 2. Hujus itaque inquisitionis acta, aliaque ad rem pertinentia, unâ cum Epistola tua scripta die 24. Maji proxime elapsi, ad Nos allata fuerunt; & Nos quidem Epistolam ipsam statim legimus & perpendimus; ipsa verò acta, aliaque adnexa, Viris expertis tradidimus redigenda in summarium; quod deinde, simul ac per tot alias, quibus distinemur, occupationes & curas Nobis licuit, cum ipsis authenticis actis & documentis conferre non prætermisimus.

§. 3. In his omnibus equidem nihil offendimus, ex quo defuncta Soror Crescentia de affectatæ sanctitatis crimine argui possit. Verùm ex ipsis Testium dictis (etiam si integra fides iis adhiberetur, nec ulla justa adesset suspicio, eos ad favendum prædictæ Sorori præcedenter instructos fuisse,) illius quidem vitam ad normam probitatis exactam, & gravibus exemptam criminibus agnoscere Nobis visi sumus; nullam tamen heroicam virtutem, nullum signum, sive miraculum ab Omnipotenti Deo, ipsius intercessione, patratumprehendisse, ingenuè fatemur.

§. 4. Non ignotum Tibi esse Opus *De Canonizatione Sanctorum* a Nobis conscriptum, ex Fraternitatis tuæ Litteris intelleximus. In quo Opere elaborando, postquam ultra viginti annos in munere Promotoris Fidei versati fuimus, qualemcumque operam Nostram conferre opportunum duximus; non ut doctrinæ laudem ac nominis celebritatem consequeremur; sed ut certam ac tutam methodum traderemus dirigendi seriem Causarum Beatificationis & Canonizationis, quæ ob varias opiniones Scriptorum, qui in negotiis Congregationis Sacrorum Rituum non satis versati fuerant, aliquo modo involuta ac perturbata videbatur; utque omnium

oculis pateret, quàm cautè ac diligenter Apostolica Sedes in hujusmodi Causarum examine se gereret.

§. 5. In hærendo itaque Regulis in eo Opere expositis, quæ non equidem a Nobis conditæ, aut primum excogitatæ, verùm ex præfate Congregationis disciplina collectæ, & in aliorum usum productæ fuerunt, satis agnovisse poterit Fraternitas Tua, hujusmodi Causis initium fieri a conficiendis Processibus propriâ & Ordinaria auctoritate Episcoporum, sive aliorum Ordinariorum Præfulum. His tamen minimè propterandum esse in demandanda confessione hujusmodi Processuum; sed expectandum esse congruum temporis intervallum ab obitu illius Dei Servi, sive Ancillæ, de cujus virtutum, aut miraculorum fama inquirendum sibi esse duxerint; neque verò admovendam esse operi manum, nisi præcesserit vera & legitima fama virtutis heroicæ, aut miraculi ad illius Servi Dei intercessionem, sive invocationem, a Deo patrati; Nihil enim frequentius esse, quàm post mortem alicujus fidelis Viri, aut Mulieris, magnæ sanctitatis vel miraculorum opinionem in populo oriri, ac potissimum si ab aliquibus de industria rumor foveatur; quæ tamen opinio, nisi veritate innixa sit, vel ipso temporis lapsu languescere, & interire, vel etiam si hominum artificis aliquandiu sustentari pergat, perspicuis tandem Divinæ Sapientiæ consiliis destrui, & confundi consuevit. In conficiendis autem hujusmodi Processibus, præcipuè considerandum esse extremum mortis articulum; in quo nisi aliquid illustre & sanctitate conspicuum se obtulerit, reliqua omnes inquisitiones supervacaneæ remanent. Denique ubi a Defuncto, vel, ipso jubente & probante, ab alio quolibet, aliquid scriptum fuerit; ne in præfatis concinnandis Processibus inutiliter tempus, aurumque infumatur; ante omnia ad trutinam revocanda esse hujusmodi scripta, ac diligenter investigandum, an aliquid contra Fidei veritatem, aut contra morum integritatem contineant, vel ullam peregrinæ doctrinæ novitatem a communi Ecclesiæ sensu & consuetudine alienam exhibeant.

§. 6. Porò Fraternitati tuæ in procuranda Processus ad Nos transmissi compilatione, non id propositum fuisse putamus, ut Causam Beatificationis Sororis Crescentiæ quancumque promovendam inchoare volueris. Novimus, potissimum inquisitionis peractæ scopum fuisse, ut de Monialis Defunctæ moribus instructos Nos redderes, & an affectatæ sanctitatis notam meruerit, Nos edoceres. Sed quoniam facile evenire posset, ut fervente adhuc plurium pio erga illam affectu, enixè a Te postularetur, ut conficiendis Processibus initium fieret; idcirco non inopportunum duximus, præmissa omnia Tibi in memoriam revocare, tutioremque agendi rationem paucis innuere; quum necessarium omnino putemus, per aliquod temporis spatium inquisitiones differri, atque interim observari, quò res evadat; an ullum appareat artificii, humanæque machinationis vestigium; an denique requisitæ conditiones adsint pro inchoandis Processibus ad Beatificationis judicium instruendum profuturus.

§. 7. Quod etiam, in casu, de quo agitur, magis expedire censuimus; tum quia in collectis nuper plurium Virorum, atque mulierum testimoniis, ut supra diximus, nulla elucet heroicæ virtutis, aut miraculorum probatio, nec in obitu Sororis Crescentiæ splendidum ullum sanctimonie indicium apparet; tum quia complura hujus scripta supersunt, quæ ante omnia opus est ad examen vocari. Quod si etiam compilationi Processus Ordinarii, ad inchoandam Beatificationis Causam, locus esset; necessarium planè videretur exactam Instructionem pro recta

Cautè procedendum in conficiendis Processibus super fama sanctitatis.

Quid potissimum observari interfit.

De ipsdem cautelis.

Ex Processu nihil eruitur supra communem vitæ probitatem.

Idea Operis SSmi D. N. DE CANONIZATIONE SANCTORUM.

illius

illius confectioe, juxta ea, quae in praedicto Opere Nostro De Canonizatione conscripsimus; hinc ad vos mittere; quum in praedicto Processu Nobis oblato, nostroque jussu a peritissimis Viris discusso, animadversum fuerit, Testes in eo inductos turmatim examinatos fuisse; nec praevium, ut par erat, jurandum praestitisse; cumque non ita, ut oportebat, interrogati fuerint, generalia dumtaxat deposuisse, nihil de peculiaribus actionibus defunctae Sororis enarrantes.

§. 8. Atque haec, Venerabilis Frater, satis esse possent, ad accuratam illam, quam de commissa Tibi inquisitione Nobis reddidisti rationem; nec ulterius progredieretur Epistola Nostri, nisi alia quaedam Litteris tuis Nobis indicanda judicasses; inter quae praecipuum locum obtineret, quod scribis, de publicatis, lateque diffusis quibusdam Imaginibus Spiritum Sanctum sub speciosi Juvenis forma referentibus, subscriptis verbis: *Veni Sancte Spiritus*: de quibus Imaginibus, ut pote statim undequaque sparsis, atque multiplicatis, duo potissimum inquirenda sunt: primum, an Soror Crescentia eas invenerit, vulgaverit, approbaverit; alterum, an (praetermissa indagine de earum auctore) hujusmodi Iconum usus, expressio, & veneratio, sive intra Ecclesias, sive extra illas admitti possit.

§. 9. Nos autem de prima quaestione minime verba faciemus, eamque intactam relinquemus iis, quibus forsitan de virtutibus Sororis Crescentiae quodcumque inquirendum esse contigerit; sive agendum fuerit de permitienda introductione causae super ipsius Beatificatione, sive, introducta jam Causa, de ipsis virtutibus aestimandis, & comprobandis.

§. 10. De altera vero quaestione dicturi, primum omnium Apostolicum Fraternitatis tuae zelum, quo hujusmodi Imagines huic illuc sparsas, & per Coenobium, per Ecclesiam, per Chorum palam expositas, auferri, & removeri iussisti, laudamus, atque probamus; Te hortantes, immo etiam auctoritate, qua fungimur, Tibi mandantes, ut in suscepto proposito firmiter constanterque perseverans, nullo pacto permittas hujusmodi Icones ulterius multiplicari; quascumque vero ullibi existere compereris, eas omnes & singulas de medio tollas; adhibitis iis auctoritatibus simul, prudentiaeque tuae remediis, quibus optatum finem sine turba, ac tumultu consequi posse judicaveris.

§. 11. Neminem profecto latet, impium atque sacrilegum errorem fore, divinaeque naturae injuriosum, si quis se putaret Deum Optimum Maximum, sicuti in se est, coloribus exprimeret posse. Quum enim illius Imago depingi, atque oculis subjici nequeat, nisi tanquam materialis alicujus substantiae, corporeae figurae & partibus praeditae; si quis has qualitates Divinae Naturae tribueret, is profecto in Anthropomorphitarum errore incidere.

§. 12. Representatur tamen Deus eo modo, eaque forma, quibus in Scripturis Sanctis legitimum ipsum mortalibus apparere dignatum esse. Licet enim id ab Heterodoxis Scripturibus improbe reprehendatur, inter quos Simonem Episcopium vidimus suarum Institutionum Theologicarum lib. 4. sect. 2. cap. 10. asserentem non licere Deum pingere, ne sub ea quidem forma, qua se hominibus videndum exhibuit; ex nostris vero etiam, Durandus opinatus fuerit hujusmodi Imaginum usum minime expedire; & Joannes Hesselius, Catholicus itidem Scriptor, *Catechismi sui lib. 1. cap. 65.* huic opinioni favere videatur, dum ait innocuas quidem fore hujusmodi picturas, si a doctis tantummodo Viris conspici deberent; sed quum sapientium & insipientium oculis exposita esse debeant, facile evenire posse, ut indoctis per eas male de Deo credendi occasio praebatur.

§. 13. Nihilominus communiter Catholici Theologi aliter docent. Petavius Theologicorum Dogmatum lib. 15. De Incarnatione cap. 14. ut videre est ipsius Operum Tomo VI., licitum esse demonstrat, Deum sub ea forma depingere, qua ipsum accepimus semetipsum conspiciendum praebuisse: *Communi Catholicorum assensu inveteravit opinio, nimirum ut eatenus figurari Deus possit, qua sub externa aliqua specie aspectabilem se praebuit hominibus.* Molanus doctus auctor, *Historiae sacrarum Imaginum lib. 2. cap. 3.* hanc ipsam sententiam confirmat: Eandemque quaestionem duo alii clari nominis Theologi egregie illustrarunt nimirum Suarez in 3. part. D. Thomae tom. 1. quest. 25. art. 3. disput. 54. sect. 2. pag. 793.; & Valentia tom. iv. suorum Operum pag. 384. Quibus addendi sunt duo S. R. E. Cardinales, Bellarminus, & Gotti, a Nobis aliis citati in Opere Nostro De Canonizatione Sanctorum lib. iv. part. 2. cap. 20. num. 2.

§. 14. Imagines Deum ita representantes minime reprobatae sacra Tridentina Synodus sess. 25. De Invocatione, veneratione, & Reliquiis Sanctorum, & sacris Imaginibus; sed Episcopis mandat, ut Populos edoceant, per hujusmodi Picturas erudiri & confirmari Gregem Christi in articulis Fidei commemorandis & assidue recolendis. Si quis vero privatus hujusmodi Imaginum usum opinione sua reprobare ausus est, Ecclesiastico judicio damnatus fuit, ut indicat Propositio xv. inter damnatas a fel. rec. Praedecessore Nostro Alexandro Papa VIII. die 7. Decembris 1690., qua sic habet: *Dei Patris sedentis simulacrum nefas est Christiano in Templo collocare.*

§. 15. Et profecto quum in Sacris Litteris legatur, Deum ipsum sub hac, aut illa forma hominibus se videndum exhibuisse, cur sub eadem forma eundem pingere non licebit? *Si ergo litterae legentibus permittuntur; cum tamen sacrae Litterae in maxima veneratione habeantur, cur non etiam Imagines permittentur?* Verba sunt Alphonsi de Castro lib. 8. adversus Hereses; quo etiam argumento strenue usus est Cardinalis de Richelieu in suo Tractatu: *De faciliore ratione reducendi eos, qui se ab Ecclesia segregarunt lib. 3. pag. 439.*

§. 16. His positis principiis minime dubiis, facile patebit, qua ratione Imago Spiritus Sancti a Pictoribus efformari debeat, & quomodo ipsius Imagines approbari debeant, aut reprobari. In Sanctis Evangelis a BB. Mathaeo, Marco, & Luca conscriptis, ubi Baptismus enarratur, quem Dominus Noster Jesus Christus a Joanne accipere voluit, legitur, apertum fuisse Coelum, & Spiritum Sanctum corporali specie, sicut Columbam, super eum descendisse. Quod cur factum fuerit, mirifice explicat Dionysius Alexandrinus in Epistola adversus Paulum Samosatenum, qua extat in Collectione Conciliorum Labbei tom. 1. pag. 867. ita: *Cur vero in specie Columbae Spiritus Sanctus descendit? scilicet ut nos doceret, qui misit illum, quique eum, quem misit, accepit. Sicut enim Noe dimisit ex Arca Columbam, & ipse illam recepit; ad eam similitudinem intelligendum Nobis est, ipsius Christi esse Spiritum Sanctum coeternum, & quod erat ipsius, hoc dedisse Nobis; dividens, & effundens super omnem carnem credentium, quia Deus est & Dominus, qui divisit Nobis suum Sanguinem & Spiritum.*

§. 17. Non hic opus est in eam controversiam ingredi, qua inter eruditos Criticos agitur, super illius Columbae natura. De hac olim egimus in Nostro Tractatu De Festis Domini Nostri Jesu Christi, Editionis Patavinae §. LIV. qua editione absoluta, recentiore quamdam super hoc argumento vidimus Dissertationem inter Discursus Historico-Criticos ad illustrationem veteris & novi Testamenti Typis editos Haga Comitum an. 1737. pag. 148.

Imagines Spiritus Sancti sub humana specie disseminatae.

Episcopi prohibito a Pontifice confirmatur.

Divina natura pingi non potest.

Imagines Dei juxta apparitiones in Scriptura relatas licite sunt.

Auctoritates Theologorum.

Concilio Tridentini, & Sedis Apost. decreta.

Ratio

Spiritus Sanctus licite pingitur I. sub specie Columbae.

De natura Columbae in Jordane via, remissive.

Antiquus Ecclesie mos pingendi Spiritum Sanctum in specie Columbae.

In Conciliis assertus.

Et ex antiquis monumentis comprobatus.

II. In figura Linguarum Ignis super Apostolos descendendum.

Idque dumtaxat in representatione Mysterii Pentecostes.

§. 18. Quod autem ad presentem quaestionem attinet, quum Spiritus Sanctus in Columbae specie olim visibiliter apparuerit; profecto illius Imago sub eadem specie depingi debet. Qua in re vetus Ecclesiae disciplina nostrorum temporum consuetudini adstipulatur. De ea siquidem testatur S. Paulinus Episcopus Nolanus, qui, saeculo Christi quinto ineunte, in epistola ad Severum, describens Picuras in Basilica S. Petri jam tunc existentes, ita cecinit:

Pleno coruscat Trinitas Myserio: Stat Christus Agno, vox Patris Caelo tonat, Et per Columbam Spiritus Sanctus fluit.

§. 19. Pariter Christi anno DXVIII, Antiocheni Clerici & Monachi, in precibus Joanni Patriarchae, & Synodo adversus Severum congregatae exhibitis, haec habent, apud Labbeum Conciliorum tomo 5. pag. 159. Columbas aureas & argenteas in figuram Spiritus Sancti super Divina Lavacra & Altaria appensas, una cum aliis, sibi appropriavit; dicens, non oportere in specie Columbae Spiritum Sanctum nominare: Damnatius etiam fuit in Concilio Niceno Secundo habito anno Domini DCCLXXXVII. Xenaias Catechumenus, quum ausus esset asserere, non licere Spiritum Sanctum sub Columbae forma representare: Inter caetera autem dicebat, & hoc esse puerilis animi factum, fingere in Columbae Idoloter adorabilem Spiritum Sanctum: ut videre est in Collectione Conciliorum, Regia nuncupata, Parisiis impressa anno 1644. tomo 18. pag. 458., & apud Cardinalem Baronium ad annum Christi 485.

§. 20. In Opere quoque Italicam linguam scripto Philippi Bonarotae Senatoris Florentini, quod inscripsit, *Observationes in antiqua vitrea vasa, ex Urbis Coemeteriis effossa, pag. 125.* plures afferuntur Imagines Spiritus Sancti, sub Columbae specie in nobilibus illis sacrae antiquitatis fragmentis expressae. Cum vero recentiores sectarii, Calvinus, Lutherus, Zuinglius, mok relatum Severi errorem renovare contenderint, neminem latet, quid de illorum deliriis judicaverit; quorum ampla refutatio videri potest apud Gretserum in Tractatu *De Sacris Imaginibus cap. 9.* impresso in tomo 17. novissimae Editionis ipsius Operum.

§. 21. Legitur insuper in sacris Novi Testamenti paginis, quod quum post Christi in Coelum Ascensionem congregati essent Apostoli & Discipuli, una cum Maria Matre Jesu, solemniter die Pentecostes apparuerunt illis dispersa lingua, tanquam ignis, sedique supra singulos eorum; & repleti sunt omnes Spiritu Sancto. De quo Myserio fuse egimus in praedicto Opere Nostro *De Festis Domini Nostri Jesu Christi §. 480. & sequentibus*, Editionis Patavinae; ubi sub §. 492. docuimus, licere Picioribus, ad representandum id, quod in solemnibus Pentecostes ab Ecclesia retolitur, Apostolos pingere, aliosque cum iis in Cenaculo congregatos, & flammulas ignis in linguarum figuram e Caelo demissas, eorum omnium capitibus impluentes; quoniam in sacra Apostolicorum Actuum Historia cap. 2. refertur, Paraclitum Spiritum Sanctum hoc visibili signo adventum suum ea occasione hominibus manifestasse. Verum si quis extra hanc occasionem eundem Spiritum Sanctum pingere velit, non aliter ipsum, quam sub Columbae forma poterit representare; ut etiam recte monuit eruditus auctor Ayala in Tractatu, cui Titulus est *Pictor Christianus*, ubi lib. 2. cap. 3. num. 7. scribit: *Quum vero Spiritus Sanctus depingendus venit, non alia specie pingendus est, nisi illa, qua in Jordane nimirum apparuit, quamque docet Divinus Textus his verbis: Et descendit Spiritus Sanctus corporali specie sicut Columba in ipsum.* In Catechismo autem auctoritate sacri Concilii Tridentini edito,

super eo Decalogi Praecepto: *Non habebis Deos alienos coram me:* ubi agitur de pingendis Divinis Personis, haec habentur: *Columba vero species, & lingua tanquam ignis, in Evangelio, & Actis Apostolorum, quas Spiritus Sancti proprietates significant, multo notius est, quam ut oporteat pluribus verbis explicari.*

§. 22. Quod si dicatur, minime reprobari, immo libenter admitti usum pingendi Spiritum Sanctum in Columbae specie; verum id agi, ut praeterea possit sub speciosi Juvenis, aut Viri forma representari; Nos contra jure responderi posse contendimus, quod quum aliter non liceat Divinae Personae Imaginem humanis oculis intuendam exhibere, quam sub ea forma, sub qua in Scripturis Sanctis narratur eandem Personam se olim hominibus aspectabilem praebuisse; sequitur inde, non modò licitum esse Spiritum Sanctum, vel die Pentecostes in mystica figura linguarum ignis super Apostolos descendentium, vel aliis in Columbae specie, depingere; propterea quòd uterque ejusdem pingendi modus in Divini Textus historia & auctoritate fundantur; sed hoc insuper rectè colligitur, minime licere, eundem Sanctum sub Adolescentis, aut Viri specie figurare; quum nullibi in Divinis Scripturis ipsum sub hujusmodi forma hominibus apparuisse.

§. 23. Huic autem rationi addenda est auctoritas sacrosanctae Tridentinae Synodi, quae loco superius citato, prohibet, Fidelium oculis exhiberi ullas falsi dogmatis Imagines, aut rudibus periculosi erroris occasionem praebentes; & generaliter, ullam insolitam poni, aut ponendam curari Imaginem, tam in Ecclesiis, quam in aliis quibuscumque locis, districtè vetat. Imago autem, de qua agimus, praeterquamquòd insolita est, impium etiam, atque damnatum a Patribus errorem in animos intuentium revocare possit; eorum videlicet, qui asseruerunt, Divinam Spiritus Sancti Personam humanae conditionis naturam assumpsisse; de quibus loquitur Sanctus Cyrillus Hierosolymitanus *Catechesi XVI. tomo 4. Bibliotheca Maxima SS. Patrum Lugduni impressa anno 1677. pag. 523.*, & S. Isidorus Pelusiotus *Lib. 1. Epist. 243.* ejusdem Bibliothecae *Tomo VII.*, praeter Auctorem Notarum ad Concilium Constantinopolitanum I. in *Collectione Conciliorum Labbei tomo 2. pag. 976.*

§. 24. Equidem ex Epistola Fraternalitatis Tuasatis intelleximus, hujusce argumenti vim ab iis quoque agnitam fuisse, qui de praesenti quaestione apud te verba fecerunt; qui tamen eam se declinare posse putarunt, adductis exemplis quarundam Imaginum Sanctissimae Trinitatis, quibus ea sub figuram trium hominum aequalis, & undequaque similis aspectus representatur. Id quod alterius disquisitionis occasionem Nobis aperit; ut scilicet examinemus, an liceat Sanctissimam Trinitatem coloribus pingere; & quatenus id licitum sit, quam illius Imagines damnatae sint; quam haud omnino reprobatam; quam demum approbatam, & permittam; denique an ex hujusmodi Picuris ullum argumentum trahi possit, ut Imago Spiritus Sancti, de qua nunc agimus, vitio careat ostendatur.

§. 25. Porro licere Sanctissimam Trinitatem coloribus pingere, communis est Theologorum opinio, quam copiose propugnant Valdensis, Molanus, Catharinus, Conradus Brunus, Nicolaus Sanderus, Franciscus Turrianus, Suarezius, Vasquez; quos sequitur Theophilus Raynaudus in Libro cui Titulus *Heteroclitia Spirituality Caelestium, & Infernorum pag. 23.* inter ipsius Opera *Tomo 15.* ita scribens: *Ex usu Ecclesiae, & ex consensu potiorum Theologorum, fas est pingere Sanctissimam Trinitatem, ubi etiam Durandum impugnat inter Scriptores Catholicos contra opinantem, Thuanus quidem Lib. 18.*

Imago Divinae Personae praeter formam ab ipsa assumptam, effingi nequit.

Imagines erroris occasionem praebentes, & insolite, a Conc. Trid. vetantur.

Error, qui ex praedicta Imagine erui possit.

Obicitur exemplum Imaginis SS. Trinitatis sub figuram trium hominum aequalium & similitum.

Licitum est pingere SS. Trinitatem.

refert Decretum quoddam, cujus Auctorem Espencaum fuisse asserit: Ut Sanctæ Trinitatis Effigies, tamquam Sac. Scripturæ; Conciliis, & Veterum Patrum testimonio prohibita, tollatur; ac reprehendit Decanum Collegii Theologici Parisiensis, Nicolaum Malardum; eò quod hujusmodi Decreto obstitisset. Verum hac in re Thuani dicta refellit Gretserus in *Thuano Pseudotheologo pag. 57. tom. 17.* novissimæ editionis Ratisponensis Operum ejusdem Gretseri. Christianus Lupus Vir non vulgaris eruditionis in *Notis ad Canones septimæ Synodi cap. 5.* admittens piam consuetudinem pingendi Sanctissimam Trinitatem, quærit quo tempore eadem introducta fuerit, seque id reperire non potuisse ingenue fatetur; quod idem Nos quoque, pari sinceritate, professi sumus *Lib. 4. de Canoniz. Sanctor. pag. 2. cap. 20. num. 3.*

§. 26. Illud tamen à Theologis Nostris communiter traditur, minime permittendum esse Pictoribus, ut Sanctissimam Trinitatem qualibet formâ pro ipsorum libito representare audeant: quin adversus eorum licentiam invehuntur Vasquez *Tom. 1. pag. 676.*, & Cardinalis Bellarminus *Controversiarum tom. 2. cap. 8. de Imaginibus Sanctorum*; qui sic ait: *Notandum non debere ejusmodi Imagines multiplicari, nec tolerandum esse, quod Pictores audeant ex capite suo confingere Imagines Trinitatis; ut cum pingunt unum hominem cum tribus faciebus, vel unum hominem cum duobus capitibus, & in medio eorum Columba: ista enim monstra quadam videntur, & magis offendunt deformitate suâ, quam juvent similitudine; eademque docet Sylvius Tom. 4. in tertiam partem Divi Thomæ quest. 25. art. 3. quest. 2. pag. 111. editionis Antuerpiæ anni 1714.*

§. 27. Inter reprobatas Imagines Sanctissimæ Trinitatis ea procul dubio recensenda est, quam pluribus infectatur Joannes Gerson *Tomo 3. ipsius Operum Antuerpiæ editorum anno 1706.*, quamque narrat se vidisse in quadam Domo Regularium; ubi nimirum representabatur Deipara Virgo Trinitatem ipsam in utero gerens, quæ verò tota Trinitas humanam carnem ex Virgine assumpisset. Addit verò Molanus *Historia Sacrarum Imaginum lib. 2. cap. 4.* se nunquam satis intellexisse id, quod apud Gersonem legerat, donec hujuscemodi Sanctæ Trinitatis Imagines in Belgio pluribus locis expositas conspexerit; quas quidem se quoque damnare & reprobare profiteretur.

§. 28. Humani corporis figuram tribus capitibus instructam, tamquam Imaginem Sanctissimæ Trinitati representandam aptam, tueri quodammodo conatur Valentia *Tomo II. ipsius Operum pag. 389.* Verum super hujusmodi Imaginibus solemne Judicium fel. record. Urbani Papæ VIII. Prædecessoris Nostri prodidisse referunt, Macri in *Vocabulario Ecclesiastico*, verbo, *Icona*, & Episcopus Sarnellus *Epistolarum Ecclesiasticarum Tomo IV. Epist. 13.*, qui testantur prædictum Urbanum comburi jussisse Picturas quasdam, Sanctissimam Trinitatem exhibentes sub specie hominis triplici facie instructi; idque factum fuisse die 11. Augusti anno 1628. Sed & longe ante ipsius Urbani, & Bellarmini supra laudati tempora, S. Antoninus in *Summa Theologica part. 3. tit. 8. cap. 4. §. 11.*, ita scriptum reliquit: *Reprehensibiles etiam sunt, Pictores videlicet, cum pingunt ea, quæ sunt contra Fidem; cum faciunt Trinitatis Imaginem unam Personam cum tribus Capitibus, quod monstrum est in rerum natura.*

§. 29. Sequitur ut videamus quid sentiendum sit de Imagine Sanctissimam Trinitatem exhibente in Tribus Personis, saturâ, ætate, omnibusque aliis lineamentis omnino æqualibus. Thomas Valdensis suorum *Operum Tom. III. Tit. 19. de Sacramentalibus cap. 151.* hujusmodi Picturam approbare non dubitat. Nec dissen-

tit Molanus *Historia Sacrarum Imaginum lib. 2. cap. 3.* Verum Ayala in aliam abire videtur sententiam, in præcitato Opere *Pictor Christianus lib. 2. cap. 3. num. 8.* de ea Imagine sic loquens: *Aliam alicubi conspeximus pingendam Sanctissimæ Trinitatis rationem, hanc scilicet: Depingebantur in tabula tres Viri perquam similibus faciebus, æquali prorsus saturâ, & æqualibus atque omnino similibus coloribus, vestibus, ac lineamentis. Non quidem hoc tam absurdè, sed tamen non omnino rectè: est enim hæc ratio servetur representatio æqualitatis & cœternitatis Divinarum Personarum, deficit tamen Character, & notio, ut ita loquamur, Divinæ Personæ; præterquam quod in his rebus, quæ sunt dignitate suâ gravissimæ, vitanda & fugienda est omnis & quacumque novitas.*

§. 30. Ut autem variarum hujusmodi opinionum fundamenta paulò accuratius exploremus, innitur sententia Valdensis apparitioni Abrahamo factæ; quæ *Genes. cap. 18.* refertur, his verbis: *Apparuit ei Dominus in Convalle Mambre sedenti in ostio Tabernaculi sui, in ipso fervore diei; statimque subjicitur: Cumque elevasset oculos, apparuerunt ei tres Viri stantes prope eum, quos cum vidisset, cucurrit in occursum eorum de ostio Tabernaculi, & adoravit in terram: Post quæ animadvertere licet, quod Abraham unum tantummodò alloquitur. Et dixit: Domine, si inveni gratiam in oculis tuis, ne transeas servum tuum; atque vicissim unus dumtaxat Abrahamo respondet. Dixit autem Dominus ad Abraham, &c.* In hac itaque apparitione S. Augustinus *lib. 11. de Trinitate cap. 20. tomo 8. pag. 784.* Edirionis Monachorum Congregationis Sancti Mauri, agnoscit Sanctissimam Trinitatis Imaginem; ita scribens. *Cum verò tres Viri sunt, nec quicquam in eis vel formâ, vel ætate, vel potestate major ceteris dicitur est, cur non hic accipiamus visibiliter insinuatam per creaturam visibilem Trinitatis æqualitatem, atque in tribus Personis unam eandemque substantiam.* Augustini opinionem amplexi sunt Rupertus *Lib. V. Commentariorum in Genesim cap. 37.*, Suarez *de Angelis lib. 6. cap. 20. num. 10. & sequentibus.* Cornelius a Lapide, & Du Hamel in idem *Caput XVIII. Genesios*; aliique.

§. 31. Sunt tamen, à quibus eadem S. Doctoris interpretatio non recipitur. Prætermittenda siquidem Hebræorum opinio, qui putant, tres illos Abrahamo visos, non alios fuisse, quam Angelos Michaëlem, Gabrielem, & Raphaëlem, quorum primus, Dei partes gerens, venerit, ut inquireret in scelera Sodome; & justum in meritam Civitatem supplicium statueret; at reliqui duo, jussu prioris, Civitatem ipsam everterint, Lot vero liberaverint; uti narratur *sequenti Capite ejusdem Libri Genesios XIX.*; quam Hebræorum opinionem referentes Tostatus, atque Irinius, in eandem propendere se ostendunt; ut videre est in ipsorum Commentariis in præmissum *Genesim Caput XVIII.* Sane non pauci ex Sanctis Patribus existimarunt, duos ex tribus, qui tunc Abrahamo apparuerunt, Angelos extitisse, tertium verò fuisse Filium Dei, Secundam nimirum Sanctæ Trinitatis Personam; atque hanc sententiam frequenti expositorum calculo comprobata, ab ipsa Ecclesia adoptatam fuisse putat Augustinus Calmet; idque deducit ex iis verbis, quæ licet non habeantur in Sacro Textu, in Divinis tamen Officiis leguntur, videlicet: *Tres vidit, & unum adoravit: Videatur ipse Calmet in præcitatum Genesim caput XVIII.*, necnon *Discursus XVII. in idem Caput XVIII. Genesios*, inter *Discursus Historico-Criticos Theologico-Morales in Vetus, & Novum Testamentum*, Antuerpiæ editos anno 1736. *Tomo II.*

§. 32. Imagines itaque Sanctissimæ Trinitatis communiter approbatæ, & tutò permittendæ;

Argumenti pro affirmativa ex tribus Angelis Abrahamo visis.

Et ex interpretatione S. Augustini, aliorumque.

Hebræorum opinio diversa.

Alia SS. Patrum interpretatio.

Imagines SS. Trinitatis tutò permittendæ.

Non tamen sub qualibet forma.

Non in utero Beatissimæ Virginis.

Non sub figura hominis triplicis.

An sub figura trium hominum æqualium & similibus, disputatur.

illa sunt, quæ vel Personam Dei Patris exhibent in formâ Viri senis, desumptâ ex *Dan. cap. 7. vers. 9.*: *Antiquus dierum sedit*; in ejus autem sinu Unigenitum ipsius Filium, Christum videlicet Deum & Hominem; & inter utrosque Paraclitum Spiritum Sanctum in specie Columbæ; vel duas Personas modico intervallo junctas representant, unam Senioris Viri, nimirum Patris, alteram Christi, medium autem inter ipsos Spiritum Sanctum, in Columbâ, ut præfertur, expressum: *Imagines ergo Trinitatis, quæ ab Ecclesia probantur, sunt illa, quæ Deum Patrem continent in forma Hominis Senis, in cujus sinu sit Christus, & inter utrumque Spiritus Sanctus in forma Columbæ; vel Imagines, in quibus seorsim Deus Pater in forma Hominis Senis, & seorsim Christus, sed propinqui ambo, & inter utrumque Spiritus Sanctus in forma Columbæ efformentur.* Verba sunt Cardinalis Capisucchi, qui plures annos munere Magistri Sacri Palatii Apostolici laudabiliter functus fuit; in *Controversiis Theologicis, Controv. XXVI. de Cultu Sacrarum Imaginum §. 11. circa finem.* Similia peti possunt ex prædicto Opere Nostro de *Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 20. num. 3.* Et quamvis Molanus loquens de hac ratione representandi Sanctissimam Trinitatem, ac præsertim ubi Christus in sinu Patris, veluti mortuus, depingitur dubitare videatur, an approbari possit, propterea quod Christum mortuum nemini apparuisse legitur; attamen facile dignoscitur quam levis momenti sit hujusmodi difficultas. Licet enim Salvatoris nostri mortui nullam apparitionem factam fuisse legamus; mortuus est tamen, & palam in conspectu innumerabilis Populi expiravit. Cur igitur eâ formâ, quâ olim Hierosolymis a tot millibus hominum visus est, depingi nequit etiam in sinu Patris? aut cur sub eadem specie exponi nequit publicæ adorationi Fidelium? Quocirca facit Molani dubium resolvitur, ut observat etiam laudatus Ayala, supradicto Libro, cui Titulus *Pictor Christianus lib. 2. cap. 3. num. 12.*

De Imagine Christi mortui.

Effigies trium hominum simillium si approbata non est, frustra allegatur.

Et etiam si toleranda sit, non favet. Picturæ, de qua hic agitur.

§. 33. His itaque præmissis, quoniam potissimum fundamentum pro sustinenda Imagine Spiritus Sancti sub humana Juvenis specie, in usu prædictarum Tabularum statuitur, quæ Sanctissimam Trinitatem exhibent in tribus Personis, statutâ, vultu, & lineamentis æqualibus; harum verò Tabularum legitimus usus desumitur ex trium Virorum apparitione Abrahamo facta, de qua *Genesis cap. 18.*; juvat nunc ita ratiocinari. Aut usus pingendi Sanctissimam Trinitatem in tribus Personis undequaque similibus, canonicus est, & in Ecclesia pacificè receptus; sicuti etiam sententia de indicato Trinitatis mysterio in tribus Viris, qui Abrahamo apparuerunt, satis tuta est, & solidis rationibus innixa; aut usus hujusmodi Tabularum, ut nonnulli putant, canonicus non est, nec ab Ecclesia probatus; & relatæ pariter opinionis fundamenta nutant, ut aliqui superius citati arbitrantur. Si nec canonicus est usus memoratæ Imaginis, nec opinio de figurato in prædicta apparitione Trinitatis mysterio tuta est, nec solidis rationum momentis suffulta; nequaquam permitti potest, ut super debilibus hæc infirmisque fundamentis tamquam certum stabiliatur, quod licitum sit sub Viri aut Juvenis specie Spiritus Sancti Imaginem exhibere.

§. 34. Quod si usus pingendi Sanctissimam Trinitatem in tribus personis æqualibus & similibus, canonicus esset, legitimus, & ab Ecclesia probatus; atque etiam tutissima foret præfata opinio, quod apparitio trium Angelorum Abrahamo facta mysterium adorandæ Trinitatis significaverit; nil aliud ex his inferri posset, nisi prædictum Trinitatis representandæ modum, hoc est pingendi tres Viros æquali specie, &

simili vultu, licitum esse & tolerandum; nunquam verò ex iidem ritè colligeretur, licere Spiritum Sanctum, seorsim a duabus aliis Personis, humana facie, & sub speciosi Juvenis forma depictum exhibere. Nec enim apparitio Abrahamo facta unius Angeli fuit, sed trium; nec ullibi in Sacris Literis narratur, Spiritum Sanctum in forma Viri, aut Juvenis, seorsim a duobus aliis, qui reliquas duas Trinitatis Personas representarent, hominibus apparuisse. Singulas verò Sanctissimæ Triadis Personas non alio modo pingi posse, quam quo earum quilibet hominum se aspectibus exhibuerit, jam supra a Nobis probatum est; Idemque in Catechismo Romano, loco superius citato, his verbis traditur: *Nemo tamen propterea contra Religionem, Deique legem quicquam committi putet, cum Sanctissimæ Trinitatis aliqua Persona quibusdam signis exprimitur, quæ tam in Veteri, quam in Novo Testamento apparuerunt.*

§. 35. Denique Imago Spiritus Sancti, de qua est questio, insolita est, & inusitata in Ecclesia; & consequenter nullo modo recipienda; juxta mentem Sacræ Tridentinæ Synodi supra relatæ, & Conciliorum Provincialium post Tridentinum coactorum, quorum Decreta collegit Thiers in suo Tractatu de *Superstitione tom. 1. lib. 2. cap. 1. pag. 214.*

§. 36. Pingitur Imago Sanctissimæ Trinitatis, Patris, Filii, & Spiritus Sancti, representando vel Patrem juxta Fidelium, vel Filium in sinu Patris; simulque cum iis, Spiritum Sanctum in Columbæ forma, ut antea diximus. Pingitur & Pater solus, seorsim ab aliis Personis, quoniam vocem Domini Dei deambulantis in Paradiso audivit Adam, *Genesis cap. 1. 11.*, innixus mysticæ scalæ, visus est Jacob, *Genesis XXVIII. 13.*, Moyse quoque miro modo conspicendum se præbuit, *Exod. XXXIII. 23.*, tum etiam Isaïæ, tamquam Rex in Solio sedens, *Isaïa VI. 1.*, & Danieli, veluti senex albo vestimento amictus, *Dan. VII. 9.* Pingitur etiam æternus Filius seorsim a Patre & Spiritu Sancto, quoniam is homo factus, in diebus carnis suæ cum hominibus conversatus est, atque etiam postquam a mortuis resurrexit, non semel Apostolis aliisque manifestus apparuit. Representatur idem Cruci, quam pro Nobis pertulit, affixus: Quam quidem Crucifixi Effigiem nec impius Lutherus è medio tolli posse putavit; & Elisabetha Angliæ Regina nuncupata, Henrici VIII., & Annæ Bolenæ Filia, licet Sac. Imaginibus bellum indixerit, eam tamen in Regio suo Oratorio retinere voluit; ut videre est apud Bosluetum Meldensium quondam Episcopum *tom. 2. ipsius Operum, Gallico Auctoris Idiomate Venetiis editarum anno 1738. pag. 137. & pag. 460.* Pingi quoque consuevit in forma Agni; atque huic Imagini fundamentum præbet Prophetia Isaïæ, Testimonium Baptistæ, Evangelistarum dicta, Apocalypsis Joannis Apostoli, & Epistola prima Beati Petri; quapropter eandem Salvatoris Nostri Imaginem approbat Hadrianus Pontifex in Epistola ad Tarasium conscripta, quæ lecta est in Synodo septima, *Actione II.*; & vetustissima occurrunt hujusmodi picturarum exempla in Sacris Cæmeteriis, & in Basilicis hujus Nostræ Romanæ Urbis expressa. Pingitur denique Spiritus Sanctus, vel tamquam de Cælo descendens die Pentecostes in figura linguarum ignis, vel aliâ in Columbæ specie, seorsim pariter ab aliis Divinis Personis; quia sub his figuris factæ sunt ejusdem apparitiones, quarum scriptura meminit; Nusquam verò invenire est in Sacris Literis, Tertiam Personam absque aliarum consortio, in similitudinem Viri, aut Juvenis apparuisse. Quapropter argumenti superius expositi vis immota manet; nimirum quod etiam si per tres Angelos Abrahamo visos Divina

Quæ etiam, tamquam insolita, rejicienda est.

De ratione rite pingendi SS. Trinitatem.

Tum Personam æterni Patris.

Item Filii.

Et Spiritus Sancti.

Trinitas representata fuerit, non ideo tamen Spiritus Sanctus seorsim a duabus aliis Personis, humana specie, seu Viri, seu Juvenis, depingi potest.

Suadetur Episcopo constantia in proposito, cum exhibitione Pontificie auctoritatis &c.

§. 37. Atque hæc privatis Nostri studii diligere, & paucis illis subcisivis horis, quæ Nobis ab ingruentibus undique negotiis publicis vix supersunt, ut peculiarem Bibliothecam nostram ingredi possimus, præsentibus ad Fraternalitatem tuam Literis complecti volumus; ut inquam abs te rationem prohibendi prædictas Imagines Spiritus Sancti, earumque usum & cursum interceptiendi, comprobemus. Neque porro dubitamus, quin, pro magna laudis exultatione, quam Tibi peperit egregia tua Apostolici muneris administratio, & pro ea rationum gravitate, cui innititur hujusmodi Imaginum prohibitio, debita mandatis tuis obedientia ab omnibus exhibeatur. Verum ubi, instigante humani generis hoste, contrarium eveniret, tuum erit de omnibus Nos certiores facere; Nos etenim ministerii Nostri partes esse reputabimus, Apostolicam, qua Deo volente fungimur, auctoritatem interponere, ut & refractarii meritis poenis afficiantur, & prava consuetudines adversus Ecclesiam instituta ac disciplinam inverte, penitus eliminentur.

De aliis superstitionibus divulgatis.

§. 38. Prætermittenda autem non sunt alia quædam, quæ in eadem Epistola tua legimus: spargi nimirum, ac dispensari complures præfate Sororis Crescentiæ effigies; necnon coronas precatorias, earumque grana, Cruces, Scapularia, Oleum, Pulverem, Aquam, Manus denique, vel pictas, vel ex ligno effictas, cum pollice inter indicem & medium inserto; existimantibus plerisque de vulgo, prædictas Cruces, & Coronas a Deo benedictas, & Indulgentiis ditatas fuisse; earum verò Manuum simulacra ad fugandos Dæmones plurimum valere; cum aliis hujusmodi nugis, quæ ab iis disseminantur, qui venditandis hujus generis superstitionibus temporalia sibi lucra comparare student.

Prudentia Episcopi commendatur.

§. 39. Et quidem ex eadem Epistola tua optime agnoscamus, Tibi satis consilii, & prudentiæ in temetipso esse, ad rectum de hujusmodi rebus judicium ferendum; nec aliud Nobis reliquum esse videtur, quam ut Fraternalitatem tuam hortemur, ut, quam ingressus esse viam, insistere pergas; inepta nimirum, quæ diximus, deliria non approbando, sed fidem auctoritatemque omnem iis derogando.

De Indulgentiis falsè jactatis, judicium S. Sedis.

§. 40. Ut tamen circa similia Apostolicæ hujus Sedis sensum atque judicium agnoscas, consilio judicioque tuo per omnia consentaneum; notum Tibi esse volumus, fuisse olim piam Dei Ancillam, nomine Joannam a Cruce, magna Sanctitatis fama illustrem, cujus vita conscripta est ab Antonio Daco. Ferebatur in vulgus, quædam Coronarum precatoriarum grana, ipsius intercessione a Jesu Christo benedicta fuisse, pluribusque aucta Indulgentiis. Verum hujusmodi Indulgentiæ ab hac Sancta Sede apocriphæ declarate fuerunt, quemadmodum videre est apud præcitatum Thiers de Superstitione tom. 2. cap. 12., qui etiam refert Decretum de iis prolatum anno 1678. a Congregatione S. R. E. Cardinalium Sacris Indulgentiis præpositâ, eodem tom. 2. cap. 12. pag. 17. & sequentibus; & signanter pag. 25. Cumque introducta esset causa de illius Ancillæ Dei Beaticatione, & ob ejusdem præclara merita, eò usque feliciter processisset, ut jam ab Auditoribus Rotæ confectæ esset ipsius Relatio, juxta morem eâ ætate vigentem; quum deinde eadem causa post Decreta Urbani Papæ VIII. reassumenda esset, citò conspulta remansit, propter excitatas objectiones ex præfatis granis benedictis, & præfatis Indulgentiis eisdem

adnexis desumptas; ut ostendit Pontificium Decretum anno 1664. editum, & a Nobis relatum in Opere de Canonizatione Sanctorum lib. 2. cap. 36. num. 18. Editionis Patavina; præter ea, quæ in Regestis Congregationis Sacrorum Rituum adnotata reperiuntur, quæque eo loci in medium afferre opportunum non duximus.

§. 41. In eodem tamen Opere lib. 2. cap. 8. num. 3. videre poteris Decretum Prædecessoris Nostri Urbani Papæ V., prohibens distribui numismata in eorum honorem conflata, quibus aut Beati, aut Sancti cultus ab Apostolica Sede tributus antea non fuerit.

§. 42. Demum quod attinet ad expulsionem Dæmonum a corporibus obsessis, inter plura remedia in eum finem ab Ecclesia recepta, quorum copiosam seriem exhibet diligens Scriptor Martinus del Rio Disquisitionum Magicarum cap. 2. sect. 3. quæst. 3., locum profectò non habet incompositus ille, & parum verecundus gestus, in præfatis manuum figuris expressus. Porro an Dæmones naturalium rerum virtute a corporibus obsessis expelli queant, Nos etiam disputavimus in sæpeditato Opere de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 1. cap. 29. num. 7. partemque negantem amplexi sumus, cum majori Theologorum numero; quorum auctoritates ibi retulimus; quibusque addi potest Theophilus Rainaudus in Libro inscripto Theologia naturalis, Tomo V. ipsius Operum pag. 55., quem Librum videre Nobis contigit, dum hanc ipsam Epistolam dictarem.

§. 43. In exorcizandis energumenis, illud potissimum interest, ut ante omnia dignoscatur, an revera obsessus sit a Dæmone is, qui talis esse affirmatur; ubi verò ita esse constiterit, eligatur ab Ordinario Sacerdos perspectæ pietatis, vitæ integritatis, atque prudentiæ; hic autem ad expellendum Dæmonem, non quidem pictâ, vel lignæ Manu, aliisve ineptis hujusmodi nugis utatur; sed præscriptas in Rituali Romano regulas adamussim fervet. Magnus ille Mediolanensis Antistes S. Carolus Borromeus, quum rectam ac tutam exorcizandi rationem in Libro a se probato tradidisset, in quarta Diocesana Synodo a se habita anno 1574. Decreto 18., prohibuit, ne quis, occasione oblata, aliis quibuscumque exorcismis, precationibus, aut ritibus uteretur, quàm quæ haberentur in prædicto Libro; cui nihil ab eo, nimirum ab exorcizante, addi, detrahi, ac ne mutari quidem fas sit. Postmodum verò a recol. mem. Paulo Papæ V. Prædecessore Nostro, anno Domini 1614., publicatum fuit Rituale Romanum, in quo adest peculiaris Titulus de exorcizandis Obsessis. Ac fel. record. Prædecessor præter Noster Clemens Papa XI. in quadam Epistola Encyclica data die 21. Junii 1710. districtè mandavit, ut nemo exorcizans a normâ in prædicto Rituali Romano præscriptâ ulla ex parte discedere præsumat.

§. 44. Præclarum tandem Fraternalitatis tuæ propositum, Nos satis pro merito commendare & collaudare non valemus; quòd scilicet scis, operam Te daturum, ut in Clero regimini tuo commisso, unâ cum Religionis ac Pietatis cultu, Sacrarum Literarum studia conserventur, atque in dies incrementum accipiant, additis ad Theologiam Scholasticam, Ecclesiasticam Historiam, & Canonicam Jurisprudentiam disciplinis. Sanè hoc Tibi non exiguum in præsentia laudem, perennem verò in Ecclesiæ monumentis nomini tuo gloriam comparabit; quòdque pluris est, ingens apud Pastorum Principem meritum pondus tibi acquirat. Nec illud prætereundum est, quòd si Clerum ita instructum, sanaque doctrinâ eruditum habueris, non ita facile te hujusmodi molestiis vexari contiget, quales nuper ex tuis Literis intelleximus, animum tuum veritati & Ecclesiasticæ

Item de Imaginibus eorum, quorum cultus non est approbatus.

Naturalia remedia ad fugandos Dæmones inutilia.

Disciplina Ecclesiæ in exorcismis servanda.

Collaudatur Episcopi cura in Sacris studiis fovendis, & promovendis.

Dat. die 1. Oct. 1743.

Disciplinae integritati inherentem fatigasse. Interea Fraternitatem tuam sincero caritatis affectu complectimur, ac Tibi, totique Gregi tibi concredito, Apostolicam Benedictionem imperitur.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem die prima Octobris MDCCXLV. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

CXLII.

Privilegium Fori, & Conservatoriae, Scholaribus, Professoribus, Doctoribus, aliisque Universitati Avenionensi additis, asseritur: Primicerii, & Judicum Conservatorum Jurisdictione praefinitur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium ab amore Pontificis erga literas, & scientias.

BNARUM artium ac scientiarum studia, quibus & mentes hominum, depulsa ignorantia caligine, illustrantur, & mores a vitis femori, ad virtutem traducuntur, plurimum semper ad Ecclesiae utilitatem & optimum Republicae statum conferre judicantes; ea Nos quidem omni tempore pro viribus excolere, & juvare curavimus; praecipue vero ex quo Romanam Cathedram salutaris doctrinae ac veritatis magistram, Deo vocante, consecendimus, singulari favore prosequi, ac Pontificiae auctoritatis praesidio tueri & promovere non destitimus; non modo in hac Nostra Romana Curia & Urbe, verum etiam in aliis Christiani Orbis Civitatibus & Provinciis, ac potissimum in iis, quae sub immediato Nostro & S.R.E. dominio degunt.

Avenionen. Universitatis decora & merita.

§. 1. Eapropter insignem Universitatem Studii generalis in Civitate Nostra Avenionensi existentem, quae a recol. mem. Praedecessore Nostro Bonifacio Papa VIII. inibi erecta & instituta, pluribus aliis Studiorum Universitatibus antiquitatis vetustate, & Pontificiae fundationis prerogativa antecellit; scientiarum vero gloria, & clara praestantium Virorum fama, tam eorum, qui successivo aetatum decursu Professoris munus in eadem obtinuerunt, quam eorum, qui disciplinarum Studiis in ipsa imbuti, Ecclesiasticis, Publicisque muneribus & dignitatibus praeclare gestis, aut utilibus editis Libris, egregiam Ecclesiae, Republicae, aut Literariae rei operam navarunt; ac potissimum intemeratae doctrinae integritate, & constanti erga Apostolicam Sedem devotionis studio; cum caeteris omnibus per Orbem Universitatibus jure comparari potest; peculiarem sollicitudinis Nostrae curam promereri existimavimus; ut quae ex Apostolica plurium Praedecessorum Nostrorum liberalitate Privilegia & jura eidem concessa dignoscuntur, auctoritate quoque Nostra stabiliantur & confirmentur; sublatisque dissidiis & controversiis, certam atque inviolabilem formam per opportuna providentiae Nostrae consilia tandem accipiant.

Privilegium Conservatoriae, & habendi Judices particulares.

§. 2. Sanè inter alia Privilegia, favores, & gratias, quibus plures, ut praefertur, Praedecessores Nostri Romani Pontifices praedictam Universitatem Avenionensem respective cumularunt, Privilegium quoque Fori seu Conservatoriae eidem Universitati, ejusque Primicerio, Magistris, Doctoribus, Licentiatibus, Baccalaureis, Scholaribus, & Ministris concessum, certique Judices Conservatores, & jurium praedictae Universitatis, ac Personarum eidem aggregatarum & addictarum Defensores, cum diversis facultatibus, auctoritatibus, & jurisdictionibus, deputati dignoscuntur.

§. 3. Dudum siquidem, ut accepimus, recol. mem. Praedecessor Noster Joannes Papa XXIII. per quasdam suas Apostolicas Literas datas apud Sanctum Antonium extra muros Florentiae VIII. Idus Septembris Pontificatus sui Anno IV., hujusmodi Privilegium Fori seu Conservatoriae, praedictae Universitati, ac personis, ut supra, eidem adscriptis, pro defensione & conservatione bonorum tam mobilium, quam immobilium, & jurium eidem Universitati, ac praefatis Personis conjunctim seu divisim competentium, contra quoscumque, in amplissima forma concessit & indulgit; ideoque Abbatem Sancti Andreae, & Praepositum Majoris, ac Decanum Sancti Petri Avenionen. Ecclesiarum, hujusmodi bonorum & jurium Conservatores & Defensores, atque etiam Judices in omnibus & quibuscumque Causis & Controversiis super iisdem motis & movendis, etiam ex tunc coram alio quolibet Judice ceptis & contestatis, cum latissimis facultatibus ibidem expressis, dedit & deputavit. Idemque per alias similes Literas, sub ejusdem diei data expeditas, aliud Privilegium de non evocandis coram alio quocumque Judice Ordinario vel Delegato, ejusdem Universitatis Magistris, Doctoribus, Licentiatibus, Baccalaureis, & Scholaribus in ea degentibus, quacumque de Causa, tam Civili, quam Criminali, & qualibet actione, reali, vel personali, dum tamen Conservatores dicti Studii ipsis in praedicta Civitate Avenionen. justitiam ministrarent, concessit pariter & indulgit. Id quod a pia memoria Sixto Papa IV. per similes Apostolicas Literas datas Anno Domini MCCCCLXXXIX. 15. Kalen. Septembris, & die 28. Maji Anni MCCCCLXXXIV., cum opportunis clausulis, & derogationibus confirmatum extitit, & innovatum: Ac deinde a fel. pariter rec. Innocentio Papa VIII. per suas Anno Domini MCCCCLXXXV., aliasque Anno MCCCCLXXXVIII. pridie Idus Decembris expeditas Literas, pari Apostolica auctoritate roboratum fuit, ac de novo concessum; cum omnium actuum adversus hujusmodi Privilegia postmodum factorum, aut exinde faciendorum annullatione & irritatione, prout in singulis dictorum Praedecessorum Nostrorum Joannis, Sixti, & Innocentii Literis plenius & uberius continetur.

Et de non evocatio &c.

Confirmatio Sixti IV. & Innocentii VII.

Leo X. Primicerium adjungit Judicibus Conservatoribus.

§. 4. Postea vero recol. mem. Praedecessor pariter Noster Leo Papa X. per suas Apostolicas Literas Anno MDXIII. 5. Nonas Martii datas, inter praedictae Universitatis Conservatores, ut supra, deputatos, ejusdem Primicerium pro tempore, utpote ipsius Universitatis Caput, dummodo Clericus existeret, perpetuo adjunxit, & pariformiter deputavit, cum omnibus facultatibus, jurisdictione, praerogativis, & prerogativis, eidem Conservatoribus aliis concessis; cui quidem Primicerio parem jurisdictionem, auctoritatem, praerogativam, & prerogativam in Doctores, Licentiatos, Scholares, & alios dictae Universitatis suppositos attribuit, ac Priores seu Rectores Universitatum Studiorum Italiae & Galliae in earum Doctores, Licentiatos, Scholares, & alios sibi suppositos, tam de jure communi, quam speciali, haberent, & habere soliti essent; itaut dictus Primicerius, ejusmodi jurisdictione etiam per censuras, & poenas Ecclesiasticas, aliaque juris remedia, ad instar aliorum Conservatorum & Priorum, seu Rectorum praedictorum, respective uti posset & valeret; necnon Magistratibus dictae Civitatis Avenionen., & cuilibet eorum, Apostolica Auctoritate inhibuit, ne eundem Primicerium ab exercitio dictae jurisdictionis in personas eidem Universitati addictas, quoad primam Causarum cognitionem, quovis modo impedirent.

1745.

§. 5. At verò considerans, quod Primicerius prædictus non semper Clericus, sed ut plurimum Laicus de Collegio Doctorum dictæ Universitatis singulis annis eligebatur; prædictæ verò Universitati nedum Laici, sed etiam majori ex parte Clerici, & Religiosi, & Exempti, subjecti existebant, idem Leo Prædecessor Anno proximè sequenti MDXIV., per alias suas Apostolicas Literas, eisdem Primicerio & Doctoribus tunc existentibus, & pro tempore futuris, licentiam concessit & facultatem, ut cum Virum Laicum in Primicerium eligi contigilet, alium aliquem Doctorem de eodem Collegio Clericum eligere ac deputare possent, qui vice & loco ejusdem Primicerii Laici, donec ipse in Officio hujusmodi existeret, jurisdictionem prædictam exerceret, & aliàs, prout in utrisque memoratis Leonis Prædecessoris Literis latius exprimitur.

Controversia super limitibus Jurisdictionis, & Privilegii.

§. 6. Licet autem hujusmodi Privilegium Fori seu Conservatoriae, prædictæ Universitati ac Personis eidem additis ita, ut præfertur, concessum, & confirmatum, à præfatis temporibus ut plurimum servatum fuisse, memoratamque jurisdictionem à Primicerio, seu alio Conservatore in ejus locum electo & subrogato, multumò exercitam fuisse constat; attamen plures lites & controversiæ circa ejusdem Privilegii & prædictæ Jurisdictionis respective limites, excitatæ, & coram diversis Judicibus, potissimum verò coram Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, pluriès & vario eventu discussæ & agitatæ fuerunt: dum eadem Congregatio, quæ primò, & usque de Anno MDXCVII., fuerat in sensu, hujusmodi Privilegium competere dumtaxat iis Doctoribus, qui in Universitate prædicta legendi munere fungerentur, iisque Scholaribus, qui actu ibidem studiis operam darent; postmodum verò, cognitis specialibus Indultis eidem Universitati, ut præfertur, ab Apostolica Sede concessis, Anno MDXCIX. declaravit, ab ejusmodi Conservatoriae beneficio minime excludendos esse alios Doctores, qui licet actu minus legendi in Universitate non obirent, in ipsa tamen Avenionensi Civitate commorantes, alia ipsius Universitatis munera sustinerent: Quapropter Avenionensi Archiepiscopo, & Vice-Legato per Literas commisit, ut dispiceret, quinam Doctores essent, qui revera prædictæ Universitatis munia obtinerent & actu exercerent.

Resolutio Cong. Conc. anno 1597.

Alia de anno 1599.

Sententia Archiepiscopi Avenionensis favore Universitatis.

§. 7. Huius autem Commissionis vigore, cum tunc existens Archiepiscopus Avenionensis, Joannes Franciscus Bordinus, qui unà simul Apostolici Vice-Legati partes gerebat, demandatum sibi examen explevisset; duas sub die IV. Decembris ejusdem anni MDXCIX. sententias tulit, per quas pronuntiavit, omnes Doctores in prædicta Universitate Laureatos, Avenione commorantes, tam Collegio aggregatos, quam non aggregatos, ejusdem Universitatis munia exercere; proindeque omnibus hujusmodi Doctoribus prædictum Conservatoriae Privilegium æquè competere; & consequenter Jurisdictionem Primicerii, sive Conservatorum, ad omnes Doctores prædictos, eorumque Causas, extendi: Super quarum Sententiarum viribus, & executione, octoginta fermè annorum spatio, nulla mota fuit controversia.

Resolutio Cong. Conc. excludens Doctores non aggregatos.

§. 8. Verùm cum de Anno MDCLXXIX. apud eandem Cardinalium Congregationem promotæ fuerit Instantia pro prædictarum Sententiarum declaratione, & infra scripta proposita Dubia. Primum: *An ii, qui gradum susceperunt in dicta Universitate, & Causas parocinantur in Civitate Avenionensi, intelligantur exercere, & obire munia Universitatis.* Secundum: *An Doctores Collegio aggregati, qui cateroquin non exercent munus aliquod particulare, & necessarium Universitatis, intelligantur munera Universitatis obire.*

Eadem Congregatio die XII. Augusti, in contumaciam, ut fertur, ipsius Universitatis, rescriptum ad Primum *Negative*; ad Secundum distulit Resolutionem. Cujus tamen Decreti vis & executio suspensa fuit speciali Rescripto Venerabilis memoriæ Innocentii Papæ XI. Prædecessoris Nostri, qui eandem Causam & ControverSIam eorundem Cardinalium Congregationi ex integro cognoscendam, &, ipsa Universitate audita, sub generali Dubio: *An & qui Doctores vigore Indultorum gaudeant præfatis Privilegiis*; decidendam remisit.

§. 9. Dilato tamen per aliud octoginta circiter annorum lapsum hujusmodi examine, atque interim præfatis omnibus Doctoribus, in supra dicti Privilegii, Primicerio autem, & Conservatoribus in memoratæ Jurisdictionis exercitii pacifica possessione, seu quasi, ut accepimus, remanentibus; tandem Anno MDCCXXXVIII. pro parte tunc existentis Auditoris Generalis Curiae Legationis Avenionensis, præsentatum fuit Primicerio & Conservatoribus prædictis Monitorium à Causarum Curiae Camerae Nostre Apostolicæ Auditore Generali expeditum, super executione supra dictæ Resolutionis Anno MDCLXXIX. à Congregatione Concilii editæ. Verùm attento, quod Causa hujusmodi ab Innocentio Prædecessore præfato jam dudum, ut supra diximus, ad eandem Congregationem ex integro remissa fuerat, præfatum Monitorium Decreto bon. mem. Cardinalis Marcelli Passari tunc Pro-Auditoris san. mem. Decefforis Nostri Clementis Papæ XII., moderatum exitit, & Causa ipsa iterum remissa fuit ad eandem Congregationem Concilii; In qua, utràque Parte jura sua deducente, & propositis quinque Dubiis, tam super Personis, quibus præfata Privilegia competere, quam super qualitate Causarum, ad quas Primicerii & Conservatorum prædictorum Jurisdictione se extenderet, necnon super hujusmodi Jurisdictionis privativa, die XI. Martii Anni MDCCXLI. à Venerabilibus Fratribus Nostri prædictæ Congregationis Cardinalibus talis capta fuit resolutio, per quam & omnes Doctores ipsius Universitatis Collegio non aggregati, etiam si Causas in Civitate Avenionensi patrocinarentur, & ii quoque ex aggregatis, qui cæterò quin aliquod munus particulare, & necessarium prædictæ Universitatis non exercerent; ipsique Lectores, alique Universitatis munia exercentes, hujusmodi exercitio finito; à prædicti Privilegii beneficio exclusi fuerunt; & Primicerii, atque Conservatorum Jurisdictione restricta fuit ad Causas tantummodo Civiles, in quibus ii, qui Privilegio gaudere deberent, essent Rei conventi; ita tamen ut in iisdem Causis, de ipsorum Privilegiatorum consensu, aliorum quoque Judicum Jurisdictione posset prorogari.

Innocen. XI. suspendit executionem & Causam ex integro revidendam commisit.

Recens controversia de an. 1738.

Novissima Resolutio Congregationis Universitatis contraria.

Confirmatur per Breve.

Instatur pro nova Causæ revisione.

§. 10. Et Nos quidem hujusmodi Resolutionem per Nostras in forma Brevis Litteras Apostolicas confirmare, cum clausula tamen, *Salva in præmissis auctoritate memoratæ Congregationis*, minime recusavimus. Verùm cum deinde pro parte Primicerii Universitatis prædictæ, aliorumque Judicum Conservatorum, & ipsius quoque Civitatis Avenionensis, porrecta Nobis fuerit Commissio, per quam humiliter petebatur, ut prævia, quatenus opus esset, apercitione Oris adversus prædictas Nostras Litteras in forma Brevis, cognitionem hujusmodi Causæ iterum eidem Congregationi Concilii, quæ procederet cum Voto Rotæ, committere dignaremur; Nosque de hujusmodi Commissionem, & petita remissione, in Signatura Gratiae coram Nobis habenda deliberare statuissemus; dum, prævis studiis, totam hujus Causæ summam, ejusque merita distinctius animo concepissemus, animadversis amplissimis Prædecessorum Nostrorum Privilegiis supra relatis necnon

1745.

1745.

Primiceria-
tus importat
Titulum No-
bilitatis trans-
missibilis, &c.

Pontifex de-
liberat de ex-
tinctione
suis.

Rescriptum
editum in si-
gnatura Gra-
tiae.

Negotium
examinatur
coram R. P.
Auditore
Sanctissimi.

Avocatio
Causae cum
clausulis op-
portunis.

diuturna possessione, seu quasi, quae pro eorundem executione tam Primicerio & Conservatoribus praefatis, quam Doctoribus, aliisque Personis dictae Universitati adscriptis respectivè favere dicebatur; Attendentes quoque exemplum san. mem. Benedicti Papae XIII. Praedecessoris patris Nostri, qui ad asserendum praedictae Universitatis decorem, per suas Litteras Apostolicas datas die XVII. Septemb. Anni MDCCLXXXVIII. (quas etiam Nos ipsi approbamus, & confirmamus, cum conditionibus & clausulis ibi latius expressis) decrevit & declaravit, ipsius Universitatis Primiceriatum tam de praeterito, quam in posterum esse & fuisse, constituere & constituisse Titulum primordiale verae Nobilitatis ad descendentes transmissibilem, & ad omnes & quoscumque effectus allegabilem; ac dignum, & congruum reputantes, praedictae Universitatis, de Apostolica Sede, ac de litteraria Republica optimè merita, Jura, Privilegia, & ornamenta, Nostri temporibus augmentum potius, quam detrimentum accipere, nec, diuturniori concertatione permessa, in dubium atque discrimen adduci; aliquam viam atque rationem excogitandam Nobis esse duximus, qua & ejusdem Universitatis, ac Primicerii, Conservatorum, aliarumque Personarum praedictarum indemnitati, & simul Auditoris Generalis Curiae Legationis Avenionensis, Ministri Nostri, aliorumque Judicum à Nobis & ab hac Apostolica Sede in ea Civitate deputatorum, juribus & jurisdictioni consultum foret.

§. 11. Quocirca in praedicta Signatura Gratiae coram Nobis habita die XXI. Januarii proxime elapsi, responsum interim dedimus, quod provisum foret in Camera: deinde verò negotium hoc universum examinandum commisimus Dilecto Filio Magistro Clementi Argenvillers Auditori Nostro, cujus prudentia & consilio res tota feliciter explicata fuit. Pervento siquidem ad Urbem Dilecto Filio Josepho Testa Juris Utriusque Doctore in eadem Universitate Avenionensi aggregato, & publico Professore, à Dilectis Filiis ipsius Universitatis Primicerio, & Collegii Doctoribus, ad hoc negotium tractandum ablegato, eoque, simul cum praedictae Universitatis, aliisque ex adverso Patronis & Defensoribus, coram praefato Magistro Clemente Auditore non semel convenientibus, nonnulla capita concordata & communi Partium consensu laudata fuerunt; quae deinde Nobis exhibita, cum rationi, & honestati consentanea, & tam Auditoris praefatae Curiae Legationis, quam Primicerii & Conservatorum praedictorum, Jurisdictioni, atque ipsius Universitatis Privilegiis conservandis, & certo sine stabilendis, opportuna esse dignoverimus; eisdem inhaerendo, decrevimus praesentibus Nostri Litteris, omnia in posterum diffidorum gemina super his amputare, & praedictarum Jurisdictionum limites praefiniendo, ut infra, statuere.

§. 12. Volentes igitur praedictam Universitatem, ejusque Primicerium, Conservatores, Doctores, Magistros, Licentiatos, Baccalarios, Scholares, & Ministros specialis gratiae favore cumulare; atque omnium praedictorum singulares Personas à quibusvis Excommunicationis, Suspensionis, & Interdicti, aliisque Ecclesiasticis Sententiis, Censuris, & poenis à jure, vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, & absolutas fore censentes; Necnon praedictarum Litterarum Joannis, Sixti, Innocentii, & Leonis Praedecessorum Nostrorum; Resolutionum quoque à praefata Congregatione Concilii diversis temporibus editarum; ac Sententiarum, ut supra, ab Avenionensi Archiepiscopo &

Vice-Legato latorum; tenores etiam veriores, praesentibus pro plenè, ac de verbo ad verbum expressis habentes; Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostri, & de Apostolica potestatis plenitudine, memoratam controversiam, & quaslibet alias Lites, & Causas, si quae sint, occasione Privilegii Fori, & Conservatoriae hujusmodi quomodolibet suscitatas, & in quibusvis Tribunalibus pendentes (illarum omnium, & singularum statum, & merita, nominaque, & cognomina Juricum, & Colligantium quorumvis, etiam speciali mentione dignorum, & alia etiam de necessitate specieliter exprimenda, praesentibus pariter pro plenè & sufficienter expressis habentes), ad Nos avocamus, illaque penitus & omnino supprimimus & extinguimus, ac Partibus perpetuum desuper silentium imponimus.

§. 13. Porro quod pertinet ad Personas in saepedicto Privilegio Fori seu Conservatoriae comprehensas, ac deinceps comprehendendas, decernimus primò atque statuimus, quod tam Primicerius, quam omnes & singuli Magistri, & Lectores, qui in dicta Universitate studii Generalis Avenionensis, actu legunt, omnesque & singuli Scholares in ea actu pro tempore studentes, item Bidelli, & quicumque alii Ministri servitii dictae Universitatis actualiter addicti, vel ab ipsa Universitate Salaria & stipendia recipientes, hujusmodi Privilegio perpetuis futuris temporibus omnino frui & gaudere debeant.

§. 14. Praeterea reliquos quoque Doctores, & Graduatos, sive de numero aggregatorum Collegio praedictae Universitatis existant, sive de eodem numero non existant, dummodò in eadem Universitate Lauream susceperint, & in Civitate Avenionensi stabiliter commorentur, quamvis in ipsa Universitate actu non legant, nec pecuniaria, & necessaria ejusdem Universitatis munia re ipsa exercent, aut etiam nunquam antea legerint, vel hujusmodi pecuniaria, & necessaria munia exercent; pro eo tamen, quod ipsi omnes prompti & parati esse debeant ad quamcumque Commissionem subeundam, quam Primicerius pro tempore in eisdem Universitatis commotum eis demandaverit, proindeque ipsius Universitatis onera, & officia, habitu saltem, sustinere dicendi sunt; ac in certis quibusdam functionibus, & publicis Universitatis actibus, omnes simul itrequenter convenire soleant, unumque corpus cum Doctoribus de Collegio, & Magistris atque Lectores in dicta Universitate actu docentibus constituant; Volumus imposterum eodem Privilegio Fori & Conservatoriae pariformiter frui & gaudere, ad formam Sententiarum anno MDCCLXXXIX., a tunc existente Archiepiscopo Avenionensi, tamquam praedictae Congregationis Concilii Commissario, & Delegato, ut supra diximus, prolatarum; non obstantibus relatis resolutionibus ab ipsa Congregatione postmodum emanatis, à quibus in hac parte recedere opportunum ducimus.

§. 15. Quod autem pertinet ad genera & qualitates Causarum, in quibus Personae praedictae Privilegio Fori aut Conservatoriae gaudere debebunt, Nos in Civilibus quidem Causis, passivas ab activis, in Criminalibus verò, leviores à gravioribus distinguentes; volumus pariter & statuimus, quod in Causis Civilibus, Privilegium Fori seu Conservatoriae, memoratis Personis nullatenus in activis, sed in passivis dumtaxat Causis hujusmodi, & in prima tantum Instantia, suffragetur: Declarantes nihilominus, eas quoque Causas passivas censendas esse, in quibus Privilegiatus petat alicujus spoliū reintegrationem, vel refectionem alicujus damni in propriis bonis sibi quomodolibet ab aliis illati.

Confirmatio
Privil. Fori
pro Professori-
bus, Schola-
ribus, & Sa-
lariatis.

Decernitur
competere
etiam illis
Doctoribus
Avenione
commoranti-
bus.

Idque in
Causis Civilibus
passivis
in prima In-
stantia.

Adiones
pro reinteg-
rat. spoliū
aut resect.
damnorum
habentur pro
Causis passivis.

1745.

Item in Cau-
sis Criminal.
levioribus,
activis, &
passivis.

§. 16. Insuper Causarum Criminalium leviorum cognitionem, earum nempe, in quibus secundum juris, aut statutorum Civitatis, vel Bannimentorum Legationis Avenionen. respectivè dispositionem, alia gravior poena, quam pecuniaria, vel simplicis exilii, constituta non reperitur, Primicerio, aliisque Judicibus Conservatoribus praedictis attribuimus; sine ulla differentia, vel distinctione, utrum Causae hujusmodi activae sint, vel passivae, & an inter duos Privilegiatos, an verò inter Privilegiatum ex una, & extraneum non Privilegiatum ex altera parte introductae existant; Reservato tamen semper reo condemnato appellationis beneficio, prout de jure, & quatenus de jure.

Graviores
referantur
Vice-Legato,
ejusque
Congrega-
tionem.

§. 17. Contra verò Causarum Criminalium graviorum, in quibus nempe secundum juris, ac statutorum, vel Bannimentorum praedictorum dispositionem, poena Corporis afflictiva reorum criminibus imposta reperitur; omnimodam cognitionem, Processusque desuper habendos, Nostro & Sedis Apostolicae pro tempore Vice-Legato, ejusque Congregationis Criminali, omnino reservamus, ita tamen ut in Causis gravioribus hujusmodi, in quibus Privilegiatus sit Reus, vel Inquisitus, (non autem in quibus Privilegiatus ipse actor existat, vel Fisco adherens), eidem Primicerio, aut, eo impedito, alteri ex Judicibus Conservatoribus praedictis, jus competat & facultas interessendi eidem Congregationi Criminali, suumque consultivum dumtaxat, nunquam verò decisivum, suffragium ferendi.

Si agatur ad
Causis pass.
Privilegiati,
Conservator
interfit Cong-
reg. cum
Voto consul-
tivo.

§. 18. In omnibus autem superius expressis Causis, quas Primicerii, aliorumque Judicum Conservatorum Foro in prima Instantia cognoscendas & decidendas attribuimus, volumus, quod eidem Primicerio, & Conservatoribus, non cumulativa tantum, sed privativa verè competat Jurisdiclio; salvo tamen jure Ordinarii in iis, quae pertinent ad morum correctionem. Verumtamen postquam Primicerius, aut alius ex Judicibus Conservatoribus praedictis, super hujusmodi Privilegiatorum Causis Civilibus in prima Instantia definitivè pronunciarit, si contingat easdem Causas in secunda Instantia, vel in gradu appellationis, vel in gradu recursum, adhuc revidendas, sive retractandas esse; volumus, & per easdem praesentes mandamus, ut eadem Causae tam appellabiles, quam recurribiles, ad Auditorem Generalem Curiae Legationis Avenionensis, cujus jurisdictionis, & dignitatis aequum est rationem haberi, semper & omnino pertinere censeantur; ita ut illae per Nostrium & Sedis Apostolicae Vice-Legatum in dicta Civitate Avenionensi pro tempore commorantem, alteri cuicumque Judici, nisi quatenus eundem Auditorem Generalem suspectum allegari contingat, in secunda Instantia, ut praefertur, nullatenus committi valeant.

Jurisdiclio
Primicerii,
& Conserva-
torum in
praemissis pri-
vativa decla-
ratur.Secunda In-
stantia Audi-
tori Generali
privativè at-
tribuitur.

§. 19. Caeterum ipsis Primicerio, aliisque Judicibus Conservatoribus praedictis districtius inhihemus, ne ipsi in Causis Fiscalibus, & interesse Fiscii quomodolibet tangentibus, quas à Privilegio Fori, & Conservatoriae hujusmodi penitus excludimus, & excipimus; Nec in aliis quibuscumque Causis, praeter superius expressas, etiam de consensu Partium, ullatenus se intromittere, vel ingerere quovis modo audeant, seu praesumant.

Causae Fisco-
les, & aliae
praeter praem-
issas, exci-
piuntur à Ju-
risdictione
Primic. &
Conservato-
rum.

§. 20. Praesentes quoque Nostras Litteras semper firmas, validas, & efficaces esse & fore; suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus & singulis, ad quos spectat, & pro tempore quomodocumque spectabit, in omnibus, & per omnia plenissime, & inviolabiliter observari; & ita ab omnibus ceteri; Sicque & non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, & delegatos, etiam Causarum

De perpetuo
Litterarum
vigore.Decreta irri-
tantia.

Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, & Sedis praedictae Nuncios, aliosque quoslibet quacumque praeminentia, & potestate fungentes, & functuros, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiti debere; Et si fecus super praemissis, vel eorum aliquo, à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

1745.

§. 21. Non obstantibus omnibus illis, quae Joannes, Sixtus, Innocentius, & Leo Praedecessores praedicti in singulis superius relatis Litteris voluerunt non obstat; Necnon, quatenus opus sit, Nostra, & Cancellariae Apostolicae regula de jure quaesito non tollendo, ejusdemque Congregationis Concilii Tridentini Interpretis resolutionibus praedictis, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis Civitatis, & Universitatis Avenionen. praedictarum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, Consuetudinibus, usibus, Stylis, & stabilimentis, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis Clausulis, irritantibusque, & aliis Decretis, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus, in genere, vel in specie, seu alias quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, praesentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permanentibus, ad praemissorum omnium & singulorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse, motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Derogatio-
nes.

§. 22. Volumus autem ut earundem praesentium transumpta sive exempla, etiam impressa, manu alicujus Notarii publici subscripta, & sigillo Personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae munita, eandem ubique fidem, & auctoritatem obtineant in iudicio, & extra, quae ipsis praesentibus haberetur, si forent exhibitae, vel ostensa.

Fides praes-
tanda tran-
sumptis.

§. 23. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc Nostrearum absolutionis, avocationis, extinctionis, ordinationis, declarationis, Constitutionis, irritationis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Sanctio Con-
stitutionis.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem, Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragésimo quinto, sexto Idus Octobris, Pontificatus Nostri Anno Sexto.

Dat. die 10.
Oct. 1745.

J. Datarius.
Pro D. Card. Passioneo.
Joannes Florius Substitutus.
VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

L. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

1745.

1745.

CXLIII.

De Usuris, aliisque injustis questibus.

Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Ordinariis Italiae.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Vix pervenit ad aures nostras, ob novam controversiam (nempe, an quidam contractus validus judicari debeat) nonnullas per Italiam disseminari sententias, quae sanctae doctrinae haud consentaneae viderentur; cum statim nostri Apostolici muneris partem esse duximus, opportunum asserere remedium, ne malum ejusmodi, temporis diuturnitate, ac silentio, vires magis acquireret; aditumque ipsi intercludere, ne latius serperet, & incolumes adhuc Italiae Civitates labefactaret.

§. 1. Quapropter eam rationem, consiliumque suscepimus, quo Sedes Apostolica semper uti consuevit: Quippe rem totam explicavimus nonnullis ex Venerabilibus Fratribus Nostri Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, qui Sacrae Theologiae scientiam, & Canonicae Disciplinae studio ac peritia plurimum commendantur: Accivimus etiam plures Regulares in utraque facultate praestantes, quorum aliquos ex Monachis, alios ex Ordine Mendicantium, alios demum ex Clericis Regularibus selegimus; Praefulem quoque Juris utriusque laurea praeditum, & in Foro diu versatum adhibuimus. Diem quartam indiximus Julii, qui nuper praeteriit, ut coram Nobis illi omnes convenirent, quibus naturam totius negotii declaravimus; quod illis antea cognitum perspectumque deprehendimus.

§. 2. Post haec praecipimus, ut omni partium studio, omnique cupiditate soluti, rem totam accuratè perpenderent, suasque opiniones scripto exararent; non tamen expetivimus ab ipsis, ut judicium ferrent de contractu, qui controversiae causam initio praebuerat, cum plura documenta non suppeterent, quae necessario ad id requirebantur; Sed ut certam de usuris doctrinam constituerent, cui non mediocre detrimentum inferre videbantur ea, quae nuper in vulgus spargi coeperunt: Iusta fecerunt universi; nam tuas sententias palam declararunt in duabus Congregationibus, quarum prima coram Nobis habita est die 18 Julii, altera vero die prima Augusti, qui menses nuper elapsi sunt; ac demum easdem sententias Congregationis Secretario scriptas tradiderunt.

§. 3. Porro haec unanimi consensu probaverunt.

I. Peccati genus illud, quod usura vocatur, quodque in contractu mutui propriam suam sedem, & locum habet, in eo est repositum, quod quis ex ipsomet mutuo, quod suapte natura tantundem dumtaxat reddi postulat, quantum receptum est, plus sibi reddi velit, quam est receptum; ideoque ultra sortem, lucrum ali-quod, i ipsius ratione mutui, sibi deberi contendat. Omne propterea hujusmodi lucrum, quod sortem superet, illicitum, & usurarium est.

II. Neque vero ad istam labem purgandam, ullum arcessiri subsidium poterit, vel ex eo, quod id lucrum non excedens, & nimium, sed moderatum; non magnum, sed exiguum sit; vel ex eo, quod is, a quo id lucrum solius causa mutui deposcitur, non pauper, sed dives exiit; nec datam sibi mutuo summam relicturus otiosam, sed ad fortunas suas amplificandas, vel novis coemendis praediis, vel quaestuosis

agitandis negotiis, utilissimè sit impensurus. Contra mutui siquidem legem, quae necessario in dati atque redditi aequalitate versatur, agere ille convincitur, quisquis, eadem aequalitate semel posita, plus aliquid a quolibet, vi mutui ipsius, cui per aequale jam satis est factum, exigere adhuc non veretur: proindeque si acceperit, restituendo erit obnoxius, ex ejus obligatione Justitiae, quam commutativam appellant, & cujus est, in humanis contractibus aequalitatem cuiusque propriam & sanctè servare, & non servatam exactè reparare.

III. Per haec autem nequaquam negatur, posse quandoque unà cum mutui contractu quosdam alios, ut ajunt, titulos, eosdem ipsimet universim naturae mutui minime innatos & intrinsecos, forte concurrere, ex quibus iusta omnino legitimaque causa confurgat quiddam amplius supra sortem ex mutuo debitam rite exigendi. Neque item negatur, posse multoties pecuniam ab unoquoque suam, per alios diversae prorsus naturae à mutui natura contractus, rectè collocari & impendi, sive ad proventus sibi annuos conquirendos, sive etiam ad licitam mercaturam, & negociationem exercendam, honestaque indidem lucra percipiendam.

IV. Quemadmodum verò in tot ejusmodi diversis contractuum generibus, si sua cuiusque non servatur aequalitas, quiddam plus iusto recipitur, si minus ad usuram, (eo quod omne mutuum tam apertum, quam palliatum abfit), ac certe ad aliam veram injustitiam, restituendi onus pariter afferentem, spectare compertum est; Ita si rite omnia peragantur, & ad Justitiae libram exigantur, dubitandum non est, quin multiplex in iisdem contractibus licitus modus & ratio suppetat humana commercia & fructuosam ipsam negociationem ad publicum commodum conservandi, ac frequentandi. Abfit enim à Christianorum animis, ut per usuras, aut similes alienas injurias, florere posse licrosa commercia exilliment; cum contra ex ipso Oraculo Divino dicamus, quod *Justitia elevat gentem, miseris autem facit populos peccatum.*

V. Sed illud diligenter animadvertendum est, falsò sibi quemquam, & nonnisi temerè persuasurum, reperiri semper, ac praesto ubique esse, vel unà cum mutuo titulos alios legitimos, vel secluso etiam mutuo, contractus alios justos, quorum vel titularum, vel contractuum praesidio, quotiescumque pecunia, frumentum, aliudve id generis alteri cuicumque creditur, toties semper liceat auctarium moderatum, ultra sortem integram salvamque, recipere. Ita si quis fenserit, non modo Divinis Documentis, & Catholicae Ecclesiae de Usura iudicio, sed ipsi etiam humano communi sensui, ac naturali rationi procul dubio adversabitur. Neminem enim id saltem latere potest, quod multis in casibus tenetur homo, simplici ac nudo mutuo alteri succurrere, ipso praesertim Christo Domino edocente: *Volenti mutuari à te, ne advertaris;* & quod similiter multis in circumstantiis, praeter unum mutuum, alteri nulli vero iustoque contractui locus esse possit. Quisquis igitur suae conscientiae consultum velit, inquireat prius diligenter, oportet, verè ne cum mutuo iustus alius titulus; verè ne iustus alter à mutuo contractus occurrat, quorum beneficio, quod quaerit lucrum, omnis labis expertus & immune reddatur.

§. 4. His verbis complectantur, & explicant Sententias suas Cardinales, ac Theologi, & Viri Canonum peritissimi, quorum consilium in hoc gravissimo negotio postulavimus; Nos quoque privatam studium nostrum conferre in eandem causam non praetermissimus, antequam Congregationes haberentur, & quo tempore habebantur, & ipsis etiam peractis; Nam praestantium

Erroneae sententiae diffeminantur.

Pontifex de- liberat cum consilio &c.

Doctrinam de usuris exponi jubet.

Canones.

Usura lucrum supra sortem, ex mutuo.

Quantitas lucri, vel qualitas mutuarii lucrum hujusmodi ab usurae labem non liberant.

Quidam Tituli, vel contractus à mutuo diversi, iustum reddere proventum ultra sortem.

Vitandi rationem excessus contra justitiam.

Nec tituli legitimi cum mutuo, nec iustae causae ineundi contractus à mutuo diversi, ubique suppetunt.

Pontifex relatum doctrinam probat.

Virorum

1745.

Virorum Suffragia, quae modo commemoravimus, diligentissime percurramus. Cum haec ita sint, adprobamus, & confirmamus quaecunque in Sententiis superius expositis continentur; cum Scriptores planè omnes, Theologiae, & Canonum Professores, plura Sacrarum Litterarum testimonia, Pontificum Decessorum Nostrorum Decreta, Conciliorum, & Patrum auctoritas, ad easdem Sententias comprobandas penè conspirare videantur. Insuper aperissime cognovimus Auctores, quibus contrariae Sententiae referri debent; & eos pariter, qui illas fovent, ac tuentur, aut illis ansam, seu occasionem praebere videntur; Neque ignoramus quanta Sapientia, & gravitate defensionem veritatis susceperint Theologi finitimi illis Regionibus, ubi controversiae ejusmodi principium habuerunt.

§ 5. Quare has literas Encyclicas dedimus universis Italiae Archiepiscopis, Episcopis, & Ordinariis, ut haec Tibi, Venerabilis Frater, & coe'teris omnibus innotescerent; & quoties Synodos celebrare, ad Populum verba facere, eumque sacris doctrinis instruere contigerit, nihil omnino alienum proferatur ab his Sententiis, quas superius recensuimus. Admonemus etiam vehementer, omnem sollicitudinem impendere, ne quis in vestris Dioecibus audeat Litteris, aut Sermonibus contrarium docere: Si quis autem parere detrectaverit, illum obnoxium & subiectum declaramus poenitentiae per Sacros Canones in eos propositis, qui mandata Apostolica contempserint ac violaverint.

§ 6. De contractu autem, qui novas has controversias excitavit, nihil in praesentia statuimus; Nihil etiam decernimus modo de aliis contractibus, pro quibus Theologi, & Canonum Interpretes in diversas abeunt Sententias; Attamen pietatis vestrae Studium ac Religionem inflammandam existimamus, ut haec, quae subjicimus, executioni demandetis.

§ 7. Primum gravissimis verbis Populis vestris ostendite, usurae labem ac vitium à Divinis Litteris vehementer improbari; Illud quidem varias formas atque species induere, ut Fideles Christi Sanguine restitutos in libertatem & gratiam, rursus in extremam ruinam precipites impellat; Quocirca si pecuniam suam collocare velint, diligenter caveant, ne cupiditate omnium malorum fonte rapiantur, sed potius ab illis, qui doctrinae ac virtutis gloria supra coeteros effruntur, consilium exposcant.

§ 8. Secundo loco; qui viribus suis, ac sapientiae ita consilium, ut responsum ferre de his quaestionibus non dubitent, (quae tamen haud exiguum Sacrae Theologiae, & Canonum scientiam requirunt;) ab extremis, quae semper vitiosa sunt, longè se abstineant: Etenim aliqui tanta severitate de his rebus judicant, ut quamlibet utilitatem ex pecunia desumptam accusent, tanquam illicitam, & cum usura conjunctam; Contra verò nonnulli indulgentes adeo, remissique sunt, ut quodcumque emolumentum ab usurae turpitudine liberum existiment. Suis privatis opinioibus ne nimis adhaereant; sed priusquam responsum redant, plures Scriptores examinent, qui magis inter coeteros praedantur; Deinde eas partes suscipiant, quas tum ratione, tum auctoritate planè confirmatas intelligent. Quod si disputatio insurgat, dum contractus aliquis in examen adducitur, nullae omnino contumeliae in eos confingantur, qui contrariam Sententiam sequuntur, neque illam gravibus Censuris notandam asserant, si praesertim ratione, & praestantium Virorum testimoniis minime careat; Siquidem convicia, atque injuria vinculum Christianae charitatis instrunt, & gravissimam Populo offensionem, & scandalum praeserunt.

§ 9. Tertio loco, qui ab omni usurae labe se

immunes & integros praestare volunt, suamque pecuniam ita alteri dare, ut fructum legitimum solummodo percipiant, admonendi sunt; ut contractum instituendum antea declarent, & conditiones inferendas explicent, & quem fructum ex eadem pecunia possulent: Haec magno opere conferunt non modo ad animi sollicitudinem & scrupulos evitandos, sed ad ipsum contractum in Foro externo comprobandum: Haec etiam aditum intercludunt disputationibus, quae non semel concitandae sunt, ut clare pateat, utrum pecunia, quae ritè data alteri esse videtur, revera tamen palliatam usuram contineat.

§ 10. Quarto loco vos hortamur, ne aditum relinquatis ineptis illorum Sermonibus, qui discutunt, de usuris hoc tempore quaestionem institui, quae solo nomine contineatur; cum ex pecunia, quae qualibet ratione alteri conceditur, fructus ut plurimum comparetur. Etenim quam falsum id sit, & à veritate alienum, planè deprehendimus, si perpendamus, naturam unius contractus ab alterius natura prorsus diversam & sejunctam esse; Et ea pariter discrepare magno opere inter se, quae à diversis inter se contractibus consequuntur. Revera discrimen aperitissimum intercedit fructum inter, qui jure licito ex pecunia desumitur, ideoque potest in utroque Foro retineri; Ac fructum, qui ex pecunia illicitè conciliatur, ideoque fori utriusque iudicio restituentis decernitur. Constat igitur haud inanem de usuris quaestionem hoc tempore proponi ob eam causam, quòd ut plurimum ex pecunia, quae alteri tribuitur, fructus aliquis excipiatur.

§ 11. Haec potissimum vobis indicanda censuimus, sperantes fore, ut mandatis executioni quaecunque per has Litteras à Nobis praescribuntur: Opportunis quoque remediis consulatis, ut consilium, si forte ob hanc novam de usuris controversiam in Dioecesi vestra turbae concitentur, vel corruptelae ad labefactandam sanctae doctrinae candorem & puritatem inducantur: Postremo vobis, & Gregi curae vestrae concredito, Apostolicam Benedictionem impertimur.

Datum Romae apud S. Mariae Majorem die prima Novembris MDCCXLV. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

Diebus Feltis prohibentur haberi *Mercatus* rerum venalium. Tolerantur verò *Nundinae* sub certis conditionibus.

Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, Episcopis, & Ordinariis Diocesis Ecclesiae.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

AB eo tempore, quo copiosus in misericordia Dominus, Nos, licet immeritos, ad summum Catholicae Ecclesiae Pontificatum evexit, complures diversi ordinis illustres Viri, itemque Episcopi, & Archiepiscopi in Italia, & extra commorantes, iteratis precibus institerunt, ut Dies Festos, ubique ferè nimis auctos, quibus Christianus Populus feriatur, Apostolica auctoritate imminueremus. Hoc enim prudenti temperamento, Pauperibus, qui quotidiani labore sibi victum quaerunt, facile consuleretur, ac simul gravia adimerentur absurda, quae ex Festorum dierum multitudine, ac frequenti violatione oriri solent, non sine aperto Religionis dispendio. Re expensâ, negotii difficultatem probè intelleximus: quare peculiarari Scripto, publicis etiam typis vulgato,

1745. condiciones aperiri suadet.

Temeraria discrimina comprimimur mandata.

Praesentium executionem Episcopis commendat.

Dat. die 1. Nov. 1745.

CXLIV.

De reductione dierum Festorum alias delibetatum.

Eamque doceri & servari jubet.

De pecuniaribus contractibus nihil nunc decernit.

Usuram & avaritiam cavere; sapientum consilia exquiri admonet.

Consultos cautè pronuntiare dissentientes moderatè agere jubet.

Contractuum naturam &

1745

Et requisita Antistitum, aliorumque consilia.

rationes varias indicavimus, quibus ea immutatio fieri poterat: consilium pariter exquirentes nonnullorum S. R. E. Cardinalium, Episcoporum Italiae, aliarumque Regionum, Ecclesiasticorum Praesulum, Theologorum, Jurisconsultorum, aliorumque Virorum Doctorem, humanas, civilesque res callentium, an hujusmodi petitio esset exaudienda: Si vero illam exaudiri aequum esset, & congruens, ipsi quoque rationes significarent, quibus utiliter ac prudenter imminutio praescriberetur.

Quibus inter se non convenientibus, resolutio data.

§. 1. Petita responsa tam varia, ut solet contingere, suo tempore accepimus, ut ferè sua cuique fuerit sententia. In aliud proinde tempus negotium rejecimus, eam in ipem adducti, ut Episcopi cujusque Provinciae, vel Ditionis, unanimitate voto in sententiam imminuendi Dies Festos primum convenirent; deinde vero, quò commodius id fieri posset, concordia pariter suffragio medium aliquod suggererent ex tot memoratis in Scripto Nostro, ac pro illius executione Pontificum assensum exposcerent. Hoc sane pacto inita ab Ordinariis consilia in re tanti momenti non illorum voluntati referri potuissent, sed tantum Supremae Apostolicae Sedis auctoritati, quam fel. record. Urbanus Papa VIII. Praedecessor Noster integram esse voluit in decernenda imminutione dierum Festorum, qui in sua Constitutione recensentur. Demum una eademque Episcoporum deliberatio, Apostolicae auctoritatis recta munimine, nedum plurimum valuisset ad compescenda Censorum ingenia; sed etiam sublata fuisset disparitas illa ritus, quae hodie viget, Disciplinae Ecclesiasticae injuriosa, ut intra paucorum milliarium ambitum, & inter finitimos Populos, unus idemque dies ab aliquibus Festus de Praecepto, ab aliquibus vero ferialis haberetur.

Hispania Populis interim provisum.

§. 2. Haec methodus feliciori sorte in universa fere Hispania excepta est: Cum enim postremi Tarraconensis Concilii Patres regulam quandam constituerint Dierum Festorum, quibus, pro illorum conditione, atque discrimine, Populi Divino interesse Sacrificio, & servilibus operibus abstinere debent; & aliorum, quibus Missae tantum interesse debent, tributa postmodum libertate vacandi operibus servilibus; fel. record. Benedictus XIII. Decessor, & Benefactor Noster disposita in eadem Provinciali Synodo ad preces Episcoporum approbavit. Quo exemplo alii subinde Hispaniarum Antistites excitati, Nobis humiliter supplicarunt, ut ad minuendum nimis auctum Festorum numerum, liceret ipsis etiam servare regulam in praefato Tarraconensi Concilio providè constitutam. Annuimus instantiae; exindeque omnium fere Hispaniarum Dioeceseon uniformitas in dierum Festorum celebratione, & ritu exorta est.

Item aliquot Poloniae Dioecibus.

§. 3. Aliis quoque Catholici Orbis Regionibus servata à Nobis in hoc negotio conficienda matura dilatio profuit. Interea siquidem aliquot Regni Poloniae Episcopi, mentis aciem ad substantiam, & modum imminuendi dies Festos dirigentes, per Literas Nobis significarunt, in illis Dioecibus, suos late fines protendentibus, aestivo tempore Incolas, Agrorum culturae, & aliis servilibus operibus, quibus vivunt, & sustentantur, dantes operam, difficillime ab illis abstinere posse diebus festis inter hebdomadam occurrentibus: Enixè propterea Nos rogarunt, ut quae per hebdomadam aestivo tempore occurrunt Festa, in Dies Dominicos transferremus, excepto Festo Assumptionis B. Mariae Dei Genitricis, quae quovis die accideret, religiosè ab universis celebraretur. Quorum petitio per Nos, maturo praemisso examine, exaudita, in Regionibus illis optatam ab Episcopis, & Populis tranquillitatem peperit.

§. 4. Quo vero ad Italiam pertinet, credi vix potest, quam prudens, ac religiosus de re ipsa fuerit sermo, quem Nobiscum instituit Charissimus in Christo Filius Noster Carolus utriusque Siciliae Rex Illustris. Non sine timore, ac planè acerbo animi sui morore Nobis exposuit, Dies Festos, quibus Christiani Populi ferari debent, in subjectis sibi regionibus passim violari, ob nimis auctum illorum numerum, huic porro malo non aliam adhiberi posse medelam, praeter diminutionem Supremam Auctoritate Nostri opportunè faciendam. Significare illi non omisimus, gravem ac molestanti utriusque sollicitudinem oborturam, si rem tanti ponderis inconsultis Episcopis conficere vellemus. Idcirco ut omnia feliciter procederent, non solum exquirendas esse illorum sententias; sed oportere, ut Antistites finitimi, vel Metropolitae cum suis Provincialibus, studia, & voluntates in eundem scopum dirigentes, quid tandem facto opus esset, ad Nostri deferrent Apostolatus auditum. Par omnium suffragium communem tranquillitatem subjectis Populis allaturum, & quod potissimè in rebus sacris quaerendum est, ritus uniformitatem, & disciplinae concordiam.

§. 5. Id ipsum significavimus Episcopis temporalis nostrae Ditionis, quorum nonnulli privato sermone Nobiscum habito, nonnulli vero suis ad Nos datis Literis, Apostolicam auctoritatem ad Festos dies imminuendos enixe impetrarunt. At cum ipsi nihil haecenus praestiterint, nihil & Nos egimus; liberam, prudentemque Episcoporum concordiam in hoc negotio praestolantes, non imperantes, & exigentes. Etenim moderatio numeri dierum Festorum non à voluntate, sed à sola pendet necessitate, quam nemo melius, quam Episcopi norunt; ideoque ad eos potissimum pertinet, mali conditionem, & apta eidem remedia proferre: Nec facile adduci possumus, ut in hoc adeo gravi, & implexo negotio quidquam decernamus, nisi audita prius concordia quoad substantiam, & quoad modum, Episcoporum sententia.

§. 6. Haec Vobis, Venerabiles Fratres, cum in finem scribimus, ut non solum cuique Vestrum plane cognita, ac perfecta sit agendi ratio à Nobis inita in hac gravi causa imminutionis dierum Festorum; verum etiam ut opportune nunciemus, si vestra consilia ex voto nostro Nobiscum communicavissetis, vel sublata profus, vel saltem magna ex parte submotà fuissent mala, quibus curandis congruum, ac salutare remedium non semel à Nobis expectavistis.

Complures etenim vestrum voce, aut scripto improbarunt abusum Mercatum, & Nundinarum, quae fieri solent diebus Festis, quibus ferari oportet, ut Populus unice in res sacras incumbat; rationem à Nobis poscentes, quae grassanti in diem malo occurrì possit.

§. 7. Inter modos propositos, atque servandos in imminutione, ac celebratione Festorum, praecipuus ille est, quo inter ipsos Festos dies discrimen constituitur. Etenim in diebus Dominicis, itemque in Celebratibus Domini, Beatae Mariae semper Virginis Dei Genitricis, ac in aliis solemnioribus in memorato Scripto Nostro indicatis, debet Christianus Populus nedum interesse Divino Sacrificio, sed etiam abstinere ab operibus vetitis; In cæteris vero minus solemnibus, qui tamen ex praeepto celebrari consueverunt, imposita est Christianidelibus obligatio interessendi Missae Sacrificio, tradita in reliquis cuique illorum potestate ea faciendi, quae fieri solent diebus ferialibus.

§. 8. Quò cautius, ac tutius incederemus, consulere volumus Chirographa Summorum Pontificum Decessorum Nostrorum, quibus peculiaribus Urbibus, & Oppidis temporalis suae Ditionis habendarum Nundinarum facultatem

1745

Pontifex a par Episcopos utriusque Siciliae in eam sententiam convenire.

Idipsum fuerit Episcopis Status Ecclesiasticae.

Nihil sine eorum consensu acturus.

Abusus in celebratione Nundinarum diebus Festis.

Dierum Festorum non par solemnitas.

Nundinae in dies minus solennes plerumque incidunt.

1745.

tribuerunt. Multi iis diebus Nundinas fieri permiserunt, quibus Christianifideles (juxta propositum Thema) fervilibus operibus abstinere debebant, divinoque adesse Sacrificio; Sed numerum longe majorem illarum comperimus, quæ incidunt in eos Dies Festos ex Præcepto, quibus, si expetita fieret illorum immunitio, satis fuisset Missam audire, excluso debito abstinentiæ ab operibus fervilibus, sublatoque onere peragendi, quæ in aliis superioris ordinis Festis Christianus Populus debet implere.

§. 9. Hac via, si non omni, magna certe ex parte sublata essent mala, quibus, memorata de causa, congruens & opportunum à Nobis remedium postulatis. Enimverò bifariam divisus, ut præmonuimus, diebus Festis, affixoque inferiori ipsorum ordini debito interessendi dumtaxat Divino Sacrificio; celebrata in illis Nundinæ nullum deinceps peperissent absurdum, nec libertas operum fervilium, cum interessentia Missæ compatibilis, refragari potuisset præcepto ab Ecclesia Fidelibus injuncto. Præterea nullus Urbibus, & Oppidis relictus fuisset timor, ne, cum Incolarum, & Concurrentium detrimento, Nundinarum frequentia imminueretur. Quippe juxta hypothese præmissam, recolente adhuc Clero solemniter ritum diem Festum intra Ecclesiam, sumptuosè ornatum, omnique nitore instructam; in ipsa Sacri concentus Musices haberi de more potuissent; permitti quoque potuissent citatorum Equorum cursus, aliaque id genus, quæ Populi augere solent numerum, Mercatorum frequentiam, & Nundinarum celebritatem. Sed de re hujusmodi, veluti extranea, sermone relicto, ad propositæ quæstionis examen progredimur, dierum Festerum imminutione seclusa.

§. 10. Eruditioni vestræ, Venerabiles Fratres, ignotum non erit quod hac de re Theologi tradunt. S. Thomas in 2. quæst. 122. art. 4. ad quartum docet, ætiosam in antiqua lege fuisse observantiam Sabbati, quam sit in novâ observantia diei Dominici; dieque Sabbato vitata fuisse opera, quæ non verantur die Dominico. Cardinalis vero Cajetanus in Commentario ad hunc locum asserit, licere Villicis diebus Festis Urbem petere, ut calceos emant, & his similia. De Alma verò Urbe sermonem instituens, morem profert hac tempestate jam obsoletum; Inquit enim: *Licetum est diebus Festis emere, ac vendere Asinos, Equos, quia sic est consuetudo in publico foro in diebus Festis, spectante Mundo: hæc enim omnia ubi antiquata consuetudo, ac per hoc à Prælatiis facta, cum sint omnibus notoria, licita sunt ex ipsa consuetudine, fundata super libertate Evangelica, quâ non tenemur stricto jure Veteris Legis de observatione Festerum: Cajetano subscribunt Silvestr. in Summ. Verb. Negotium §. 2., Sylvius ad S. Thom. 2. 2. tom. 3. quæst. 122. art. 4. §. Ad prius, Suarez de Relig. tom. 1. lib. 2. cap. 29. num. 3. ad plur. sequen., Giballin. de Negotiation. tom. 1. lib. 2. cap. 3. art. 2. num. 9. in fin.*

§. 11. Eiusdem sententiæ sunt etiam Ecclesiastici Juris Interpretes, ut videre licet apud Fagnan. in cap. Multa num. 54., & seqq. ne Cleric. vel Monach. idemque sentiunt Gonzal. in cap. Omnes num. 8. de Fer., Pirhing. ad Tit. Decretal. de Feriis num. 18., Anaclet. eod. tit. num. 22., Engel. ibid. §. 2. num. 13., Pirkher. num. 9., Schmalzgrueber num. 23., alique multi, qui facile citatis addi possent. Nonnulli verò ex Doctoribus Sacrorum Canonum inter Mercatus, & Nundinas discrimen constituunt; Ac primos quidem diebus Festis ex præcepto observandis permitti non posse censent, secus tamen alias; quoniam nonnulli diebus Festis Populi habetur frequentia, celebrationi Nundina-

rum congrua & necessaria, teste Cappon. discept. 91. art. ult. num. 4. Alii tandem docent, quavis consuetudine minime obstant, posse Episcopum in sua Dioecesi vetare, ne Mercatus, aut Nundinæ Festis diebus habeantur; idque præter alios asserunt Cappon. loco citato num. 6., Gratian. decis. Marchia 21., Ventrigl. in Prax. Rer. Eccles. tom. 1. Annot. 16. §. 1. num. 19., Zaul. ad Statut. Favent. tom. 1. lib. 7. observat. ad rubric. 2. num. 24., Nicol. in Prax. Canonic. tom. 1. lit. C. §. 1. num. 44.

§. 12. Ne quid præteriremus, consulimus etiam illustriores Synodos Dioecæsanæ, habitas ab Episcopis Ditionis nostræ temporalis. In celeberrima Farfensi Synodo Cardinalis Caroli Barberini anni 1684.; & in Cesenateni Cardinalis Denhoff anni 1693. interlicitur quidem Mercatus diebus Festis, nihil tamen de Nundinis constituitur. In aliis nullo discrimine Mercatus prohibentur, & Nundinæ, ut constat ex Synodo Lauretana Cardinalis Romæ anni 1626.; maxime verò deficiente Indulto, ut expressè dicitur in Senogallienfi Cardinalis Antonii Barberini anni 1627., innovata anno 1737. ab Episcopo Iuliano. Senogallienfi præterea Synodo Cardinalis Barberini consonat etiam Synodus Ariminensis Cardinalis de Via, edita anno hujus sæculi vicesimo quarto.

§. 13. Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum Responsa ad Episcopos. qui de suis Dioecibus retulerunt, pari cura à Nobis perfecta sunt. De re ipsa consulta, rescripsit Episcopo Placentino, juxta antiquam consuetudinem sineret haberi Nundinas rerum parvi pretii die festo S. Bartholomæi Apostoli, dummodo id non fieret in Atrio Ecclesiæ, ut ex lib. Decret. anni 1629., lib. 14. pag. 207. Episcopo Cafalensi anno 1665. responsum fuit: curaret sedulo, ne Mercatus haberentur Festis diebus, sed transferentur in diem sequentem; omnemque pro viribus impenderet sollicitudinem, ut id ipsum impolterum fieret, si privilegium, vel immemorabilis consuetudo non adfit. Anno 1697. Episcopo Theanensi respondit: *Tolerari posse Mercatus diebus Festis, dummodo ad alium diem transferri nequeant; & ex eorum omissione jurgia, & scandala exoriri possint.*

§. 14. Probe insuper scientes, fieri non posse Nundinas sine expresso Supremi Principis permisso, cum id juris pertineat ad Regalia, & quidem majora, ad tradita per Sixtin. de Regal. lib. 1. cap. 6. num. 30. hac etiam in parte opportune doctrinæ lumina quæsituri, non omisitimus (ut paulò ante monuimus) inspicere Chirographa Summorum Pontificum Decessorum Nostrorum, qui veluti Supremi Provinciarum suarum Domini, eam facultatem multis Urbibus, & Oppidis concessere, haberique Nundinas indulserunt etiam diebus Festis institutis in honorem Domini Nostri Jesu Christi, Beatæ Mariæ Genitricis ejus, frequentissimè verò Sanctorum Patronorum Principalium, vel Titularium locorum, & Ecclesiarum, ad majorem Populi frequentiam, atque celebritatem conciliandam.

§. 15. Quæ omnia vel secum pugnantia, vel implexa, viam propositæ dissolvendæ quæstioni non compararunt, immo potius difficiliorem, & abstrusorem reddiderunt. Ne igitur ullæ diligentia Nostre partes deessent pietati, & zelo vigillum Antilitum Responsa Nostra cupientium; his omnibus seorsim positis, manus admovimus Ecclesiasticis Historiis, & Conciliis, è privata Bibliotheca Nostre penu depromptis. Quibus pressius insistentes, semper tamen præ oculis habito præsentis rerum statu, longo usu & antiquitate fulto, significandum Vobis esse censuimus:

§. 16. PRIMO, Mercatus, & Nundinas Festis

1745.

Quid in Synodalibus Constitutionibus decretum.

Responsa Congreg. Concilii.

Nundinæ celebrantur diebus Festis solemniter.

Pontifex res naturam sedulo scrutatur.

Nundinæ diebus Festis

die-

Quibus Divini simul cultus, & commerciorum ratio haberi possit.

De Festorum dierum observantia, Theologorum sententia.

Item Canonistarum.

Quid distinguunt inter Mercatus, & NUNDINAS.

1745. celebrari non debent.

diebus non licere. Nundinas autem intelligimus, quae sunt de rebus majoribus, & semel in anno sunt, vel raro in eodem loco, & de longinquo ibidem conveniunt homines: Mercatus vero, qui sunt in rebus minoribus, ad quotidianas necessitates pertinentibus, & sunt singulis septimanis, & ab Hominibus de vicino ibidem convenientibus: Verba sunt Venerab. Servi Dei Umberti de Romanis, Quinti Magistri Generalis Ordinis Praedicatorum, in egregio opere de eruditione Religiosorum Praedicatorum lib. 2. Tract. 2. num. 92. pag. 351. editionis Romanae. Id autem pronunciamus, non quia vendere, ac emere sit opus servile, ideoque vetitum diebus Fests; sed quia actiones hujusmodi impediunt & distrahant Christianifideles à cultu divino, ad quem dies Festi sunt instituti.

Sed abusum confuetudine firmatum.

SECUNDO: Antiquum profecto esse abusum Mercatum, itemque Nundinarum iisdem diebus.

TERTIO: Ecclesiasticis legibus quovis tempore illas fuisse vetitas.

QUARTO: Hujusmodi iustas sanctasque leges caruisse effectu.

Nec nisi prudentia & maturitate corrigi potest.

QUINTO tandem: quia malum universale est, ac altè radices egit; opus est prudentia, & maturitate, ne fructu careat medela, ac vulnus exasperet: Quod possumus exigendum est, non quod optamus. Admonitionibus proinde uti factus videtur, quam minis; & si minae quandoque inrententur, servandum est exactè monitum sapientissimum S. Augustini in Epistola 22. ad Aurelium Carthaginensem Episcopum, qui agens de auferenda Conviviorum licentia totam partem Africam saedè occupante sub inani obtentu honorandi Festa Sanctorum Martyrum, scripsit: Non asperè, quantum existimo, non duriter, non modo imperioso ista tolluntur; magis docendo, quam jubendo; magis monendo, quam minando; sic enim agendum est cum multitudine. Severitas autem exercenda est in peccata paucorum. Et si quid minamur, cum dolore fiat, de Scripturis comminando vindictam futurorum; ne nos ipsi in nostra potestate, sed Deus in nostro sermone timeatur. Ita prius movebuntur spirituales, vel spiritualibus proximiores; quorum auctoritate, & lenissimis quidem, sed instantissimis admonitionibus, cetera multitudo frangatur.

Festi dies in pietatis operibus, non in negotiis facul. transigendi.

§. 17. Ad propolitam à Nobis rationem firmam, sufficit legere Catechismum Tridentini Concilii part. 3. præcept. 3. num. 3., ut simul addicatur, in quæ opera Christianifideles festis diebus debent incumbere. Ea nimirum sunt, Divino Sacrificio reverenter adesse; Dei verbum attentè, pioque corde audire; Ecclesias frequentare; mundare conscientiam; Deo laudes perolvere, aliasque salutare exercitationes obire. Diu ante Romanum Catechismum id ipsum feliciter enunciatum fuit à Sancto Nicolao Papa huius nominis I. in Responsis ad Consulta Bulgarorum Tom. 22. Collect. Concilior. editionis Regiae num. 10. pag. 441.: Sane, inquit, sciendum est, quoniam idcirco in diebus Festis ab opere humano cessandum est, ut liberius ad Ecclesiam ire, psalmis, & hymnis, & cantibus spiritualibus insistere, orationi vacare, oblationes offerre, memoriis Sanctorum communicare, ad imitationem eorum assurgere, eloquiis divinis intendere, eleemosynas indigentibus ministrare valeat Christianus: Inde etiam coacti in Conciliis Patres rationem potissimam haufere denunciandi, illicitam esse diebus Festis celebrationem Mercatus, & Nundinarum. Qua de re videnda Concilia Rhemensis, ac Turonensis habita anno Domini 1583. In eandem sententiam Narbonense anni 1609. decrevit: Mercatus, Emporia, & Nundina missiam hant diebus Festis, sed in antecedentem, vel subsequenter Festivitas diem transferantur; Eorum porro Concilio-

rum verba fideli calamo recensentur à Pouget in Institutione Catholic. Tom. I. pag. 724. & sequentibus.

§. 18. Cæterum habendarum Nundinarum, & Mercatum diebus festis corruptelam antiquo jam tempore invaluisse, plurima evincunt monumenta. S. Basilius Cæsarensis Archiepiscopus, qui quarto Christianæ Ecclesiæ sæculo vixit, in Regula Monachorum interrogatione 38. post stabilitum ipsorum laborem, propriis manibus dietim absolvendum, indicavit in sequenti interrogatione quomodo peracta opera vendi deberent, ut eorum pretio sustentarentur. Mox in interrogatione 40. scripsit: Neque vero quoniam alii jam eam, quæ apud Sanctos obtinebat, consuetudinem violavere, qui cum pro se invicem orare debuissent, & una cum pluribus Deum adorare, & cum lacrymis implorare, ipsique pro peccatis propitium reddere, gratias pro beneficiis rendere, ac verbis hortatoris sese edificare (quod adhuc nostra etiam memoria usitatum, & observatum fuisse novimus;) pro his omnibus forum, Nundinasque, ac commune emporium & tenus illud, & locum efficiunt, continuo nos etiam hos imitari par est, ejusque rei participatione absurda, & inepta confirmare: ut videre licet in Tom. 2. Operum ejusdem S. Basili editionis Parisien. pag. 346. Aurelius Cassiodorus Senator, & ab Epistolis Theodorici Regis Gothorum, qui vivebat sæculo sexto, in Epistola 33. lib. 8. tom. 1. Festum celeberrimum describens, quod in Lucania agebatur in honorem S. Cypriani Martyris, itemque Miraculum à Deo hac occasione edi solitum ad Fontem Marcilianum; mentionem pariter ingerit de Nundinis longe frequentissimis ad augendam Festi celebritatem ibidem institutis. Quidquid enim (inquit) præcipuum aut industriosa mitti Campana, aut opulenti Bruttii, aut Calabria pecunie, aut Apuli idonei, vel ipsa potest habere Provincia, in ornatum pulcherrima illius venustatis exponitur, ut merito tam ingentem copiam iudices de multis Regionibus congregatam. Jubet deinde Severo Provinciae Præfidi, ut vim tumultuariam Villicorum quorundam comprimat, qui commeantes Mercatores spoliabant. Ad finem ejusdem sæculi vixit S. Gregorius Turonensis Episcopus. Is autem in lib. 1. de gloria Martyrum cap. 32. editionis Parisien. pag. 758. describit nobile Festum, quod in honorem S. Thomæ Apostoli fiebat Aedessæ, ubi sacrae illius exuviae ex India translatae quiescebant. Fontem missicè featurientem memorat, potum confluentibus ad Festum, quod triduo agebatur, tribuentem: nec reticet liberas à vœtigalibus Nundinas, quæ saciam celebritatem illustriorem reddebant: In supradicta igitur Urbe, in qua beatos artus diximus tumulatos, adveniente Festivitate, magnus aggregatur Populorum Cætus, ac de diversis Regionibus cum votis, negotiisque venientibus, vendendi, comparandique per triginta dies sine ulla telonii exactione licentia datur. Theodoricus Ruinartius in notis ad hunc locum animadvertit, in quibusdam exemplaribus legi: Negotiatoribusque venientibus; in aliis verò: Negotiisque venientes; negotiisque nomine res venales indicari. Tandem undecimo ineunte sæculo, cum Mediolani in Templo S. Mariæ ad Portam septimo Idus Maii aliquot insignes Sanctorum Reliquiae fuissent inventæ, constitutum est à Clero, ut ad perennem rei memoriam Dies ipse quotannis Festus haberetur, Populusque universus feriarum, tanquam in die Resurrectionis, & Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi. Quo etiam die, ad frequentationem solemnitatis, statutum est, annuale esse Mercatum, teste Landulpho Juniore cap. 2. suæ Historiæ, apud Muratorium tom. 5. Collect. Script. rer. Italicar.

§. 19. Quod autem vigiles Ecclesiarum Præfides nunquam omiserint, in hujusmodi abusum

1745.

De abusu Nundinarum diebus Festis pridem induto; Testimonium S. Basili.

Cassiodori.

S. Gregorius Turonensis.

Landulphi Juniore.

Ecclesiasticæ Leges ad verius præ-

cele-

1745.

vam consuetudinem late.

celebrandarum Nundinarum atque Mercatum diebus Fests, invehere, agnoscere potestis ex tom. 4. *Anecdotorum Parisiis editorum* à Martene, & Durand pag. 335. & 1133.; Ex amplissima collectione Scriptorum, & monumentorum ab iisdem publicata, præsertim tom. 7. pag. 1401., & tom. 8. pag. 1006., 1560., & sequen.; Itemque ex Labbeana Collectione Conciliorum editionis Parisiensis tom. 7. pag. 1177. tom. 8. pag. 111., & 127. tom. 9. pag. 422., & 584. tom. 13. pag. 1380., & tom. 14. pag. 702. Inter Acta Mediolanensis Ecclesie idipsum liquet ex Tertio Provinciali Concilio, & Undecima Synodo Dioecæfana S. Caroli. Quod si id genus testimonia ex Canonico quoque Jure petenda sint; in prima Decretali sub *Titulo de Feriis* vobis occurrit præceptum, quo jubentur Christiani diebus *Dominicis ab omni illicito opere abstinere, ut in eis Mercatum minime fiat.* Quo nomine comprehenduntur etiam Nundinæ, ut in Commentariis ad legatum Textum docent plerique Canonici Juris Interpretes. Præterea in Bullario Romano extat Constitutio quinta S. Pii V., in cujus §. 8. Pontifex vigilantissimus cavet: *Ut omnes Dies Dominici, & præcipue in honorem Dei, Beatæ Mariæ Virginis, Sanctorum Apostolorum feriant, cum omni veneratione observentur, & omnes in diebus præfatis Ecclesias frequentent, Divinis Officiis devotè intendant, ab omni illicito, & servili opere abstineant, Mercatus non fiant, profana negotiationes, & judiciorum strepitus conquiescant.*

Que tamen effectu caruerunt.

§. 20. Adversus tot saluberrimas Ecclesie Sanctiones providè editas, suborta jam diu corruptela adhuc perseverat, & à Populis pertinaciter retinetur non in nostra solum temporali Ditione, verum etiam in tota Italia, ut testatur Muratorius tom. 2. *Antiquitatum Italianarum dissertat. 32.* ubi postquam asseruit magnis Mercatibus tributum fuisse nomen *Ferie*, vulgò *di Fiera*: *Hic vero hoc nomen inditum, quod plerumque diebus feriatis haberentur, hoc est, in Natali alicujus Sancti, aut Dominicis Festivitatibus, opportunè ad rem prosequitur: Quem morem parum alioqui laudabilem adhuc Italia servat: In Transalpinis quoque Provinciis idem abusus, antiquo tempore invehens, hodie viget; quemadmodum videre licet apud Theologos, & Sacri Juris Interpretes à Nobis paulò ante memoratos, qui tamen patrium morem, et si minus probum, excusant obtentu Indulti, vel consuetudinis antiquæ constanter toleratæ. Quapropter suspicari merito possumus, toti fere Orbi Christiano accidisse, quod in Anglia contigit duodecimo Christi sæculo. Abbas Flajensis, ut refert Mattheus Parisius, subjecit sibi regionis Populis vetaverat Mercatus, & Nundinas diebus Dominicis, quamvis illæ in tota Anglia fierent; sed vix aliquandiu relicto abusu, in vetitum morem Gentes illæ redire: Verum tamen tempore procedente, plerique, ut canes, ad vomitum, sunt reversi.*

Pontificis consilium.

§. 21. Reliquum modo est, ut dispiciamus, quod ultimo tandem loco expendendum proposuimus, quo scilicet remedio prudenter ac salubriter uti debemus, ut grassans ætate nostra tolerantiam absurdum.

MERCATUS omnino prohibet diebus Fests.

§. 22. Debito procedentes ordine, *Mercatus à Nundinis* distinguimus. Textus Juris Canonici paulò ante allegatus in cap. 1. *de Feriis* loquitur de *Mercatu*. Idem quoque Verbum in Constitutione sua usurpat S. Pius V. Communis præterea sententia est, (quidquid sit de Nundinis) *Mercatum haberi non posse Diebus Fests, sed esse transferendum in antecedentem, vel in subsequentem diem, si in Festum incidit.* Huic regulæ Nos in hæcimus, facultatem tribuentes die 9. Maii 1742. Viro Nobili Ferrarienti habendi *Mercatum* in suo Rure qualibet feriâ quintâ, dummo-

do in illam non incideret *Festum* servandum ex præcepto; quo casu *Mercatus* transferretur in feriam quartam. Qua de re omnem dubitandi ansam præcedentes, Vobis per hæc Apostolica scripta mandamus, ne in Dioecesium Vestrarum Urbibus, & Locis *Mercatus* fieri *Fests* Diebus patiamini.

§. 23. Libentius præterea id Vobis præcipimus, quia post sedulum ac maturum examen, consentaneè idipsum decrevit die 2. Maii 1711. Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpres in *Causa Ripana Mercatus*, ut ex lib. 61. *Decretor. pag. 203. à terg.* Quod Decretum Apostolica auctoritate Nostra comprobantes, instar regulæ esse volumus, ac in omnibus Temporalis Ditionis Nostræ Provinciis, Urbibus, ac Locis S. Sedi Apostolicæ mediatè, vel immediatè subiectis, inviolabiliter observari præcipimus. Decreti hujusmodi sequens est exemplum: *Cum modernus Episcopus Ripanus de mense Septembris 1709. Editum typis mandaverit super observantia dierum Festorum, in quo signanter illud præscripsit §. 2. : Le fiere, che sogliono farsi in alcune Feste terminate dell'anno; si tolerano dopo celebrata la Messa Maggiore; Ma i Mercati, che si fanno in giorno fesso della settimana, cadendo in questo qualche Festa, si trasferiscano nel giorno antecedente, o seguente non festivo, secondo la disposizione di tutti i Sinodi Dioecæfani da nostri Antecessori stampati sotto le infrascripte pene &c. : Nihilominus Civitas, & Homines Ripani ad impediendam ejusdem Edicti promulgationem, ex asserta immemorabili consuetudine habendi *Mercatum* in die Sabbathi, etiamsi in eum incidat dies Festus, obtinuerunt ab A.C. Monitorium super mantentione cum inhibitione. Sed R.P. Auditoris Sanctissimi Decreto *Causa remissa* fuit ad hanc Sacram Congregationem, in qua concordato infrascripto Dubio, contingit hodie ex deducendis hinc inde à Partibus momentis disputari: *An liceat Communitati, & Homines Ripæ habere *Mercatum* die Sabbathi, intus, vel extra Civitatem, quando occurrit quod sit dies festivus in casu &c. Die 2. Maii 1711. Sacra Congregatio Concilii respondit NEGATIVE, & hujusmodi causam amplius non proponi mandavit.**

§. 24. Et sanè nullum hic locum habet quævis consuetudo, etiam immemorabilis, ut, omissis generalibus jurisprudentiæ regulis, perspicuè liquet ex aliis momentis mox adducendis. Ante memoratam *Causam Ripanam*, proposita in Congregatione Concilii fuit alia, inscripta *Barchinonen. Observationis Festorum*: Contendebant Mercatores Barchinonenses, vendere posse *Merces* suas diebus *Fests*, consuetudine sulti immemorabili, ritè probata, ac etiam speciem, & imaginem necessitatis præferente. Finitimorum siquidem Locorum Incolæ reliquis hebdomadæ diebus victui quærendo, ac laboribus intenti, non nisi die *Festo* ad Urbem accedebant. Adversante nihilominus Episcopo, *Causa* proposita fuit in Congregatione, quæ die 13. Maii 1669. respondit: Id Mercatores non licere, quacumque consuetudine immemorabili nequam obstante. Putarunt tamen Mercatores succumbentes, hujusmodi rescripto fundamentum præbuisse opinionem ingestam fortè Partibus: *Se distrahere velle *Merces* apertis Apothecarum foribus.* Instaurato proinde judicio, ac mente patefacta, validiore conatu objectæ consuetudini immemorabili insisterunt. Congregatio tamen die 27. Martii 1683. in priori sententia, & decreto perlitit, silentiumque Mercatores imposuit.

§. 25. *Mercatus* succedunt *Nundina*, quarum respectu propositum nostrum esset ea discernere, quæ de *Mercatibus* statuimus, pleno corde illis in hærentes, qui *Fests* Dies, qua decet cura ac sedula religione, sanctificari à Christianis cupiunt, & pro viribus enitentur. Sed ne

1745.

Eaque de re confirmat Decretum Congreg. Concilii in RIPANA MERCATUM.

Tenor Decreti.

Consuetudinem immemorabilem non suffragari decernit.

Ejusdem Congreg. judicium in Causa BARCHINONEN.

De Nundinis.

1745.

Observantia dierum Festorum remittitur, necessitate id exigente, ab Alex. III.

Similiter à Sixto V.

Rationes indulgenti celebratio-nem Nundinarum diebus Feltis.

Conditio-nes adjectæ pro Nundinis Senogall.

Compensa-tio.

Ne certis per diem Festum horis commercia agantur.

pejora contingant absurda, præcipimus quod possumus, non quod optamus.

§. 26. Neminem certe latet, quo flagraverit zelo, quantumque divini honoris fuerit studiosus, celebratissimus Pontifex Alexander III. Noster Prædecessor: Ratione tamen pari, ac necessitate compulsus, indulgit quibusdam Populis, ut diebus Dominicis, aliisque Feltis, piscarentur, majoribus dumtaxat Solemnitatibus exceptis; dummodo piscatione peracta, congruentem elemosynam impertirent vicinis Ecclesiis, & pauperibus Jesu Christi, ut habetur in Cap. licet. de Feltis.

§. 27. Dum in minoribus constituti à Secretis eramus memoratæ Congregationis Concilii Tridentini Interpretis, præ manibus habuimus Indultum fel. record. Sixti Papæ V. Prædecessoris Nostri, qui ad preces cujusdam Abbatis Ordinis S. Benedicti Diocesis Gerunden. facultatem impertitus est piscandi Diebus Feltis Habitatibus Caltri, mari adjacentis, post auditam Missam, & post meridiem, adjecto onere tribuendi Abbati, ejusque Monasterio tertiam lucri partem, in Ecclesiæ instaurationem pie erogandam. Quæ conditio progressu temporum cum nimis onerosa visa sit Piscatoribus, paupertate pressis, & exhaustis dispendio, quod Naves Piscatoriæ exigebant; re ad Sac. Congregationem delata, imminutum fuit primævum onus ad septimam partem, ut ex Decreto edito die 24. Augusti 1720.

§. 28. Fatemur sane, necessitatem, quæ sese Alexandro III. objecerat, cum illa, in qua versamur, non esse conferendam. Nostra tamen gravis est, si illa fuit gravissima. Dum enim est, atque asperum id Populis adimere, quod Decessores Nostri peculiaribus Literis indulserunt: Res præterea hujusmodi conditionis est, quæ pluries vetita, atque sublata, denuò in pristinum morem emerit: De ipsa non una est Theologorum, & Canonistarum sententia: Quinimo aliquot doctrina, & pietate illustres illam illicitam non habent. De re tandem agitur, qua sublata, minuerentur Populorum commoda, atque commercia, humanæ vitæ longè opportuna. E contra verò retineri alio modo non potest, quàm quo viget; Etenim difficillimum, ne dicamus impossibile, deprehenditur, frequentes haberi posse Nundinas extra dies Festos, quibus confertim Populi confluent, quovis alio soluti labore, ac negotio.

§. 29. Inter Nundinas, quæ in Provinciis nostris aguntur, illustriores, ut benè nostis, sunt Senogallenses protractæ multis diebus. Cum Anconitanam Ecclesiam Senogallensium finitimam regeremus, non sine mœrore intelleximus, tempore Nundinarum ea omnia fieri Festo etiam die, quæ aliis hebdomadæ diebus Divino cultui non consecratis, peragebantur. Huic malo occurrere satagentes, die 24. Augusti superioris anni Constitutionem Nostram de Nundinis Senogallensibus publicavimus, qua præter cætera jussimus, ut Diebus Feltis Apothecæ clauderentur; Neque matutinis horis, aut vespertino tempore, quibus Divina Officia in Ecclesiis celebrantur, vel Dei verbum Populo nuntiatur, Contractus fierent. Imminutum verò hac de causa sæcularibus negotiis tempus compensaturi, Nundinarum dies, cum iisdem Privilegiis & immunitatibus, opportunè multiplicavimus. Executioni debitæ jussa nostra hoc anno mandata, meliorem atque utiliorem repem ordinem pepererunt, magno omnium Civium, & benè moratorum hominum solatio.

§. 30. Id ipsum, Ven. Fratres, & vos agite. Constituite, Auctoritate Nostra, matutinas & vespertinas horas, quibus Festo Die, quo Nundinæ habentur, claudi debeant Apothecæ, nec publica possint exerceri commercia, ut qui ad

Nundinas confluerunt, Missæ Sacrificio, & Divinis Officiis inter sint, aliisque Christianis operibus Festum sanctificent. Vigilate, ut omnia plene, & exacte implentur. Nos autem per Publicum Edictum non prætermittimus extendere Nundinarum privilegia ad diem sequentem, qui Festus non erit; ut temporalia negotia paucarum horarum spatio, propter Dei cultum & animarum salutem, intermissa, integri diei accessione commode peragantur.

§. 31. Hæc sunt, Ven. Fratres, quæ post maturum examen, auditamque gravium atque doctorum Virorum sententiam, de proposita quæstione Vobis significanda censuimus, quibus omnibus Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die quinta Novembris MDCCXLV. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

Divisio Materialium & Gratiarum Apostolicarum, quæ per Datariam Apostolicam, quæque per Secretariam Brevium Secretorum sunt expediendæ.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI,

Ad perpetuam rei memoriam.

GRAVISSIMUM Ecclesiæ Universæ reique publicæ regimen humilitati Nostræ conceditum, optimâ, quantum Nobis ex alto conceditur, ratione moderari; simulque ab omnibus iis, quorum opera ac ministeriis utimur, concordibus atque in unicum publicæ utilitatis scopum collineantibus studiis procurari cupentes; id maxime interesse arbitramur, ut singulis Officiis, quibus tam Justitiæ administratio, quàm Gratiarum dispensatio continetur, proprias atque distinctas in Republica partes, certosque tum auctoritatis tum jurisdictionis limites designemus: Constat enim, non aliunde certiorum gubernii concordiam, quàm ex recta divisione munerum, & Officiorum partitione coalescere; nec magis firmam corporis stabilitatem, quàm ex apta atque ordinata membrorum omnium distinctione consistere. Quapropter, cum anno proximè elapso, editis Apostolicis Literis XII. Kalendas Januarii, quarum initium est: *Romane Curia præstantiam*, hujusmodi munerum & jurisdictionum divisionem pro Judicibus & Tribunalibus hujus Nostræ Curie, in iis, quæ pertinent ad legitimam Causarum judicia, opportunè statuerimus: animum in præsentia adjicimus ad certos constituendos fines, intra quos ea quoque Officia se in posterum continere debeant, quibus demandata est expeditio Gratiarum, quæ de Apostolicæ Sedis liberalitate tam in universos Christianos, quàm in Subditos Ditioni Nostræ Populos, assidue diffunduntur.

§. 1. Porro ad expedienda complura hujusmodi Gratiarum genera, inter cæteros Apostolicæ Sedis Ministros & Officiales, unus in Dataria Apostolica ab immemorabili tempore extitit, Magister Brevium nuncupatus, cujus electionem ante Pontificatum felicis recordationis Prædecessoris Nostri Pauli Papæ V. ad Collegium Secretariorum Apostolicorum absque controversia pertinuisse dignoscitur. Verùm quum de anno 1614. post obitum olim Joannis Mileti ad hujusmodi Officium Magistri Brevium à prædicto Collegio Secretariorum Apostolicorum electi, super jure novum Magistrum Brevium eligendi & deputandi, triangularis orta esset lis & con-

troverfias;

1745.

Dies Nundinarum prorogantur.

Dat. die 5. Nov. 1745.

CXLV.

Officiorum & jurisdictionum distinctio recto regimini necessaria.

Reformatio Tribunalium à Sanctissimo Domino Nostro peracta.

De Officio Magistrum Brevium in Dataria Apostolica.

1745.

troverſia; num ſcilicet ad Datariam Apoſtolicam, an verò ad prædictum Collegium Secretariorum Apoſtolicorum, vel potius ad Collegium Scriptorum Brevium, prædicti Officialis electio & deputatio ſpectaret; etæque Lis & Cauſa coram bon. mem. Marco Aurelio Maraldo tunc temporis Datario diſcuteretur, atque adhuc indeciſa penderet; idem Prædeceſſor Paulus hujusmodi Litem & Cauſam auctoritate Apoſtolica ad ſe avocavit, atque omnibus ritè perpenſis, per ſuam Schedulam Motus proprii decrevit & declaravit, electionem perſonæ, quæ Officium Magiſtri Brevium exerceret, à prædicto Collegio Secretariorum Apoſtolicorum ſemper faciendam eſſe & fore, factamque tunc ab ipſo Collegio electionem in perſona Joannis Jacobi Bulgarini ratam habuit, approbavit, & confirmavit.

Quod à Gregorio XV. in Officium Vacabile erectum fuit.

§. 2. Poſtea verò recolenda memoriæ Prædeceſſor pariter Noſter Gregorius Papa XV. Anno MDCXXXII. Officium hujusmodi Magiſtri Brevium in Officium Vacabile ſub eodem titulo, cum adnexis Prælaturæ inſignis & honoribus, & cum facultate illud reſignandi pro juſto pretio, ad ſaltat aliorum Officiorum Vacabilium, erexit, ipſique pro tempore Prælate hujusmodi Officii poſſeſſori, omnia & ſingula emolumenta, quæ de cætero in Gratiarum expeditionibus à Magiſtro Brevium percipi & exigi conſueverant, perpetuò ceſſit & assignavit; atque ita de una in alteram perſonam tranſeundo, Officium prædictum in proprietatem devenit Venerabilis Fratris Alexandri de Abbatibus, nunc Viterbienſis Epifcopi. Cum autem Nos, conferendis augendisque Apoſtolicis Aerarii utilitatibus ſollicitè intenti, uberes ejuſdem Officii redditus, cum primùm illi ex perſona moderni ipſius Poſſeſſoris vacare contigiſſet, Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ in perpetuum applicare & appropriare ſtatuiſſemus; ut etiam citius hujusmodi applicatio & appropriatio ſuam ſortirentur effectum, Officium ipſum à prædicto Alexandro Epifcopo pro competenti pretio reſignari curavimus. Quod quum ipſe de facto in manibus Noſtris ſpontè reſignaveſſet; Nos reſignationem hujusmodi admittentes ad commodum & favorem ejuſdem Cameræ Apoſtolicæ, per ſpeciale Chirographum manu Noſtra ſignatum ſub die 6. Junii Anni Domini MDCCXLII., mandavimus, ipſi Reſignanti perſolvi ex pecuniis prædictæ Cameræ tredecim millia ſcutorum monetæ Romanæ de juſtis decem pro quolibet ſcuto, pro pretio convento prædicti Officii, quemadmodum ſoluta fuerunt; & ex tunc hujusmodi Officii Magiſtri Brevium nuncupati annum fructum, & emolumenta ex ipſius Officii exercitio pro tempore redigenda, eidem Cameræ Apoſtolicæ applicavimus, & perpetuo incorporavimus; ita tamen, ut à Noſtro & Pontificum Succeſſorum Noſtrorum pro tempore Datario, unus aliquis Officialis eligi, & cum congrua mercedis assignatione deputari debeat, ad hoc ut ſub ejuſdem Datarii directione, nomine verò Cameræ Apoſtolicæ, Officium ipſum fideliter exerceat, & adminiſtret, prout ſupradictus Alexander Epifcopus ejuſque in dicto Officio Prædeceſſores pro tempore exercuerunt; ac de perceptis ſeu exactis emolumentis, ſtatutis temporibus, & quandocumque opportuum viſum fuerit, rationem reddat, prout in prædicto Chirographo manu Noſtra ſignato, & in Inſtrumento indidem per acta dilecti Filii Gregorii Caſtellani unius ex ejuſdem Cameræ Apoſtolicæ Secretariis ſub die quinta Julii ejuſdem anni conſecto & ſtipulato, latius & uberius continetur.

Qui ſeparari jubet gratiarum genera per dictum Officium.

§. 3. Ut autem certa ratione conſtet, quænam gratiarum, & conſeſſionum genera per Datariam prædictam, & per organum hujusmodi Magiſtri Brevium in poſterum expedi

oporteat; quænam verò ſint expeditiones, quæ per Literas ſub Annulo Piſcatoris, & per Secretariam Brevium Noſtrorum Secretorum fieri permittuntur; omniſque inordinatio & conſuſio tollatur, quæ ex promiſſuo recurſu ad prædictas Datariam, & Secretariam Brevium, aliàs ultrato, orieatur; non ſine fraudum periculo, & Officiorum Vacabilium de expeditionibus participantium, adeoque ipſius Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ detrimento; mandavimus Dilecto Filio Noſtro Dominico Tituli Sancti Bernardi ad Thermas Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbytero Cardinali Paſſioneo nuncupato Brevium Noſtrorum Secretorum Secretario, necnon dilecto Filio Magiſtro Joanni Jacobo Millo Datario Noſtro, ut unanimi ſtudio, perpenſis veteri ſtylo & conſuetudine, atque etiam ipſa multiplicis generis gratiarum & conſeſſionum natura, conſilium ſuum Nobis aperirent ſuper hujusmodi negociorum diſiſione & congrua partitione inter prædicta Officia inviolabiliter in poſterum ſtabilenda & reſpectivè ſervanda.

§. 4. Ipſi verò præmiſſa omnia ſedulò & accurate penſantes, auditis etiam utriuſque Officii prædicti Miniſtris in eorum praxi, ſtulo, & conſuetudinibus, reſpectivè peritis, poſt maturum examen, Elenchum quemdam, communi ipſorum conſenſu conceptum, & utriuſque ſubſcriptione ſignatum Nobis obtulerunt, in quo ſingillatim continebantur materiæ ſeu gratiarum Apoſtolicarum genera: Primò quidem earum, quarum expeditionem ad dictam Secretariam Brevium Secretorum privativè; ſecundò earum, quarum expeditionem, tam ad ipſam Secretariam, quam ad Datariam Apoſtolicam promiſſuè; tertio demum earum, quarum expeditionem ad ipſam Datariam privativè ſpectare debere convenientiùs judicantur.

§. 5. Porro conſeſſiones, & gratiæ, quarum expeditio, juxta prædictum Elenchum, Secretariæ Brevium Secretorum privativè tribuitur, tales ſunt: *Altaia portatilia: Altaia privilegiata: Conſeſſiones habitus Militiæ Domini Noſtri Jeſu Chriſti, aut alterius Militiæ ſimilis: Avocationes Cauſarum, & extinctiones Litium: Abbreviatoriæ Nuntiatoriarum: Indulta gaudendi privilegio antianitatis pro Advocatis Conſiſtorialibus Coadjutoribus: Creationes in Militem aurata Militiæ: & in Comitum Palatinum: Licentiæ ingrediendi in Monasterium educationis cauſa: Facultates permanendi in Monasterio in habitu ſeculari: Capiendi poſſeſſionem nomine Camera: Veſcendi prohibiti: Brevia facultativa Magni Magiſtris cujuſlibet Ordinis Equeſtris, vel Militiæ: Benediſſiones Agrorum contra Antimalia nociva: Commutationes voluntatis: Confirmationes Decretorum Congregationum, & Literarum patentium Nuntiarum, aut Legatorum Sedis Apoſtolicæ: Commutationes Officii Dirini in alias preces: Creationes in Generalem, aut alios Officiales Regulares: Clericatus Camera: Admiſſiones ad privilegia Civitatis, vulgò Cittadinanze: Deputationes Coadjutorum in Officiis & muneribus ſecularibus: Communicationes privilegiorum & Indulgentiarum: Confirmationes electionum Perſonarum, non tamen ſuper re Beneficiaria: Creationes Magiſtrorum, Abbatum, & aliorum Graduorum Regularium: Commiſſiones contra Epifcopos: Diſpenſationes ſuper defectu ætatis tredecim menſium, vel alterius temporis, ad effectum ſuſcipiendi Ordines: Declarationes Cappelle publicæ: Derogationes Fideicommiſſorum: Doſtoratus: Deputationes Commiſſariorum, Viſitatorum, Collectorum, Auditorum, & Notariorum Nuntiatoriarum & aliorum ſimilium: Diſpenſationes ſuper Bigamia, aut alio ſimili impedimento obſiſtente receptioni in Militiis, & Ordinibus Equeſtribus: Licentiæ concedendi Bona Eccleſiaſtica in emphyteuſim ad tempus, & ad tertiam generationem, dummodo tamen Canon, aut Cenfus annuus, ſummam decem ducatorum*

1745.

cium expedien. ab aliis, quæ per Secretariam Brevium expediri poſſunt.

Elenchus Gratiarum per Secretariam Brevium privativè expeditur.

1745.

auri de Camera non excedat, prout reperitur in regestis: Erecciones Marchionatus in Principatum, aut Ducatum, vel Comitatum: Erecciones Montium, Collegiorum, & Provinciarum pro Regularibus: Dismembrationes Conventuum ab aliqua Provincia ad effectum erigendi aliam: Oeconomatus: Erecciones Archiconfraternitatum cum facultate aggregandi: Facultates Universitatis Studiorum: Facultates Episcopis suscipiendi munus Consecrationis: Licentia patrocinandi in Causis Criminalibus: Retinendi Famulam in Monasterio: Facultates absolvendi à casibus reservatis: Retinendi Sacrum Oleum Infirmorum: Et asservandi Sanctissimum Eucharistia Sacramentum: Facultates S. R. E. Cardinalium, Legatorum, Nuntiorum, & Episcoporum Pontificio Solio assistentium: Facultates assumendi nomen & Titulum Archiepiscopi, etiamsi Pallium quis non habeat: Gubernia: Indulgentie ordinariae, & extraordinariae: Indulta emitendi professionem ante completum annum Novitiatu: Emitendi pariter professionem in Conventu non destinato: Utendi Biretino: Non incedendi in habitu, ratione pensionum, juxta Constitutionem Sixti V. ad triennium: Impositiones super Ecclesiasticis: Cruciatæ: Prorogationes pensionum: Exemptiones à velligalibus, Processionibus, & oneribus: Licentia ingrediendi Monasteria & permotandi in eis: Creandi Censui, eoque extinguendi: Permutationes Bonorum, non tamen super materia beneficiæ vel Ecclesiastica: Indulta capiendi possessionem post signatam supplicationem, & ante expeditionem Literarum, tam pro Episcopis, quam pro quocumque Beneficio Ecclesiastico, ad sex menses: Percipiendi fructus in absentia & non residendo: Permanendi extra Statum Ecclesiasticum: Habendi Fenestram, Cancellos, & Januam in publicis Ecclesiis: Recipiendi Sacram Communionem in privatis Domus Oratorii: Retinendi, & legendi Libros prohibitos: Exercendi Opera servilia diebus festivis: Celebrandi in loco patrali delicti: Incedendi in habitu laicali, ad effectum dumtaxat gaudendi privilegio Fori, & retinendi pensiones, ut supra: Legitimationes: Concessionem habendi locum in Consilio Ferrariorum, aut alterius Civitatis, & Terræ Status Ecclesiastici: Dispensationes Matrimoniales pro Principibus Supremis: Oratoria privata: Creationes Protobonatariorum Apostolicorum non participantium: Prohibitiones extrahendi Libros, Paramenta, & utensilia sacra: Revocationes talium prohibitionum: Prorogationes ad tempus, non tamen ad presentandum, aut publicandum, vel ad suscipiendos Ordines, sive aliquem gradum, juxta decretum appositum in supplicatione per Datariam: Facultates privative imprimendi Libros: Revalidatoria, seu Perinde valere super Brevibus jam expeditis: Loca seu Officia Quadraginta Virorum Reformatorem status libertatis Civitatis Bononiensis, & resignationes eorumdem Locorum seu Officiorum: Restitutiones in integrum, dummodo non sint in materia beneficiaria: Reductiones onerum & Missarum: Concessionem privative venationis: Provisiones Ecclesiarum in Partibus Infidelium ad instantiam vel commodum Congregationis de Propaganda Fide, favore Vicariorum, necnon Ecclesiarum Scotiae & Hiberniae, quæ à prædicta Secretaria gratis conceduntur: Auditoratus Rotæ Maceraten., Ferrariensis, & Bononiensis: Officia Signatura: Alia Officia, & munera secularia, quæ à Romano Pontifice secularibus conferuntur, & quæ per Breve expediri consueverunt, & similia, quæ respiciunt secularitatem sine ulla connexionem cum beneficiaria, cujusmodi sunt Capitaneatus, Baroncellatus, Fiscalatus, & similia; necnon Deputationes Coadjutorum in eisdem: Licentia Personis Ecclesiasticis suscipiendi tutelam Minorum, & nobilibus Mulieribus viduis suscipiendi tutelam Filiorum: Item Personis Ecclesiasticis, studendi Juri in publicis Studiorum Universitatibus: Extrahendi Requiras: Versandi cum Hereticis: Locandi ad tempus:

& Indulta liberandi Reos pro Confraternitatibus.

§. 6. Gratia autem & concessionem, quæ tam per Secretariam Brevium prædictorum, quam per Datariam Apostolicam promissæ, juxta dictum Elenchum, poterunt expediri, sunt quæ sequuntur: Confirmationes Contractuum, Statutorum, Privilegiorum, Ordinationum, Concordiarum, & Transactionum, tam in forma communium, quam in forma specifica: Absolutiones cum dispensationibus ad Ordines super Irregularitate proveniente ex defectu corporis, vel ex delicto, non tamen homicidii in Statu Ecclesiastico commissi: Confirmationes Decreti Judicis: Derogationes Statutorum Urbis, Spoletan., & aliarum Civitatum super excessu Dotis: Dispensationes super premissis Irregularitatibus cum prædictis restrictivis: Extra Tempora, tam pro Italis, quam pro Ultramontanis: Erecciones Confraternitatum: Indulta medendi, & exercendi Chirurgiam: Indulgentia perpetua pro Confraternitatibus: Licentia transendi ad Ordinem strictiorem: Licentia se immiscendi in Criminalibus: & restitutiones adversus lapsum quinquenni.

§. 7. Demum Concessionem, & Gratia, quarum expeditio, juxta relatum Elenchum, Dataria Apostolicae privative quoad Secretariam prædictam reservatur, sunt generaliter quæcumque alia Concessionem & gratia in superioribus non comprehensæ nec expressæ; & signanter illæ omnes, in quarum expeditione, de lilo & consuetudine immemorabili, solvenda est Compositio in ipsa Dataria, aut Taxa Cancellariae, sive Jocalium.

§. 8. Nos igitur, quum præmissam materiarum, & gratiarum Apostolicarum divisionem & partitionem iustâ lance libraverimus, eademque rationabilem, & æquitatè consonam, & tam Secretariae & Datariae prædictarum iuribus congruenter distinguendis, quam Camerae & Cancellariae Apostolicarum, illarumque respective Ministeriorum, Officialium, & Collegiorum indemnitatibus conservandis & stabilendis, aptam opportunaque agnovimus; non modo ipsam, prout superius expressa est, ratam & gratam habemus; verum etiam perpetua ipsius firmitati, & observantia consulere & providere volentes, motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione Nosstræ, eandem, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, in perpetuum approbamus & confirmamus, illique inviolabilem Sanctionis Nosstræ firmitatem & robur adjuicimus. Decernentes, & eadem auctoritate statuentes, quod gratia & concessionem Apostolicae alterutri ex Secretaria Brevium, & Dataria prædictis privative, ut præmissis; attributa, si quas forte per alterum ex dictis Officiis, contra hujusmodi partitionis & divisionis præscriptum, expediti quomodocumque in posterum contingat; necnon ipsæ Literæ Apostolicæ super iisdem confectæ; nullitatis & invaliditatis vitio subiaceant: prout nos illas ex nunc, prout ex tunc, & contra, tamquam non ritè & legitime, seu etiam nullo modo expeditas, processusque forsan habitos vel habendos per easdem, cum omnibus & singulis inde quomodolibet fecutis & sequendis, dicta Apostolica auctoritate, ipsarum tenore præsentium, annullamus, irritamus, & invalidamus, nemini que ad quemcumque effectum ullatenus suffragari posse decernimus.

§. 9. Quamobrem iisdem Dominico Cardinali, & Magistro Joanni Jacobo Datario, eorumque pro tempore in muneribus hujusmodi respective Successoribus, per easdem præsentem diffinitè præcipimus & injungimus, ut ipsi in posterum in quarumcumque gratiarum & concessionum Apostolicarum expeditione, superius præscriptam divisionem & partitionem præ oculis habentes, eam firmiter observent, ac ab omnibus & singulis sibi respective subiectis Personis, Officialibus, vel Ministris inviolabiliter observari faciant. Et pro hujusmodi observantia, omnes &

quascum-

1745.

Item eorum, quæ tam per Datariam, quam per Secretariam Brevium expediri possunt.

Quædam per Datariam tantum expediti debent.

Pontifex confirmat relatum divisionem, & privativam inter dicta Officia respective constituit.

Sub pena nullitatis expeditio-num.

Jubet supplicationes dirigi ad quem de jure.

Non obstantibus remissionibus aliunde obtentis, nisi presentibus legitime derogatum fuerit.

Clausulae salutares.

Derogationes.

Sanctio.

quascumque petitiones, aut supplicationes pro impetratione gratiarum in alterutro ex dictis Officiis per Sollicitatores, Agentes, negotiorum Expeditores, aut alios quoscumque, contra praescriptae petitionis normam, forsan portectas & praesentatas, seu quodcumque porrigendas & praesentandas, ad alterum ex eisdem Officiis, ad quod, juxta praemissa partitionis continentiam, pertinere dignoscuntur, fideliter dirigant, & remittant: Non obstantibus aliis quibuscumque ipsarum petitionum, aut supplicationum remissionibus, quae forsan ab alio quolibet ex Nostri Administris & Officialibus, etiam a Secretaria Nostri supplicum Libellorum, ac Nostri & Romani pro tempore Pontificis nomine, ac etiam a quacumque ex Congregationibus Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium emanaverint, vel extorta fuerint. Nos enim remissiones ejusmodi, contra memoratae partitionis praescriptum quomodolibet pro tempore emanatas, vel obtentas, nisi illae de speciali Nostro aut Successorum Nostrorum mandato, expressam ipsarum praesentium derogationem contineant, tamquam per errorem factas, sive per subreptionem aut obreptionem obtentas, ab ipsis Brevium Secretario, atque Datario, eorumque Successoribus praedictis, omnino spernendas, & nullatenus attendendas fore declaramus.

§. 10. Praesentes quoque Literas de subreptionis, obreptionis, aut cujuscumque nullitatis vel invaliditatis vitio, intentionisque Nostreae, ac quocumque alio defectu, etiam ex eo, quod in praemissis quomodolibet interesse habentes, vel habere praetendentes, illis non consenserint, ac ad ea vocati, & auditi non fuerint, vel quocumque alio colore, praetextu, occasione, vel causa, a quoquam notari, impugnari, in jus vel controversiam revocari nullatenus unquam posse, sed eas semper & perpetuo validas, firmas, & efficaces esse & fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri & obrinere, ac ab omnibus & singulis, ad quos spectat & spectabit quomodolibet in futurum, inviolabiliter observari: Sicque & non aliter in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios aut Delegatos, etiam Caesarum Palatii Apostolici Auditores, ac praedictae Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, & alios quoscumque quavis auctoritate & potestate fungentes & functuros, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, declarandi, & interpretandi facultate, judicari, declarari, & interpretari debere, & si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

§. 11. Non obstantibus quibuscumque Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, ac quatenus opus sit, de non tollendo jure quaesito, aliisque Nostri & Cancellariae Apostolicae Regulis, necnon Privilegiis, Indultis, facultatibus, & Literis Apostolicis ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinali Brevium praedictorum Secretario, ac Datario seu Pro-Datario pro tempore existentibus, quomodolibet, & ex quacumque causa hic forsan de necessitate exprimens, respectivè forsan concessis, approbatis, & innovatis, usibus quoque, stilis, tolerantis, permissionibus, & consuetudinibus etiam diuturnis & inveteratis, in contrarium praemissorum quomodolibet forsan facientibus, vel extantibus. Quibus omnibus & singulis, illorum omnium & singulorum tenores etiam veriores praesentibus pro plenè & sufficienter expressis & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permanentis, ad praemissorum effectum, specialiter & expressè, motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus, derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 12. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc Nostreae approbationis, confirmatio-

nis, constitutionis, irritationis, annullationis, praeccepti, statuti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romae, apud S. Mariam Majorem Anno Incarn. Dominica MDCCXLV. sexto Kal. Dec. Pont. Nostri Anno Sexto.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

L. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 9. Decembris ejusdem Anni.

Civium Romanorum gradus certa ratione distinguuntur: Nobilium Ordo, & Nobilium Conscriptorum numerus designatur; ac methodus praescribitur in cooptatione aliorum Nobilium deinceps servanda.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

URBEM Romam Imperii quondam amplitudine toto Terrarum Orbe clarissimam, nunc autem, Sacerdotalis fastigii Sede, atque praecipuo religionis domicilio, longè clariorem, dum, in subeundo Sacrosancti Apostolatus onere, una cum reliquis Ecclesiasticae Ditionis Civitatibus & Provinciis, in potestatem & fidem Nostram recipere; statim intelleximus id Nobis negotii datum esse, ut eam imperio Nostro non modò tutam atque beatam, sed etiam honestam atque omni ex parte illustrem, quantum in Nobis esset, servare & praestare niteremur. Quod quum, pro singulari Nostro erga eandem Almam Urbem amore, vel potius pietate ab ineunte aetate animo Nostro concepta, ac toto vitae cursu, in ipsa plerumque Urbe a Nobis honorifice jucundèque transacto, in dies aucta & confirmata, libentissimè curandum, & pro viribus efficiendum susceperimus; difficile dictu est, & tamen aliqua etiam ex parte satis cognitum atque testatum, quot & quam assiduas curas, cogitationes, expensas, in duplicem hujusmodi propositi Nobis Officii scopum ad hunc diem conferre debuerimus. Quoniam verò assumptum paterno studio opus non intermittere; sed ad finem usque urgere & promovere, auxiliante Domino, firmam & constitutum habemus; nunc unum potissimum, ad conservandum augendumque ipsius Urbis Nostreae splendorem & decus, in illius constitutione reformandum Nobis esse, atque emendandum statuimus; quod pluries mirati sumus, non satis distinctos in ea esse Civium gradus; nec certos adesse & praestitos limites, quibus Nobilium Romanorum Coetus a reliquis Civium & Incolarum Ordinibus discerneret. Et sanè in omnibus rectè constitutis Civitatibus hujusmodi Ordinum & graduum distinctio, tam municipalium Legum & Statutorum praescripto, quam ipsa Principum voluntate & auctoritate diligentissimè custodiri, atque servari consuevit: idque ad utilitatem & decus Reipublicae magnopere pertinere existimatur; propterea quod hominum animis id veluti insitum atque innatum videtur, ut si qua potissimum laus in Familia aliqua floruerit, hanc fere qui sunt ejus stirpis, vel ipso naturae ductu, vel patriae virtutis memoria, & sermonibus hominum excitati, cupidissime persequantur. Quapropter non solum decere, sed etiam expedire judica-

Dat. die 16. Nov. 1745.

CXLVI.

Exordium. Pontificis studium de Urbis utilitatibus & ornamentis.

Civium Ordines in Urbe aptis distinguere statuit.

Conſilia hac
de re habita.

Adſcripti
inter Cives,
non ideo
Nobiles cen-
ſeri debent.

Eorum no-
mina inter
Cives ſim-
plicitate re-
ſerenda.

Diplomata
Nobilitatis
contra for-
mam Decreti
conceſſa
annulantur.

Qui Nobiles
Romani ha-
bendi ſunt.

vimus hujusmodi certam in Romana Urbe diſtin-
ctionem Ordinum a Majoribus neglectam, aut
multis modis, hominum fraude, turbatam, ac-
curatius ſtabilire.

§. 1. Cumque magis aptam viam, atque rati-
onem ad inveſtas pridem inordinationes tol-
lendas, ſimulque in poſterum præcavendas,
inire cuperemus; mandavimus dilecto Filio No-
ſtro Proſpero Sancti Georgii in Velabro Sanctæ
Romanæ Eccleſiæ Diacono Cardinali Columna
nuncupato, ut ipſe cum dilectis Filiis tunc exi-
ſtentibus Conſervatoribus Cameræ Urbis præ-
dictæ, & quatuor præterea Romanis Civibus
Nobili loco natis, prudentia & rerum uſu præ-
ſtantibus, a Nobis designatis, de tota re maturo
conſilio deliberaret. Is verò, prædictis omni-
bus plurium menſium ſpatio frequenter coram
ſe congregatis, atque auditis, quum eorum
ſententias diligentiffimè enucleatas atque dige-
ſtas, iudicio Noſtro detuliſſet; Nos demum,
omnibus libratis atque perpensis, motu pro-
prio, & certa ſcientia, infraſcripta mandata at-
que præcepta inviolabiliter in poſterum obser-
vanda, ad perpetuam Urbi dignitatem afferen-
dam, Apoſtolica poteſtatis plenitudine edere
atque ſancire decrevimus.

§. 2. Cum itaque, ſicut accepimus, plures
olim fuerint, & nonnulli adhuc forſan exiſtant,
qui adeptis tantummodo Romanæ Civitatis ju-
ribus, ſe tamquam de Nobilibus Romanorum
Cœtu factare, atque etiam in publicis Actis, &
ſcriptis, ſeu monumentis, hujusmodi Nobilium
titulo & nomine ſemetipſos decorare, & ab aliis
compellari facere non dubitaverint; freti forte
aliqua expreſſæ ſibi Civilitatis Diplomatum ho-
neſtari, & cumulari meruerint; Nos in primis
decernimus atque ſtatuiſſimus, nemini licuiſſe,
aut licere, Nobilibus Romani gradum aut hono-
res & privilegia ſibi arrogare, quem conſter a
Conſervatoribus pro tempore Cameræ Urbis
prædictæ Romanæ tantummodo Civitate dona-
tum fuiſſe, neque deinceps ad ſuperiores hono-
res, ut infra, adſcendiſſe; ſed illos dumtaxat,
& non alios, pro veris Nobilibus Romanis nunc
quidem haberi volumus, & reputari, quorum
infra ſeriem & qualitates exhibebimus; non ob-
ſtante quacumque hujusmodi nominis uſurpatione,
vel prætenſa etiam longiſſimi temporis poſ-
ſeſſione, ſeu quaſi; & non atenta qualibet ex-
preſſionum amplitudine aut clauſularum exuberantia,
quæ in eorum receptionis Diplomatum,
etiam ipſorum, vel Progenitorum ſuorum mer-
itorum intuitu, adſcripta, inſerta, ſeu adjecta
fuerint; quam quidem ipſis decernimus nullam
tribuere gradum majorem ea Civilitate, quam
ex ipſis Cameræ Capitolinæ Tabulariis, in quæ
ſucceſſivis temporibus, de mandato Conſilii Ge-
neralis, nomina Civium adſcriptorum ſive creatorum
reſeruntur, eiſdem conceſſam fuiſſe di-
gnoſcitur. Quapropter volumus & mandamus,
novum conſici Librum, ſeu Regeſtum, in quo
omnium hujusmodi creatorum Civium nomina,
ſub ſimplici Civium nomina, ſub ſimplici Civium
Romanorum denominatione & titulo descri-
bantur; atque hujusmodi dumtaxat Librum, ſeu
Regeſtum, de cætero attendi debere; Nullatenus
verò præſata Diplomata, quæ omnia &
ſingula, pro eo quod pertinet ad Patriatus, ſive
Nobilitatis conceſſionem in ipſis forte enuncia-
tam, prædictis motu, ſcientia, atque auctorita-
tis Noſtræ plenitudine annullamus, & irritamus,
& nemini ad hujusmodi effectum, ſive ab nobilitatis
probationem, ullibi, aut ullo unquam tem-
pore ſuffragari decernimus.

§. 3. Porrò Nobilitatis Romanæ gradum &
honores iis tantummodo jure competere, ac
in poſterum deferri volumus atque ſtatuiſſimus,
qui vel ipſi, vel ipſorum Progenitores ad hunc

diem, Conſervatorum Cameræ Capitolinæ, aut
Priorum Capitem Regionum Urbis, Officia &
munera geſſiſſe comperti fuerint; aut qui deinceps
ad eandem Romanam Nobilitatem ritè ad-
miſſi, & præviſ probacionibus, ut infra, fa-
ciendis, adſcripti fuerint. Qua de re quum ad
habendam certam eorum ſeriem, qui prædictis
Conſervatorum aut Priorum muneribus atque
honoribus hucusque functi fuerunt, Libros, &
Faſtos Capitolinos accuratiſſimè inſpici & de-
ſcribi juſſerimus; infraſcriptæque Familæ Civium
Nobilium tam Romanæ, quam aliarum Civi-
tatum Italicarum, reperta fuerint; Nos eadem
Familias ad hujusmodi munera & honores olim
admiſſas, quarum ſcilicet descendentes mafca-
los, ſive faminas extare accepimus, præſenti-
bus Noſtris Literis adnotamus.

§. 4. EARUM IGITUR SERIES HAC EST.

Abbati.	Coſtagui.	Origo.
Acciajuoli.	Cremona.	Orſini.
Accoramboni.	Creſcenzi.	Otieri.
Alberici.	Curti.	Palagi.
Alberici.	Dandini.	Palcoiti.
Alberini.	del Drago.	Palombara.
Aldrovandi.	Euſtachj.	Papi.
Amadei.	Fagnani.	Paracciani.
Americi.	Falconieri.	Parenzi.
Androſilla.	Fani.	Paſſerini.
Androſilla.	Fantuzzi.	Paſſionei.
de Angelis.	Febel.	Parizj.
Anguillara.	Filonardi.	Petroui.
Annibali.	Fioravanti.	Pierleoni.
Antamori.	Florenzj.	della Porta.
Aquilani.	Fonſeca.	del Pozzo.
Aſtalli.	Frangipani.	Raggi.
d'Aſte.	Gabrielli.	Rajſoni.
d'Aſte.	Gabrielli.	Ravenna.
degli Atti.	Galli.	Ricci.
Baldaffini.	Gavotti.	Roberti.
Bentivogli.	Genga.	Rocchi.
Bentivogli.	Genili.	Rocci.
Bernardini.	Ghiſlieri.	Rondanini.
Bernini.	Ginnafi.	Rofolini.
Bicchi.	Giori.	de Roſſi.
Boccapaduli.	Gottifredi.	de Roſſi.
Bolognetti.	Grassi.	Sacchetti.
Bonaccorſi.	Grassi.	Sacraſi.
Bonarelli.	Grillo.	Sacripanti.
Bonnechi.	Gualtieri.	Sampieri.
Bufalini.	Incoronati.	Scarlati.
del Buſalo.	Inghirami.	Serlupi.
Buratti.	Lancetta.	de Signoribus.
Buſſi.	Lercari.	Sinibaldi.
Butii.	Maccarani.	Soderini.
Caccia.	Macchiavelli.	Soderini.
Caffarelli.	Manoſi.	Sorbolonghi.
Capizucchi.	Manfroni.	Spada.
Capponi.	Mantica.	Spada.
Capramica.	Marciano.	Stati.
Carandini.	Marcolini.	Tanara.
Cardelli.	Marſcotti.	Tarugi.
Carpegna.	Maſſimi.	Teodoli.
Casali.	Maſſimi.	Teſta.
Cavalieri.	Melchiorri.	Teſta Piccolo- mini.
Cavalletti.	Mellini.	Tibaldeschi.
Caſſi.	Mignanelli.	Tomati.
Celleſi.	Molara.	Torres.
Cenci.	del Monte.	Torres.
Cenci.	Montecatino.	Varani.
Cerri.	Moroni.	Vecchiarelli.
Ceva.	Muti.	Vermiglioli.
Chigi Montoro.	Muti.	Veroppi.
Ciccolini.	Nari.	della Vetera.
del Cinque.	Negrone.	Vettori.
Ciogni.	Nunez.	Vidafchi.
Circi.	Nunez.	Vitelleſchi.
Collicola.	Nuzzi.	Zambeccari.
Colonna.	Olivieri.	Zinanni.
Correa.	Olgiati.	

Elenchus
Familiarum
requiſitis
qualitatibus
gaudentium.

1745.

Nobilium
Libri confici
& servari ju-
beant.

§. 5. Itaque volumus & mandamus peculiarem quendam Librum, seu Regestum confici, in Capitolino Tabulario deinceps asservandum, in quo cum assistenti Dilectorum Filiorum Conservatorum Camerae praedictae, & Prioris Capitulum Regionum Urbis nunc & pro tempore existentium, per manus Dilecti pariter Filii nunc & pro tempore existentis Scribae Senatus Participantis nuncupati, describantur tam omnes & singuli praemissi, quam alii deinceps in Civium Nobilium Romanorum ordinem rite, ut infra, cooptandi.

Liber quo-
que & Urna
LX. Nobili-
um Con-
scriptorum
instituitur.

§. 6. Praeterea motu, scientia, & potestate similibus, ex Familiis superius enunciatis certum & constantem numerum sexaginta Familiarum, & non ultra, designari volumus, quas quidem Nos prima vice, ut infra, designamus; quae Familiae Civium Nobilium Romanorum Conscriptorum appellari debeant, quaeque per manus praedicti Scribae Senatus, & cum assistentia, ut supra, describantur in alio peculiari Libro, in Archivo Capitolino pariter asservando; eorum verò nomina Tabellis, seu Chartulis inscripta in Urna quadam, vulgò *Buffolo*, includantur, ad effectum infra dicendos.

Nobiles Con-
scripti a Pon-
tificis desi-
gnati.

§. 7. Nomina igitur Familiarum Civium Nobilium Romanorum Conscriptorum, quae a Nobis designantur, sunt quae sequuntur.

Accoramboni, Marius.
Anguillara, Carolus.
Astalli, Tiberius.
d'Asse, Franciscus.
d'Asse, Mauricius.
Bicchi, Carolus.
Boccapaduli, Petrus.
Bolognetti, Jacobus.
Bonarelli, Petrus.
del Bufalo, Hyacinthus.
Bussi, Raynerius.
Capizucchi, Marius.
Capponi, Alexander.
Capranica, Camillus.
Cardelli, Antonius.
Carpegna, Franciscus.
Casali, Alexander.
Cavalieri, Emilius.
Cenci, Virginus.
Cenci, Christophorus.
Ceva, Hortensius.
Chigi Montorio, Joannes.
Cosiagnuti, Joannes Georgius.
Crescenzi, Virgilius.
del Drago, Paulus.
Falconieri, Horatius.
Filonardi, Scipio.
Frangipani, Pompejus.
Gabrielli, Angelus.
Gabrielli, Antonius.
Gavotti, Stephanus.
Grassi, Marcus Antonius.
Maccarani, Joseph.
Marsicotti, Horatius.
Massimi, Camillus.
Massimi, Franciscus.
Melchiorri, Joannes Baptista.
Mignanelli, Jacobus.
Molara, Terentius.
Muti, Innocentius.
Muti, Vincentius.
Nari, Fabritius.
Olgiati, Joannes Baptista.
Origo, Vincentius.
Orsini, Benedictus.
Orneri, Lotarius.
Palombara, Maximilianus.
Patrizi, Patrius.
Petroni, Alexander.
Raggi, Thomas.
Ricci, Julius.

Sacchetti, Joannes Baptista.
Sampieri, Joannes Baptista.
Serlupi, Hieronymus.
Soderini, Nicolaus.
Spada, Clemens.
Teodoli, Hieronymus.
Verospi, Hieronymus.
Vettori, Franciscus.
Vitelleschi, Franciscus.

§. 8. Ut autem in posterum nulli liceat indigno in Civium Nobilium Romanorum Tabulas irreperere, quoties aliquis ejusdem Urbis, sive alterius Civitatis Civis, petierit se, suamque Familiam in hujusmodi Nobilium Romanorum Ordinem adscribi; volumus, ut quatuor ex praefatis Nobilibus Conscriptis, quorum nomina singulis vicibus, coram Conservatoribus, & Regionum Priore pro tempore existentibus, a Scriba Senatus Participante ex praedicta Urna forte extracta fuerint, qui nimirum in hujusmodi respective Familiis personam capitis gerere dignoscantur, dummodo tamen xx. aetatis suae annum expleverint, ipsius postulantis, ejusque Familiae conditiones & qualitates diligenter inquirant; ac de iis ad Congregationem ex infra scriptis personis compositam, nimirum ex tribus pro tempore Conservatoribus praedictae Camerae, & Priore Capitulum Regionum Urbis, necnon duobus Syndicis, ipsisque quatuor Nobilibus Conscriptis, ut supra, extractis, & Scriba Senatus Participante, dummodo is ex Civium Nobilium Romanorum coetu existat, (cui quidem Congregationi privativum jus & auctoritatem cognoscendi de hujusmodi Nobilium receptionibus harum serie perpetuò attribuimus), exactissime & verissime referant. Quod si ab hujusmodi postulante per authentica documenta probatum fuerit, tam suam, suique Patris stirpem, quam Matris, & Aviae paternae, atque maternae Familias, integro centum annorum decursu, sive Romae, sive in aliis Civitatibus, ut supra, in Nobilitatis splendore & juribus versatas esse; vel etiam, quod attinet ad Familias Matris, aut Aviae paternae, sive maternae, eas de numero Familiarum Nobilium Urbis praedictae, juxta praesentiam Litterarum tenorem & dispositionem, existere; atque haec omnia, iis, qui praedictam Congregationem constituent, majori scilicet ipsorum numero per secreta suffragia in affirmativam consentiente, probata fuerint; tunc volumus ipsius postulantis nomen, eadem Congregatione praesente, per manus praedicti Scribae Participantis, Civium Nobilium Romanorum Albo adscribi; ejusdemque receptionis decretum, una cum omnibus authenticis monumentis ad Nobilitatis probationem ab eo prolatis, in Tabularium Capitolinum inferri. Publicum verò Diploma Nobilitatis Romanae eidem concessae, juxta formam inferius praescribendam, confici, ipsique nuper adscripto tradi mandamus.

§. 9. Nec alià prorsus ratione agendum esse decernimus, quoties, deficiente aliqua ex Familiis Nobilium Conscriptorum superius enunciatis, aliam in eum numerum deinceps adscribi oporteat. Volumus nimirum, quatuor, ut supra, ex praefata Urna extrahi, qui postulantium qualitates, & probationes ab his afferendas, examinent; & ad praedictam Congregationem de praemissis judicaturam distincte referant; ad hoc ut illius nomen, qui dignus habitus fuerit in locum vacantem subrogari, in praefato peculiari Libro adscribatur, Urnaeque praedictae includatur; ac documentis ab eo productis, Decretoque desuper condito, in Archivum relatis, ipsius Decreti exemplum, juxta aliam formam inferius pariter praescribendam, eidem expediatur. Verum, ut quis, eveniente hujusmodi loci vacatione, in numerum Civium Nobilium

Ratio ser-
vanda in ad-
scriptione
Nobilium.

Probationes
ad hunc ef-
fectum con-
ficiendae.

Quomodo
suppleri de-
beat nume-
rus Nobilium
Conscripto-
rum.

Requisita.

Conscriptorum recipi valeat, hoc insuper requirimus, ut nempe ipsius Familia inter Nobiles Romanas jampridem adscripta sit, & fixum in ipsa Urbe Domicilium habeat; ac præterea illibatam ducentorum annorum, tam in paterna, quam in materna, & Avia paterna, maternaque stirpibus Nobilitatem, authenticis, ut supra, probationibus demonstret; Si quis autem requisitas probationes quoad paternam Familiam perfecerit; Matrem verò suam, vel Aviam paternam, sive maternam, ex aliqua ex Familiis Nobilium Conscriptorum esse aut fuisse demonstret, nolumus alias ultiores probationes, quoad hujusmodi Maternæ, aut alterutius Avia Familiarum nobilitatem, ad effectum de quo agitur, ab eo requiri. Quod si inter eos, qui se posterorū suos in deficientis Familie locum subrogari petierint, aliquis sit, qui ex eadem gente, diversâ vero stirpe, originem ducere se ostendat; volumus hunc, modo nullam in sua stirpe labem contra requisitæ Nobilitatis candorem contraxerit, cæteris omnibus postulantibus anteferri. Eos verò, qui non ex defectu probationum repulsam tulerint, sed propter debitam alteri prælationem, in certum illum atque constantem Nobilium Conscriptorum numerum admitti nequiverint, eveniente alterius loci vacatione, ab onere novæ faciendi probationes absolvimus, dummodò relicti in Archivio Capitolino probationibus semel recognitis & approbatis, neque se postmodum, neque Familiam suam dedecore ullo, aut imparis affinitatis contractæ vitio, fœdatam fuisse demonstrent.

§. 10. Qui verò sint Nobilitatis tituli, quibus tam personæ, quam Familie illustrantur; quæ probationes legitimam fidem facientes; quidve dicendum sit Familiarum Nobilitati officere, earumque splendorem obscurare; id ex juris communis, Statutorum, & Constitutionum atque Ordinationum Apostolicarum præscripto colligendum, & judicandum decernimus; mandantes, ut Familie Romanorum Pontificum Successorum Nostrorum in Petri Cathedra pro tempore sedentium, prædicto Civium Nobilium Romanorum Ordini, nullis requisitis probationibus, quamprimum adscribantur.

§. 11. Ut verò hujusmodi Nobilium Romanorum Ordinis decus, adeoque ipsius Urbis dignitas, firmiter stabiliusque consistant, hoc speciali Privilegio universum Civium Nobilium cœtum Apostolica liberalitate donamus, ut ne quis in posterum ad Officia & Munera Conservatorum Camerae Capitolinae, aut Prioris Capitulum Regionum Urbis, vel Magistrorum Viarum, sive Consulatum Artis Agriculturæ, vel demum Curatorum publicorum Edificiorum Urbis, Fabriceriarum nuncupatorum, a Nobis institutorum, eligatur & deputetur, neque in numerum quinquaginta Consiliariorum Sede Apostolica vacante assumatur, nisi de Civium Nobilium Romanorum superius enunciatorum, aut deinceps rite adscriptorum, Ordine & cœtu existat; Sindici verò, qui a Conservatoribus prædictis in eorum Congregatione Oeconomica pro tempore eligi & deputari debent, consuetis modo & forma extrahantur ex prædicta Nobilium Conscriptorum Urnâ, quam quidem subrogari mandamus loco alterius cujuscumque Urnæ, seu *Buffolo*, hæcenus ad hujusmodi effectum adhibiti. Mandantes propterea Ven. Fratri Nostrò Annibali Episcopo Portuensi, S. R. E. Cardinali Sancti Clementis nuncupato ejusdem S. R. E. Camerario, necnon Dilecto Filio Nostrò Sylvio Tituli Sanctæ Priscæ ipsius Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbytero Cardinali de Valentibus etiam nuncupato Nostrò Secretario Status, ipsique Dilectis Filiis Conservatoribus Camerae Urbis prædictæ, & Priori Capitulum Regio-

num, eorumque in prædictis Officiis & Muneribus respectivè Successoribus, aliisque omnibus & singulis, ad quos spectat, seu pro tempore spectabit in futurum, ut in præfatis Electionibus & Deputationibus, hæc Decreti Nostrî formam præ oculis habeant, & adamussim observent.

§. 12. Demum quòd pertinet ad creationes Civium Romanorum, volumus, ut ea, quæ in Statutis ejusdem Almae Urbis a fel. record. Gregorio Papa XIII., aliisque Prædecessoribus Nostris, approbatis & confirmatis, circa largitionem & communicationem Civitatis hujusmodi, præscripta sunt, exactè perpetuò serventur & impleantur.

§. 13. Per hæc autem, quæ ad congruam certamque Civium Nobilium in Urbe Roma distinctionem, eorumque Ordinis decus, providè statuumus, non intendimus peculiare aliquod Corpus, seu Collegium, aut Magistratum Civium Romanorum Nobilium, vel Nobilium Conscriptorum, erigere aut constituere, cujus aliqua esse debeat in Urbe jurisdicção, jus, & auctoritas, extra præmissa; quodque Tribunal aliquod, seu peculiare Sigillum, aut Archivum habere valeat, & retinere; neque de aliis quibuscumque rebus Decreta condere, aut publicare; vel ullum imperii actum in Officiales, & Ministros Camerae Capitolinae, sive in alios quoscumque, exercere: Sed ipsius Camerae Capitolinae, ejusque Tribunalium, & Officiorum regimen, eodem, quo ad hunc diem, modo, & formâ, administrari jubemus. Atque insuper non alios in Consilio Generali (consuetis tantummodò temporibus, & occasionebus convocando) adesse, aut suffragium ferre permittimus, præter eos, quos retroactis temporibus hujusmodi jure pro tempore gavilos esse dignoscitur: Districte inhibentes, ea lege, quæ de Majestate est, ne ipsi prædicti Cives Nobiles, aut Nobiles Conscripti, conventus communes habere, aut in Consilium, sive in Congregationem, extra casus, & præter numerum superius enunciatis atque præscriptos, convenire, vel aliqua communi nomine statuere aut decernere, sine prævio Nostrò, & Successorum Nostrorum assensu & beneplacito, ullo unquam tempore possint, aut valeant.

§. 14. Decernentes easdem præsentis Litteras, & in eis contenta quæcumque, etiam ex eo, quod omnes vel singuli supradicti, ac alii quicumque in præmissis quomodolibet jus vel interesse habentes, seu habere prætendentes, cujusvis status, gradus, ordinis, præminentia, vel dignitatis, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales prædicti, seu alias specifica, & individua mentione, & expressione digni existant, eisdem præmissis non consenserint, nec ad ea vocati seu auditi fuerint, tamen si suorum indultorum, facultatum, vel privilegiorum vigore consentire, seu vocari semel, vel pluries quoquo modo debuissent, aut ex alia quantumvis juridica & privilegiata causa, colore, prætextu, & capite, etiam in corpore juris clauso, nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel interesse habentium consensu, aliove quolibet, etiam quantumvis magno, ac formali, & substantiali defectu, notari, impugnari, infringi, seu in controversiam vocari nullatenus posse, sed semper & perpetuò validas, firmas, & efficaces existere & fore, suosque plenarios & integros effectus fortiri & obtinere debere, & ab omnibus, ad quos spectat, & pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter observari.

§. 15. Sicque, & non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis auctoritate, præminentia, aut potestate fun-

Mandata pro præmissorum executione.

Nihil innovetur in regimine Urbis, & Camerae Capitolinae, &c.

Clausula præservativa.

Aliiter judicari prohibetur, eam Decreto irritanti.

gente

De omnibus judicandum ad normam juris, & Constitutionum Apostolicarum.

Familie Romanæ Pontificum pro tempore, Nobilium Ordini adscribantur.

Aliquot Officia Nobilium privative conferenda.

Sindici extrahantur ex Urna Nobilium Conscriptorum.

In adscriptione Civium serventur Statuta Urbis.

gentes & functuros, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de Latere Legatos, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari; & definiti debere; irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis quibuscumque expresse derogatur.

§. 16. Non obstantibus Nostrae, & Cancellariae Apostolicae regula de iure quasto non tollendo, nec non aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac praedictae Almae Urbis Nostrae, eiusque Camerae, & Magistratuum Populi Romani, Statutis, usibus, styli, & consuetudinibus etiam immemorabilibus, Privilegiis quoque, Facultatibus, Indultis, seu Diplomatum, quibuslibet personis sub quacumque forma, & expresse concessis; omniumque praemissorum, etiam iuramento, vel Apostolica Auctoritate, seu quavis firmitate alia roboratis, confirmationibus, & innovationibus; quibus omnibus, & singulis, ad praemissorum effectum dumtaxat, illis aliis in suo robore permanentibus, motu, scientia, & potestate praedictis, amplissimè, ut praefertur, derogamus, & derogatum esse volumus, caterisque contrariis quibuscumque.

Diplomatum expediendorum certa forma statuitur.

§. 17. Ceterum Diplomatum, quae in concessione Civitatis, quaeque in adscriptione Nobilium, expedienda erunt, exempla subijcimus; quae quidem sub eadem invariabili forma Typis imprimi, & in singulis respectivè casibus tum a Conservatoribus pro tempore Camerae Urbis praedictae, tum etiam a Scriba Senatus Participante subscribi, & publico S. P. Q. R. signo muniri mandamus. Decretorum quoque in Nobilium Conscripitorum cooperatione conficiendorum authentica exempla, juxta aliam formam pariter infra subjectam, ab eodem Scriba Participante subscribi, eodemque publico signo firmari volumus, & jubemus.

Diploma in creatione Civis Romani.

§. 18. Forma igitur Litterarum seu Diplomatum in Creatione Civium Romanorum expediendum haec est:

BENEDICTO XIV.

Pontifice Maximo sedente, Anno VI.

-- Conservatores Camerae Almae Urbis --
Officiosam erga Populum Romanum, utilemque Urbis Nostrae adfectionem, cujus non obscura ad hunc diem specimina dedit N., congruis numeribus, & praemiis ornare decrevimus. Itaque placuit ipsum N., Filios, Posterisque ejus, in Civium Romanorum numerum cooptari: ipsum, filios, posterisque ejus Civium Romanorum Tabulis adscribi; eisdemque tradi publicas Litteras, quarum auctoritate omnibus pateat, ipsum cum filiis, posterisque suis, studio nostro, jussu mandatoque Populi Romani, Civitate nostra donatum, hujus Privilegii ergo, omnibus Civium Romanorum juribus cum ceteris Civibus aqua lege gaudere, in fide & clientela Populi Romani. Actum in Capitolio Kalendis &c. MDCC. &c.

-- Nomina Conservatorum Camerae Urbis --
N. N. Scriba Senatus.

Diploma in creatione Nobilis Romani.

§. 19. Forma verò Diplomatum expediendum in receptione Civium Nobilium Romanorum talis est:

BENEDICTO XIV.

Pontifice Maximo sedente, Anno VI.

-- Conservatores Camerae Almae Urbis --
Cum Magistratus Populi Romani N. N. &c. &

N. N. N. N. Nobiles Romani Conscripsi, inquisitores sortito electi, convenissent in Aedibus Capitolii, ibique verba facta essent de N. spectatis virtutibus, ejusque adfectione erga Populi Romani nomen multis argumentis testata, deque ejus Familiae antiquo splendore certis monumentis comprobato, placuit universis ipsius merita amplissimis Urbis Nostrae honoribus cumulare. Quapropter sancitum est, ipsum N., Filios, Posterisque ejus in conspectuum Nobilium Romanorum Ordinem cooptari, publicisque Litteras perscribi, quarum auctoritate omnibus palam feret, ipsum N. plenissima Romana Nobilitate donatum fuisse; eumque Nobilium Romanorum numero habendum esse: ipsi, filiis, posterisque ejus licere omnibus Nobilium Romanorum juribus, honoribus, muniis, ac privilegiis frui, & gaudere. Ut quaecumque ad hunc diem ab ipso, ejusque Majoribus prodierunt praecleara consilia, atque facinora, haud dissimilia his in posterum ab eodem, ejusdem Familiae, ad Urbis Nostrae utilitatem. & decus perpetuum, conferantur. Actum in Capitolio Kalendis &c. MDCC. &c. Nomina Conservatorum Camerae Urbis -- N. N. Scriba Senatus.

§. 20. Forma demum Decretorum expediendum in cooperatione Civium Nobilium Conscripitorum Urbis Romae est, quae sequitur, videlicet: Kalendis &c. MDCC. &c. In Aedibus Capitolii: Quod Nobiles Romani Conscripsi N. N. N. N., inquisitores sortito electi, cum Magistratibus Populi Romani verba fecerunt de N. Nobili Romano cum Filiis Posterisque ejus inter LX. Nobiles Conscriptos cooperando, in locum Familiae N. pridem extinctae: quod ipsius N. spectata virtus, ejusque Familiae antiqua, & probata Nobilitas postulare visa est: D. E. R. I. C., uti auctoritas perscriberetur, quae idem N. in numerum LX. Nobilium Romanorum Conscripitorum adlegeretur; eoque numero deinceps esset; liceretque ei Nobilium Conscripitorum Privilegiis frui, & publica ejusdem Collegii munia obire: Ut ipse, filii, posterique ejus omni tempore de Patria bene mereri pergant, Populi Romani nomen augeant, Urbis Nostrae utilitates dignitatemque, opera, consilio, fide iueantur -- N. N. Scriba Senatus.

Decretum in receptione Nobilis Romani Conscripsi.

Sanctio

§. 21. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc Nostrarum Constitutionis, ordinationis, adscriptionis, prohibitionis, derogationis, Mandati, Decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. die 4. Jan. 1745.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadagesimo quinto, pridie Nonas Januarii, Pontificatus Nostri Anno Sexto.

D. Card. Passoneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco * Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Admissio nonnullarum Familiarum inter alias
Civium Nobilium Romanorum,

S. P. Q. R.

CUM post editam a Sanctissimo Domino
Nostro Domino BENEDICTO PP. XIV.
Constitutionem, quæ incipit *Urbem Romam sub
datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die
4. Januarii 1746.* porrectus fuerit Sanctitati Sæ
per Illustrissimos & Excellentissimos Dominos
Almæ Urbis Conservatores libellus supplex no-
mine aliquarum Nobilium Familiarum, quæ
Magistratibus Capitolinis perfunctæ, in enu-
meratione Familiarum, quæ in antedicta Bulla
ad Romanam Nobilitatem adscisciebantur, fue-
rant prætermittæ; Placuit Sanctitati Sæ dictis
Dominis Conservatoribus rescribere, Con-
stitutionem non obstare, quin immo con-
sentaneum esse menti, & voluntati Sanctitatis
Sæ, ut Familiæ prædictis honoribus olim
perfunctæ demonstrata Personarum nunc ex-
istentium descendentiæ, absque aliis Nobilita-
tis probationibus Nobilium Romanorum libro
adscribantur, prout de his omnibus constat ex
dicto supplici libello cum rescripto ex Audien-
tia Sanctissimi die 12. Januarii 1746. in Tabula-
rio secreto Excellentissimæ Cameræ Capitolinæ
asservato, ad quod &c. In horum igitur exe-
cutionem, præviis probationibus ad formam su-
prædicti rescripti fuerunt usque adhuc plures Fa-
milix de mandato Illustrissimorum & Excellen-
tissimorum DD. Almæ Urbis Conservatorum per
me infra scriptum Sacri S. P. Q. R. Scribam in
albo Nobilium Romanorum adscriptæ, nempe
de anno 1746. die 25. Januarii Familiæ *Bona-
dies*, & *Boucompagni*, die 28. Aprilis Familia

Cenci bo. me. Joannis, die 15. Septembris Fami-
lia *Brandani*, die 5. Octobris Familia *Gherardi*,
die 14. Decembris Familia *Maxzini*; De anno
verò 1747. proxime elapso die 30. Maji Familia
Oignani, die 30. Augusti Familia *Orsini*, & die
2. Martii currentis anni 1748. Familia *Mazzanti*.
De quibus omnibus plenissime constat ex publi-
cis documentis in Tabulario secreto Excellen-
tissimæ Cameræ Capitolinæ asservatis, nec non
ex libro Decretorum penes me Scribam-Senatus
infra scriptum existente. Insuper attentis proba-
tionibus in prælaudata Bulla decretis coram qua-
tuor ex Illustrissimis Nobilibus Conscriptis scru-
tatoribus singulis vicibus fortitò electis per au-
thentica documenta peractis, fuerunt aliqua
Familiæ in hujusmodi Nobilium Romanorum
Ordinem per secreta suffragia cooptatæ, nimi-
rum de anno 1746. die 21. Julii Familia *Roncioni*,
die 10. Novembris Familia *Panimolle*, ac de an-
no proxime præterito 1747. die 30. Januarii Fa-
milia *de Particella*, & die 25. Maji Familiæ *de
Lavinis*. De quibus pariter satis superque con-
stat ex publicis Diplomatis, ac Scripturis
in prædicto Tabulario secreto Excellentissi-
mæ Cameræ Capitolinæ repositis, ac etiam, ex
libro præfato Decretorum penes me asservato.
Ut autem de his omnibus & singulis veritas ubi-
que pateat, has præsentis Literas manu mea
subscriptas, & solito, quo utor, Sacri S. P. Q. R.
Signo munitas dedi, ac publicavi requisitus. In
quorum fidem &c. Ex Capitolio anno ab urbe
condita 2498. Ab Orbe autem redempto 1748.
Quarto non. Martii.

Ita est Virginius Cincius
S. P. Q. R. Scriba.

Loco ✕ Signi.

